

Brüssel, 14.12.2022
C(2022) 9120 final

KOMISJONI TEATIS

Suunised põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades antava riigiabi kohta

{ C(2022) 9131 final } - { SEC(2022) 442 final } - { SWD(2022) 418 final } -
{ SWD(2023) 419 final }

KOMISJONI TEATIS

Suunised põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades antava riigiabi kohta

Sisukord

<i>I OSA. ÜLDSÄTTED</i>	4
1. peatükk. Sissejuhatus	5
2. peatükk. Kohaldamisala ja mõisted	7
2.1. ÜPP mõju kohaldamisalale	7
2.2. Kohaldamisala	8
2.3. Põllumajandus- ja metsandussektori ning maapiirkondade puhul kohaldatavad horisontaalsed eeskirjad ja abivahendid	10
2.4. Mõisted	12
3. peatükk. Siseturuga kokkusobivuse hindamine aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel	18
3.1. Esimene tingimus: abi soodustab teatava majandustegevuse arengut	20
3.1.1. Abi saav majandustegevus	20
3.1.2. Ergutav mõju	20
3.1.3. Liidu õiguse asjaomaste sätete ja üldpõhimõtete rikkumise puudumine	23
3.2. Teine tingimus: abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega	24
3.2.1. Riigi sekkumise vajadus	24
3.2.2. Abi asjakohasus	24
3.2.3. Abi proportsionaalsus	25
3.2.4. Läbipaistvus	29
3.2.5. Negatiivse mõju vältimine konkurentsile ja kaubandusele	30
3.2.6. Abi positiivse ja negatiivse mõju kaalumine (tasakaalustatuse kriteerium) ..	32

<i>II OSA. ABI LIIGID</i>	34
<i>1. peatükk. Põllumajandusliku esmatootmise, põllumajandustoodete töötlemise ja põllumajandustoodete turustamisega tegelevate ettevõtjate toetamiseks antav abi</i>	34
1.1. Maaelu arengu meetmetega sarnased meetmed.....	34
1.1.1. Investeeringuteks ettenähtud abi	34
1.1.1.1. Abi põllumajanduslikes majapidamistes tehtavateks investeeringuteks, mis on seotud põllumajandusliku esmatootmisega	34
1.1.1.2. Abi põllumajanduslikes majapidamistes asuva kultuuri- ja looduspärandi säilitamise eesmärgil tehtavateks investeeringuteks.....	39
1.1.1.3. Abi põllumajandustoodete töötlemise või turustamisega seotud investeeringuteks	40
1.1.2. Stardiabi noortele põllumajandustootjatele ja stardiabi põllumajanduslikuks tegevuseks.....	41
1.1.3. Stardiabi põllumajandussektori tootjarühmadele ja -organisatsioonidele	42
1.1.4. Abi põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste täitmiseks	43
1.1.5. Abi loomade heaolu valdkonnas võetud koostuste täitmiseks	46
1.1.6. Abi teatavatest koostuslikest nõuetest tulenevate piirkondlike ebasoodsate tegurite hüvitamiseks	48
1.1.7. Abi looduslikust või muust eripärase tingitud piirangutega aladele	49
1.1.8. Abi mahepõllumajandusele	49
1.1.9. Abi põllumajandustoodete tootjate osalemiseks kvaliteedikavades.....	51
1.1.10. Abi põllumajandussektoris tehnilise toetuse andmiseks	52
1.1.10.1. Abi teadmiste vahetamiseks ja teavitustegevuseks	53
1.1.10.2. Abi nõustamisteenuste kasutamiseks	54
1.1.10.3. Abi põllumajandusettevõtetes asendusteenuste kasutamiseks	56
1.1.11. Abi põllumajandussektoris koostöö edendamiseks	56
1.2. Riskijuhtimine ja kriisiohjamine	58
1.2.1. Abi põllumajandustoodangule või põllumajanduslikele tootmisvahenditele tekkinud kahju korvamiseks ja sellise kahju vältimiseks	58
1.2.1.1. Loodusõnnetuste või erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi	58
1.2.1.2. Abi loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste tekitatud kahju korvamiseks	61

1.2.1.3. Abi loomataudide, taimekahjustajate ning invasiivsete võõrliikide leviku ennetamise, tõrje ja likvideerimise kulude katmiseks ning abi loomataudide, taimekahjustajate ning invasiivsete võõrliikide tekitatud kahju korvamiseks.....	63
1.2.1.4. Hukunud loomadega seotud abi	66
1.2.1.5. Abi kaitsealuste loomade tekitatud kahju korvamiseks	67
1.2.1.6. Abi kindlustusmaksete tasumiseks	68
1.2.1.7. Ühisfondidesse sissemaksete tegemiseks antav abi	69
1.3. Muud põllumajandussektoris antava abi liigid	70
1.3.1. Abi tootmisvõimsuse likvideerimiseks.....	70
1.3.1.1. Tootmisvõimsuse likvideerimine loomade, taimede või inimeste tervisega seotud põhjustel, sanitaarsetel, eetilistel, keskkonnaga või kliimaga seotud põhjustel	70
1.3.1.2. Tootmisvõimsuse likvideerimine muudel põhjustel	72
1.3.2. Abi põllumajandustegevuse ümberpaigutamiseks.....	72
1.3.3. Abi loomakasvatuseks.....	73
1.3.4. Abi põllumajandustoodete müügiedendusmeetmeteks	74
1.3.5. Abi äärepoolseimatele piirkondadele ja Egeuse mere väikesaartele	77
1.3.6. Abi põllumajandusmaa korralduseks.....	78
1.3.7. Abi teadus- ja arendustegevuseks põllumajandussektoris	79
2. peatükk. Abi metsandussektorile	80
2.1. Investeeringud metsaalade arendamisse ja metsade elujõulisuse parandamisse	81
2.1.1. Abi metsastamiseks ja metsamaa rajamiseks	81
2.1.2. Abi agrometsandussüsteemide rajamiseks, uuendamiseks ja taastamiseks... ..	83
2.1.3. Abi metsakahjustuste ennetamiseks ja kõrvaldamiseks	83
2.1.4. Abi metsa ökosüsteemide vastupidavuse ja keskkonnaväärtuse parandamisega seotud investeeringuteks	85
2.1.5. Abi metsandustehnoloogiasse ning metsatoodete töötlemisse, varumisse ja turustamisse investeerimiseks.....	85
2.1.6. Abi metsanduse arendamise, ajakohastamise või kohandamisega seotud taristusse investeerimiseks.....	86
2.1.7. Abi metsades asuva kultuuri- ja looduspärandi säilitamise eesmärgil tehtavateks investeeringuteks	86
2.1.8. Metsanduses ühisfondidesse sissemaksete tegemiseks antav abi.....	87

2.2.	Abi metisaaladel teatavatest kohustuslikest nõuetest tulenevate piirkondlike ebasoodsate tegurite hüvitamiseks.....	88
2.3.	Abi metsanduse keskkonna- ja kliimateenuste ning metsakaitse jaoks.....	88
2.4.	Abi metsandussektoris teadmiste vahetamiseks ja teavitustegevuseks	90
2.5.	Abi metsandussektoris nõustamisteenuste kasutamiseks	90
2.6.	Abi metsandussektoris koostöö edendamiseks	91
2.7.	Stardiabi metsandussektori tootjarühmadele ja -organisatsioonidele.....	92
2.8.	Ökoloogilistel, kaitse- ja puhke-eesmärkidel metsandussektorile antav muu abi ...	93
2.8.1.	Abi konkreetseteks metsandusmeetmeteks ja -sekkumisteks, mille peamine eesmärk on aidata kaasa metsa ökosüsteemi ja elurikkuse või traditsioonilise maastiku säilimisele või taastamisele	94
2.8.2.	Abi mulla kvaliteedi säilitamiseks ja parandamiseks ning puude tasakaalustatud ja elujõulise kasvu tagamiseks metsandussektoris	94
2.8.3.	Looduslike teeradade, maastikuelementide, maastikule iseloomulike vormide ja loomade looduslike elupaikade taastamine ja hooldamine metsandussektoris	95
2.8.4.	Abi teede hooldamiseks metsapõlengute ärahoidmise eesmärgil.....	95
2.8.5.	Abi metsades kaitsealuste loomade tekitatud kahju korvamiseks	95
2.9.	Põllumajanduse abimeetmetega ühtlustatud abi metsandussektorile	96
2.9.1.	Abi teadus- ja arendustegevuseks metsandussektoris	96
2.9.2.	Abi metsamaa korralduseks	97
3.	<i>peatükk. Maapiirkondades antav abi, mida kaasrahastatakse EAFRDst või antakse selliselt kaasrahastavate sekkumiste raames täiendava riikliku rahastamisena.....</i>	98
III OSA. MENETLUSKÜSIMUSED		99
1.	<i>Abikavade kestus ja hindamine.....</i>	<i>99</i>
2.	<i>Läbivaatamisklausel</i>	<i>100</i>
3.	<i>Aruandlus ja järelvalve</i>	<i>100</i>
4.	<i>Suuniste kohaldamine</i>	<i>101</i>
5.	<i>Ettepanekud asjakohaste meetmete kohta</i>	<i>101</i>

I OSA. ÜLDSÄTTED

1. peatükk. Sissejuhatus

- (1) Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „alusleping“) artikli 107 lõikes 1 on sätestatud, et „[k]ui aluslepingutes ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust“. Kuigi aluslepingus on sätestatud põhimõte, et riigiabi on keelatud, võib sellist abi teatavatel juhtudel pidada siiski aluslepingu artikli 107 lõigete 2 ja 3 alusel siseturuga kokkusobivaks.
- (2) Vastavalt aluslepingu artikli 107 lõike 2 punktile b on põllumajandus- ja metsandussektoris loodusõnnetuste või erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav riigiabi siseturuga kokkusobiv.
- (3) Aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel võib komisjon pidada põllumajandus- ja metsandussektori või maapiirkondade majandusarengu soodustamiseks antavat riigiabi siseturuga kokkusobivaks, kui abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.
- (4) Aluslepingu artiklis 42 on sätestatud, et konkurentsieeskirju, mis hõlmavad ka riigiabi eeskirju, kohaldatakse põllumajandussaaduste tootmise ja nendega kauplemise suhtes ainult Euroopa Parlamendi ja nõukogu määratud ulatuses, võttes arvesse aluslepingu artiklis 39 sätestatud ühise põllumajanduspoliitika eesmärgi.
- (5) Käesolevates suunistes määrab komisjon kindlaks kriteeriumid sellise abi kindlakstegemiseks, mis vastab aluslepingu artikli 107 lõike 3 tingimustele ja mida võib pidada siseturuga kokkusobivaks. Aluslepingu artikli 107 lõike 2 punkti b kohaselt antava abi puhul esitatakse käesolevates suunistes tingimused, mille alusel loodusõnnetuste või erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi on siseturuga kokkusobiv.
- (6) Põllumajandus- ja metsandussektori ning maapiirkondade majandusarengu soodustamiseks antav riigiabi on osa laiemast ühisest põllumajanduspoliitikast (edaspidi „ÜPP“). Liit annab ÜPP raames põllumajandus- ja metsandussektorile ning maapiirkondadele rahalist toetust. Kuna riigiabi majanduslik mõju ei muutu sõltuvalt sellest, kas abi rahastab (kasvõi osaliselt) liit või liikmesriik üksi, leiab komisjon, et poliitika, mida ta rakendab riigiabi kontrolli valdkonnas, peaks olema kooskõlaline ja sidus liidu ühise põllumajanduspoliitika alusel toetuste andmisega. Seepärast võtab komisjon konkreetsete abikavade ja üksikabi puhul käesolevate suuniste eeskirjade kohaldamisel ja tõlgendamisel arvesse ÜPP eeskirju.
- (7) ÜPP raames riigiabi andmisel on eriti olulised järgmised liidu õigusaktid:
 - (a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 1144/2014¹;
 - (b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EL) nr 228/2013² ja (EL) nr 229/2013³;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrus (EL) nr 1144/2014 siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügi edendamismeetmete kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 3/2008 (ELT L 317, 4.11.2014, lk 56).

- (c) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2115⁴;
 - (d) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2116⁵;
 - (e) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1308/2013⁶.
- (8) ÜPP põhineb kahel sambal (Euroopa Põllumajanduse Tagatistfond (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD)), mis ühiselt moodustavad liidu põllumajandustootjate ja maapiirkondade toetamise vundamendi, luues tingimused kestliku põllumajanduse säilimiseks kogu liidus.
- (9) Aluslepingu artikli 39 lõike 1 kohaselt on ÜPP eesmärgid tõsta põllumajanduse tootlikkust, kindlustada põllumajandusega tegeleva rahvastikuosa rahuldav elatustase, stabiliseerida turud ning tagada varude kättesaadavus ning nende jõudmine tarbijateni mõistlike hindadega. Vastavalt aluslepingu artikli 39 lõikele 2 tuleb ÜPP ja selle rakendamise erimeetodite väljatöötamisel võtta arvesse:
- (a) põllumajandusliku tegevuse eripära, mis tuleneb põllumajanduse sotsiaalsest struktuurist ning põllumajanduspiirkondade struktuurilistest ja looduslikest erinevustest;
 - (b) vajadust viia asjakohaseid kohandamisi ellu järk-järgult;
 - (c) tõsiasi, et liikmesriikides kujutab põllumajandus endast kogu rahvamajandusega tihedalt seotud sektorit.
- (10) Selleks et veelgi parandada põllumajanduse, toiduainete tootmise ja maapiirkondade kestlikku arengut, on 2020. aasta järgse ÜPP puhul seatud eesmärgiks edendada arukat, konkurentsivõimelist, vastupidavat ja mitmekesist põllumajandussektorit, mis tagab pikaajalise toiduga kindlustatuse; toetada ja tugevdada keskkonnakaitset ja kliimameetmeid, aidata kaasa liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisele ning tugevdada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku struktuuri. Neid üldeesmärke täiendab valdkondadeüleline eesmärk ajakohastada sektorit, edendades ja jagades teadmisi, innovatsiooni ja digiteerimist ning soodustades nende kasutuselevõttu põllumajanduses, metsanduses ja maapiirkondades. ÜPP üldeesmärke püütakse saavutada järgmiste erieesmärkide kaudu:
- a) toetada põllumajandusettevõtete elujõulisust tagavat sissetulekut ja põllumajandussektori vastupidavust kogu liidus, et suurendada pikaajalist toiduga kindlustatust ja põllumajanduse mitmekesisust ning tagada liidus põllumajandusliku tootmise majanduslik kestlikkus;

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 2013. aasta määrus (EL) nr 228/2013, millega kehtestatakse põllumajanduse erimeetmed liidu äärepoolseimate piirkondade jaoks ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 247/2006 (ELT L 78, 20.3.2013, lk 23).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 2013. aasta määrus (EL) nr 229/2013, millega kehtestatakse põllumajanduse erimeetmed Egeuse mere väikesaarte jaoks ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1405/2006 (ELT L 78, 20.3.2013, lk 41).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatistfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 6.12.2021, lk 1).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2116, mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika rahastamist, haldamist ja seiret ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1306/2013 (ELT L 435, 6.12.2021, lk 187).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671).

- b) suurendada turule orienteeritust ja põllumajandusettevõtete konkurentsivõimet nii lühi- kui ka pikaajaliselt, pöörates suuremat tähelepanu teadusuuringutele, tehnoloogiale ja digiüleminekule;
- c) parandada põllumajandustootjate positsiooni väärtusahelas;
- d) aidata kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele, sealhulgas vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid ja suurendada süsiniku sidumist ning edendada säästvat energiat;
- e) edendada kestlikku arengut ja selliste loodusvarade nagu vesi, muld ja õhk tõhusat majandamist, muu hulgas kemikaalidest sõltuvuse vähendamisega;
- f) elurikkuse vähenemise peatamisele ja tagasipööramisele kaasaaitamine, ökosüsteemi teenuste edendamine ning elupaikade ja maastike säilitamine;
- g) muuta valdkond noortele põllumajandustootjatele ja teistele uutele põllumajandustootjatele atraktiivseks ning soodustada kestliku ettevõtluse arengut maapiirkondades;
- h) edendada tööhõivet, majanduskasvu, soolist võrdõiguslikkust, sh naiste osalemist põllumajanduses, sotsiaalset kaasatust ja kohalikku arengut maapiirkondades, sealhulgas ringbiomajandust ja säästvat metsamajandust;
- i) parandada liidu põllumajanduse reageerimist ühiskonna nõudlusele toidu ja tervise osas, pidades silmas selliseid aspekte nagu kvaliteetne, ohutu ja toitev kestlikult toodetud toit ja toidu raiskamise vähendamine, samuti loomade heaolu parandamine ja antimikroobikumiresistentsusega võitlemine.

2. peatükk. Kohaldamisala ja mõisted

2.1. ÜPP mõju kohaldamisalale

- (11) Aluslepingu artikli 42 kohaselt kohaldatakse aluslepingu artiklites 107, 108 ja 109 sätestatud riigiabi eeskirju aluslepingu I lisas loetletud põllumajandustoodete suhtes ainult Euroopa Parlamendi ja nõukogu määratud ulatuses, võttes arvesse aluslepingu artiklis 39 sätestatud ühise põllumajanduspoliitika eesmärgi.
- (12) Vastavalt määruse (EL) 2021/2115 artikli 145 lõikele 1 ja määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 211 lõikele 1 kohaldatakse riigiabi eeskirju põllumajandustoodete tootmise ja nendega kauplemise suhtes. Sellest üldpõhimõttest tehakse siiski mitmesuguseid erandeid, mis on muu hulgas sätestatud määruse (EL) nr 228/2013 artiklis 23, määruse (EL) nr 229/2013 artiklis 17, määruse (EL) 2021/2115 artikli 145 lõikes 2, määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 211 lõikes 2 ja määruse (EL) nr 1144/2014 artiklis 27.
- (13) Seoses määruse (EL) 2021/2115 alusel antava toetusega on kõnealuse määruse artikli 145 lõikes 2 sätestatud, et riigiabi eeskirju ei kohaldata toetuse suhtes, mida liikmesriigid annavad kõnealuse määruse alusel ja kooskõlas kõnealuse määrusega, ega täiendava riikliku rahastamise suhtes, mis kuulub aluslepingu artikli 42 kohaldamisalasse.
- (14) Seega ei kohaldata riigiabi eeskirju maaelu arengu toetuse kaasrahastamise (nii EAFRD osa kui ka riigi osa) suhtes ega sellisele toetusele lisanduva täiendava riikliku rahastamise suhtes, tingimusel et kõnealune sekkumine on seotud aluslepingu artikli 42 kohaldamisalasse kuuluva põllumajandusliku tegevusega ja moodustab osa ÜPP strateegiakavast.

- (15) Küll aga kohaldatakse riigiabi eeskirju täiel määral kõigi selliste kaasrahastatavate sekkumiste (nii EAFRD osa kui ka riigi osa) suhtes ning nende sekkumiste täiendava riikliku rahastamise suhtes, mis ei kuulu aluslepingu artikli 42 kohaldamisalasse, kuid kuuluvad määruse (EL) 2021/2115 kohaldamisalasse, s.t järgmistel juhtudel: a) sekkumised, millega toetatakse tegevust maapiirkondades, ja b) sekkumised metsandussektoris.
- (16) Riigiabi eeskirju kohaldatakse juhul, kui liikmesriik kavatseb ainuüksi riigi vahenditest (s.t ilma EAFRD kaasrahastamiseta) rahastada meedet, mis on suures osas kavandatud vastavalt konkreetse maaelu arengusse sekkumise tingimustele („maaelu arengu meetmega sarnane meede“), olenemata sellest, kas meede kuulub aluslepingu artikli 42 kohaldamisalasse või mitte.

2.2. Kohaldamisala

- (17) Komisjon kohaldab käesolevaid suuniseid abikavade ja üksikabi suhtes.
- (18) Komisjon kohaldab käesolevaid suuniseid riigiabi suhtes, mida antakse põllumajanduslikule esmatootmisele, põllumajandustoodete töötlemisele, mille tulemuseks on muu põllumajandustoodet, ja põllumajandustoodete turustamisele.
- (19) Lähtudes käesoleva osa jaos 2.1 esitatud üldistest kaalutlustest ning selleks, et tagada sidusus maaelu arengu poliitikaga ja toetada riigiabi eeskirjade järgimist, on asjakohane suunistega hõlmata ka teatavad aluslepingu artikli 42 kohaldamisalast välja jäävad maaelu arengusse sekkumised, olenemata sellest, kas neid kaasrahastatakse EAFRDst või täiendava riikliku rahastamisega, ning maaelu arengu meetmetega sarnased meetmed, mida rahastatakse üksnes riigi vahenditest. Seega esitatakse käesolevates suunistes lisaks põllumajandussektorile siseturuga kokkusobivuse kriteeriumid ka metsandussektorile antava riigiabi ning maapiirkondades tegutsevatele ettevõtjatele antava abi puhul, mis jääb aluslepingu artikli 42 kohaldamisalast välja.
- (20) Analüüsides riigiabi ja selle kokkusobivust siseturuga kooskõlas riigiabi üldpõhimõtetega, mis on sätestatud käesolevate suuniste I osa 3. peatükis, võtab komisjon võimaluste piires arvesse määruses (EL) 2021/2115 ning selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides ja rakendusaktides sätestatud tingimusi.
- (21) Käesolevate suuniste kohaldamisalasse kuuluvad järgmised abi liigid:
 - (a) järgmised põllumajandussektoris võetavad meetmed, mida rahastatakse üksnes riigi vahenditest ja mis hõlmavad ühte järgmistest:
 - i) maaelu arengu meetmetega sarnased meetmed, mida ei võeta ÜPP strateegiakava raames (II osa jagu 1.1);
 - ii) muud kui alapunktis i osutatud meetmed, mis ei kuulu määruse (EL) 2021/2115 kohaldamisalasse, nagu teatavad riskijuhtimise ja kriisiohje meetmed, abi loomakasvatussektorile ja teatavad müügiarendusmeetmed (II osa, jaod 1.2 ja 1.3);
 - (b) metsandussektorile antav abi (II osa 2. peatükk), mis hõlmab ühte järgmistest:
 - i) anda ÜPP strateegiakava raames või sellise maaelu arengusse sekkumise täiendava riikliku rahastamisena;
 - ii) rahastada üksnes riigi vahenditest;
 - (c) maapiirkondades tegutsevatele ettevõtjatele antav abi, mida antakse ühes järgmistest vormidest:

- i) ÜPP strateegiakavas sisalduva sekkumisena, mida kaasrahastatakse EAFRDst vastavalt määrusele (EL) 2021/2115 ja kooskõlas kõnealuse määrusega, kui teatamisele kuuluv riigiabi meede on identne ÜPP strateegiakavas esitatud sekkumisega (II osa 3. peatükk);
 - ii) ÜPP strateegiakava raames toimuva sekkumisega seotud täiendava riikliku rahastamisena (II osa, 3. peatükk).
- (22) Käesolevaid suuniseid kohaldatakse väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd) antava abi suhtes ja põhimõtteliselt ka suurettevõtjatele antava abi suhtes. Suurettevõtjad on aga üldiselt turutõrgetest vähem mõjutatud kui VKEd. Peale selle on põllumajandus- ja metsandussektori ning maapiirkondade suurettevõtjad tõenäoliselt kaalukad turuosalised ning seetõttu võib suurettevõtjatele antav abi teatavatel juhtudel olulisel määral moonutada konkurentsi ja kaubandust siseturul. Kuna põllumajandus- ja metsandussektori ja maapiirkondade suurettevõtjatele ning muudele suurettevõtjatele antav abi võib põhjustada sarnaseid konkurentsimoonusi, viiakse suurettevõtjate suhtes kohaldatavad riigiabi eeskirjad käesolevates suunistes kooskõlla üldiste riigiabi eeskirjadega ja nende puhul kohaldatakse aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c kohast siseturuga kokkusobivuse hindamist, mida kirjeldatakse käesoleva osa 3. peatükis. Käesolevate suuniste II osa jao 1.3.1 kohaste loomakasvatuse sektorile suunatud abimeetmete puhul, mis ei kuulu määruse (EL) 2021/2115 kohaldamisalasse, jääb komisjon oma varasema poliitika juurde, mille kohaselt peaksid suurettevõtjad suutma ise rahastada nende meetmete kulusid. Seega peaks loomakasvatuse sektorile eraldatav abi piirduma VKEdega.
- (23) Raskustes olevad ettevõtjad jäävad käesolevate suuniste kohaldamisalast välja, välja arvatud juhul, kui on kohaldatavad käesolevas punktis osutatud erandid. Komisjon on seisukohal, et raskustes olevaid ettevõtjaid, kui nende olemasolu on sattunud ohtu, ei saa käsitada sobivate vahenditena avaliku poliitika muude eesmärkide edendamiseks enne, kui on tagatud nende ettevõtjate elujõulisus. Seega, kui abisaaja on punkti (33) alapunktis 63 määratletud raskustes olev ettevõtja, hinnatakse abi vastavalt suunistele raskustes olevate ettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta⁷. Põhimõtet, mille kohaselt riigiabi ei anta rahalistes raskustes olevatele ettevõtjatele, ei kohaldata siiski II osa jagudes 1.2.1.1 ja 2.1.3 osutatud loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antava abi suhtes, tingimusel et see abi on aluslepingu artikli 107 lõike 2 punkti b kohaselt siseturuga kokkusobiv. Kui põllumajandus- või metsandussektoris tegutseva ettevõtja rahalised raskused on tingitud II osa jaos 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.5, 2.1.3, 2.8.1 või 2.8.5 osutatud riskisündmusest, võib käesolevate suuniste kohaselt anda abi sellistest riskisündmustest tingitud kahju korvamiseks ja taimekahjustajate likvideerimise kulude katmiseks ning selline abi loetakse aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c kohaselt siseturuga kokkusobivaks. Rahvatervise kaitse ja sellist liiki abiga seotud hädaolukorra tõttu ei tuleks ettevõtja majanduslikku olukorda arvesse võtta ka II osa jaos 1.2.1.4 osutatud abi puhul, mida antakse hukkunud loomade hävitamiseks ja kõrvaldamiseks, ega II osa jao 1.2.1.3 punktides (370) ja (371) osutatud abi puhul, mida antakse loomataudide ja taimekahjustajate ennetamise, tõrje ja likvideerimise meetmete rakendamiseks. Samuti ei kohaldata seda põhimõtet

⁷ Komisjoni teatis „Suunised raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta“ (ELT C 249, 31.7.2014, lk 1).

II osa jagudes 1.1.10.1 ja 2.4 osutatud teavitustegevuse suhtes ega II osa jaos 1.3.4 osutatud üldist laadi müügiedendusmeetmete suhtes.

- (24) Käesolevate suuniste kohaldamisalasse ei kuulu WTO põllumajanduslepingu 1. lisas määratletud põllumajandustoodete jaoks antav abi, mis kujutab endast kõnealuses lepingus määratletud ekspordisubsiidiumi. Samuti jäetakse käesolevate suuniste kohaldamisalast välja kõnealuste toodete jaoks antav abi, mis kujutab endast ekspordi rahastamise toetust, mida annab valitsus või mis tahes avalik-õiguslik asutus ja mis kuulub WTO ministrite 19. detsembri 2015. aasta ekspordikonkurentsi käsitleva otsuse⁸ kohaldamisalasse, kui see abi ei vasta nimetatud otsuse punktis 15 esitatud asjakohastele nõuetele maksimaalse tagasimaksetähtaja ja omafinantseerimise kohta.
- (25) Hinnates abi ettevõtjale, kellele komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnistatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks, võtab komisjon arvesse veel tagasimaksmata abisummat⁹. Vastavalt aluslepingu artikli 107 lõike 2 punktile b ei kehti see loodusõnnetustest ja erakorralistest sündmustest tingitud kahju korvamiseks antava abi suhtes ega II osa jao 1.2.1.3 punktide (370) ja (371) kohaselt loomataudide ennetamiseks, tõrjeks ja likvideerimiseks antava abi suhtes.
- (26) Liikmesriikidele tuleb teatada, et rahastamise süsteemist, näiteks maksutaolistest tasudest rahastamise süsteemist, tuleb teatada, kui see süsteem on abimeetme lahutamatu osa¹⁰.
- (27) Komisjon hindab käesolevate suunistega või muude asjakohaste riigiabi eeskirjadega hõlmamata abimeetmeid igal üksikjuhul eraldi vahetult aluslepingu artikli 107 lõike 2 punkti b ja artikli 107 lõike 3 alusel, võttes arvesse aluslepingu artiklites 107, 108 ja 109 sätestatud eeskirju, ÜPP eeskirju ja võimaluse korral analoogia põhjal käesolevaid suuniseid. Liikmesriigid, kes teatavad käesolevate suunistega hõlmamata riigiabist, peavad tõendama, et kõnealune riigiabi on käesolevate suuniste 3. peatüki kohaselt aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktiga c kooskõlas. Komisjon kiidab sellised meetmed heaks üksnes juhul, kui positiivne panus sektori arengusse kaalub siseturul konkurentsi moonutamise ja liikmesriikidevahelise kaubanduse mõjutamise riski selgelt üles.
- (28) Kui meede peab vastama määruses (EL) 2021/2115 sätestatud tingimustele, tuleb Põhja-Iirimaal antava abi puhul esitada samaväärne teave teatises, mis saadetakse komisjonile aluslepingu artikli 108 lõike 3 kohaselt.

2.3. Põllumajandus- ja metsandussektori ning maapiirkondade puhul kohaldatavad horisontaalsed eeskirjad ja abivahendid

- (29) Selleks et ühtlustada riigiabi eeskirju ja võttes arvesse, et põllumajandus- ja metsandussektoris tegutsevad ettevõtjad ning muud ettevõtjad on sarnased,

⁸ WT/MIN(15)/45 — WT/L/980.

⁹ Vt 13. septembri 1995. aasta kohtuotsus, TWD vs. komisjon, liidetud kohtuasjad T-244/93 ja T-486/93, EU:T:1995:160, punkt 56.

¹⁰ Vt 13. jaanuari 2005. aasta kohtuotsus, Streekgewest, C-174/02, EU:C:2005:10, punkt 26; 17. juuli 2008. aasta kohtuotsus, Essent Netwerk Noord jt, C-206/06, EU:C:2008:413, punkt 90; 16. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus, TF1 vs. komisjon, T-275/11, EU:T:2013:535, punktid 41–44; ja 11. juuli 2014. aasta kohtuotsus, DTS Distribuidora de Televisión Digital vs. komisjon, T-533/10, EU:T:2014:629, punktid 50–52.

kohaldatakse käesolevate suunistega hõlmatud sektorite suhtes põhimõtteliselt üldiseid riigiabi eeskirju, millega nähakse ette siseturuga kokkusobivuse kriteeriumid. Need on eelkõige raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi suunised,¹¹ teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistik,¹² kliima-, keskkonnakaitse- ja energiaalase riigiabi suunised alates aastast 2022,¹³ komisjoni teatis „ELi suunised riigiabieeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga“,¹⁴ suunised riskifinantseerimisinvesteeringute edendamiseks antava riigiabi kohta,¹⁵ komisjoni teatis „Koolituseks antava ja eraldi teatamise kohustusega riigiabi ühisturuga kokkusobivuse analüüsi kriteeriumid“,¹⁶ komisjoni teatis „Ebasoodsas olukorras olevate või puudega töötajate tööhõive jaoks antava ja eraldi teatamise kohustusega riigiabi ühisturuga kokkusobivuse analüüsi kriteeriumid“¹⁷ ja üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid käsitlevad eeskirjad¹⁸.

- (30) Punktis (29) osutatud horisontaalseid eeskirju kohaldatakse põllumajandustoodete tootmise, töötlemise ja turustamise suhtes, kui käesolevates suunistes ei ole ette nähtud erieeskirju. Käesolevad suunised hõlmavad erieeskirju keskkonnaga seotud abimeetmete kohta, nagu abi põllumajanduse keskkonna- ja kliimakohustuste ning loomade heaoluga seotud kohustuste täitmiseks (II osa, jaod 1.1.4 ja 1.1.5), abi teatavatest kohustuslikest nõuetest tulenevate piirkondlike ebasoodsate tegurite hüvitamiseks (II osa, jagu 1.1.6) ja mahepõllumajanduseks antav abi (II osa, jagu 1.1.8). Abi, mis on ette nähtud investeeringuteks keskkonnamärgide saavutamiseks põllumajandusliku esmatootmise valdkonnas, hinnatakse vastavalt II osa jaos 1.1.1.1 osutatud eeskirjadele. Põllumajandustoodete töötlemise ja põllumajandustoodete turustamisega tegelevate ettevõtjate toetamiseks keskkonnakaitse eesmärgil antavat abi võib aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel pidada siseturuga kokkusobivaks, kui see vastab kliima-, keskkonnakaitse- ja energiaalase riigiabi 2022. aasta suuniste tingimustele. Energiatõhususe, biokütuste ja taastuvenergeetika valdkonnas investeeringuteks ettenähtud abi ei kuulu II osa 2. ja 3. peatüki kohaldamisalasse, kuna selline abi peaks olema kooskõlas kliima-, keskkonnakaitse- ja energiaalase riigiabi 2022. aasta suunistega, välja arvatud juhul, kui see abi on teatamiskohustusest vabastatud. Põllumajandusliku esmatootmise valdkonnas võib põllumajanduslikes majapidamistes taastuvatest energiaallikatest energia tootmisega või biokütuste tootmisega seotud investeeringuteks ettenähtud abi siiski kuuluda käesolevate suuniste kohaldamisalasse, kui tootmismahd ei ületa asjaomase põllumajandusliku majapidamise aasta keskmist kütuse- või energiatarbimist (II osa jagu 1.1.1.1).

¹¹ ELT C 249, 31.7.2014, lk 1.

¹² ELT C 198, 27.6.2014, lk 1.

¹³ ELT C 80, 18.2.2022, lk 1.

¹⁴ ELT C 25, 26.1.2013, lk 1.

¹⁵ ELT C 508, 16.12.2021, lk 1.

¹⁶ ELT C 188, 11.8.2009, lk 1.

¹⁷ ELT C 188, 11.8.2009, lk 6.

¹⁸ Vt komisjoni 20. detsembri 2011. aasta otsus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes (ELT L 7, 11.1.2012, lk 3) ja komisjoni teatis „Euroopa Liidu raamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena“ (ELT C 8, 11.1.2012, lk 15).

- (31) Sektori eripära tõttu ei kohaldata põllumajandusliku esmatootmise suhtes regionaalabi suuniseid¹⁹. Küll aga kohaldatakse neid suuniseid põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise suhtes käesolevates suunistes osutatud ulatuses.
- (32) Metsandussektoris või maapiirkondades tegutsevate ettevõtjate suhtes võivad olla kohaldatavad nii üldised riigiabi eeskirjad kui ka käesolevate suuniste konkreetsemad sätted. Metsandussektoris või maapiirkondades tegutsevatele ettevõtjatele antavat abi võidakse pidada siseturuga kokkusobivaks riigiabi käsitlevate liidu üldiste eeskirjade (eelkõige regionaalabi suuniste, teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistiku ning kliima-, keskkonnakaitse- ja energiaalase riigiabi 2022. aasta suuniste) alusel, kui need on kohaldatavad.

2.4. Mõisted

- (33) Käesolevates suunistes kasutatakse järgmisi mõisteid:
- (1) „aktiivne põllumajandustootja“ – liikmesriigi ÜPP strateegiakavas²⁰ määruse (EL) 2021/2115 artikli 4 lõike 5 kohaselt määratletud põllumajandustootja;
 - (2) „sihtotstarbeline üksikabi“ – abi, mida ei anta abikava alusel;
 - (3) „loodusõnnetusega võrreldavad ebasoodsad ilmastikutingimused“ – ebasoodsad ilmastikutingimused, nagu külm, torm, rahe, jää, tugev või pikaajaline vihm või ränk põud, mille tõttu põllumajanduses hävib üle 30 % keskmisest aastatoodangust, mis arvutatakse eelneva kolme- või nelja-aastase perioodi põhjal või eelneva viie- või kaheksa-aastase perioodi kolme aasta keskmisena, jättes arvutamisel välja kõige suurema ja kõige väiksema näitaja; metsanduses – üle 20 % metsanduspotentsiaalst;
 - (4) „nõustamine“ – terviklik nõustamisprotsess ühe ja sama lepingu raames;
 - (5) „põllumajanduslik tegevus“ – liikmesriigi ÜPP strateegiakavas määruse (EL) 2021/2115 artikli 4 lõike 2 kohaselt määratletud tegevus;
 - (6) „põllumajandusmaa“ – liikmesriigi ÜPP strateegiakavas määruse (EL) 2021/2115 artikli 4 lõike 3 kohaselt määratletud maa;
 - (7) „põllumajanduslik majapidamine“ – põllumajanduslikuks esmatootmiseks kasutatav üksus, mis koosneb maast, ruumidest ja rajatistest;
 - (8) „põllumajandustooded“ – aluslepingu I lisas loetletud tooted, välja arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1379/2013²¹ I lisas loetletud kalapüügi- ja vesiviljelustooted;
 - (9) „põllumajandussektor“ – kõik põllumajandusliku esmatootmise, põllumajandustoodete töötlemise või põllumajandustoodete turustamisega tegelevad ettevõtjad;
 - (10) „agrometsandussüsteemid“ – maakasutussüsteemid, mille puhul puid kasvatatakse samal maal kombinatsioonis põllumajandusliku tegevusega;
 - (11) „abi“ – meede, mis vastab kõikidele aluslepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele;

¹⁹ ELT C 153, 29.4.2021, lk 1.

²⁰ Kui liikmesriigid peavad oma ÜPP strateegiakavades määratlema teatavad mõisted (näiteks „aktiivne põllumajandustootja“), peab Põhja-Iirimaa määratlema need mõisted komisjonile asutamislepingu artikli 108 lõike 3 kohaselt esitatavas teatavas vastavalt käesolevate suuniste kohaldatavatele sätetele.

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1379/2013 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turu ühise korralduse kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1184/2006 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 104/2000 (ELT L 354, 28.12.2013, lk 1).

- (12) „abi osakaal“ – abi kogusumma, mis on väljendatud protsendina rahastamiskõlblikest kuludest enne maksude või muude tasude mahaarvamist;
- (13) „abikava“ – mis tahes dokument, mille alusel võidakse ilma edasiste rakendusmeetmeteta anda üksikabi kõnealuses dokumendis üldiselt ja abstraktselt määratletud ettevõtjatele, ning mis tahes dokument, mille alusel võidakse anda konkreetse projektiga mitteseotud abi ühele või mitmele ettevõtjale määramata ajaks ja/või määramata ulatuses;
- (14) „reaalturutingimuste põhimõte“ – põhimõte, mille kohaselt ei tohi lepinguosaliste vahelise tehingu tingimused erineda sõltumatute ettevõtjate vahel sõlmitud tehingu tingimustest ning need tingimused ei tohi sisaldada salalepete elemente; iga tehing, mis tuleneb avatud, läbipaistvast ja tingimusteta menetlusest, loetakse reaalturutingimuste põhimõttele vastavaks;
- (15) „bioturvameetmed“ – korralduslikud ja füüsilised meetmed, mille eesmärk on vähendada riski seoses a) taudi sissetoomisega loomapopulatsiooni, selle arenguga populatsiooni sees ja levimisega seal välja või b) taudi sissetoomisega ettevõttesse, tsooni, bioturvarühmikusse, veovahendisse või muusse rajatisse, hoonesse või kohta, selle arenemisega seal ja levimisega seal välja;
- (16) „tõuraamat“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1012²² artikli 2 punktis 12 määratletud tõuraamat;
- (17) „ÜPP strateegiakava“ – määruse (EL) 2021/2115 artikli 1 lõike 1 punktis c osutatud ÜPP strateegiakava;
- (18) „kapitaliseeritud tööd“ – põllumajandustootja poolt isiklikult või tema töötajate poolt põllumajandusettevõttes tehtavad tööd, millega luuakse vara;
- (19) „süsinikku siduva põllumajanduse kavad“ – maa majandamisega seotud abikavad, mille tulemusena suureneb CO₂ säilitamine elavas biomassis, surnud orgaanilises aines ja mullas, suurendades süsinikdioksiidi kogumist ja/või vähendades süsinikdioksiidi eraldumist atmosfääri;
- (20) „katastroof“ – inimtegevusest põhjustatud ootamatu biootilist või abiootilist laadi sündmus, millega kaasnevad olulised häired metsastruktuurides, põhjustades metsandussektorile olulist majanduslikku kahju;
- (21) „klaster“ – sõltumatute ettevõtjate, sealhulgas idufirmade, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning suurettevõtjate, samuti nõustamis- või teadusasutuste rühm, mille eesmärk on ergutada majandus-/innovatsioonitegevust, edendades intensiivset koostööd, vahendite ühiskasutust ning teadmiste ja oskusteabe vahetamist, samuti aidates tulemuslikult kaasa teadmussiirdele, võrgustikutööle ja teabe levitamisele klastrisse kuuluvate ettevõtjate vahel;
- (22) „tõrje- ja likvideerimismeetmed“ – meetmed, mis on seotud loomataudidega, mille puhangut liikmesriigi pädev asutus on ametlikult tunnistanud, või taimekahjustajatega või invasiivsete võõrliikidega, mille esinemist liikmesriigi pädev asutus on ametlikult kinnitanud;
- (23) „abi andmise kuupäev“ – kuupäev, mil abisaajal tekib kohaldatava siseriikliku õiguse alusel seaduslik õigus abi saada;

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määrus (EL) 2016/1012 tõupuhaste aretusloomade, ristandaretussigade ja nende aretusmaterjali aretuse, turustamise ning nende liitu sissetoomise suhtes kehtivate zootehniliste ja genealoogiliste tingimuste kohta, millega muudetakse määrust (EL) nr 652/2014, nõukogu direktiive 89/608/EMÜ ja 90/425/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks teatavad õigusaktid tõuaretuse valdkonnas (tõuaretuse määrus) (ELT L 171, 29.6.2016, lk 66).

- (24) „keskkonnajuhtum“ – konkreetse sündmusega seotud ja piiratud geograafilise ulatusega reostus, saastumine või keskkonnakvaliteedi halvenemine, mille tõttu hävib üle 30 % asjaomase põllumajandusettevõtja keskmisest aastatoodangust, mis arvutatakse eelneva kolmeaastase perioodi põhjal või eelneva viieaastase perioodi kolme aasta keskmisena, jättes arvutamisel välja kõige suurema ja kõige väiksema näitaja; metsanduses – üle 20 % metsanduspotentsiaal; see ei hõlma üldisi keskkonnanõude, mis ei ole seotud kindla sündmusega, nagu kliimamuutused või õhusaaste;
- (25) „hindamiskava“ – dokument, milles käsitletakse üht või mitut abikava ja mis sisaldab vähemalt järgmisi elemente: hinnatavad eesmärgid, hindamisküsimused, tulemusnäitajad, kavandatud hindamise meetod, andmekogumisnõuded, hindamise kavandatud ajakava, sealhulgas vahearuannete ja lõpliku hindamisaruande esitamise kuupäev, hindamist tegeva sõltumatu asutuse kirjeldus või valikukriteeriumid ning hindamise üldsusele kättesaadavaks tegemise kord;
- (26) „hukkunud loomad“ – loomad, kes on põllumajandusettevõttes, mis tahes rajatistes või transportimise ajal hädatapu korras konkreetse diagnoosi alusel või ilma kindla diagnoosita tapetud või surnud, sealhulgas surnult sündinud ja sündimata jäänud loomad, kuid kes ei ole tapetud inimtoiduks;
- (27) „kiire kasvuga puud“ – lühikese raieringiga mets, kus kahe raiekoristuse vaheline aeg on minimaalselt 8 ja maksimaalselt 20 aastat;
- (28) „maksumeetme kava järglaskava“ – maksusoodustuste vormis kava, mis kujutab endast eelneva maksusoodustuste vormis kava muudetud versiooni ja millega asendatakse eelnev kava;
- (29) „toidu- ja söödakultuuripõhine biokütus“ – biokütus, mis on toodetud toidu- ja söödakultuuridest, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001²³;
- (30) „toiduained“ – toiduained, mis ei ole põllumajandustooted ja mis on loetletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012²⁴ I lisas;
- (31) „mets“ – üle 0,5 hektari suurune maa-ala, millel kasvavad üle 5 meetri kõrgused puud, mille võrastiku liitus on suurem kui 10 %, või puud, mis suudavad *in situ* kõnealuste künnisteni jõuda, välja arvatud maa, mis on peamiselt kasutuses põllumajandusliku või linnamaana, või mets, nagu seda määratleb ja kohaldab liikmesriik või piirkond, lähtudes olemasolevatest siseriiklikest õigusaktidest või inventuurisüsteemist, ja selline määratlus on esitatud komisjonile saadetud teatistes; ja maaelu arengusse sekkumise puhul määratlus, mis on esitatud ÜPP strateegiakavas;
- (32) „brutotoetusekvivalent“ – abi summa, kui see antaks abisaajale toetuse vormis, enne maksude või muude tasude mahaarvamist;
- (33) „üksikabi“ – sihtotstarbeline üksikabi ja abikava raames üksikutele abisaajatele antav abi;
- (34) „immateriaalne vara“ – vara, millel ei ole füüsilist või rahalist kehastust, näiteks patendid, litsentsid, oskusteave või muu intellektuaalomand;

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta (ELT L 343, 14.12.2012, lk 1).

- (35) „invasiivne võõrliik“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1143/2014²⁵ artikli 3 punktis 3 ja artikli 3 punktis 4 määratletud liidu jaoks probleemne invasiivne võõrliik või liikmesriigi jaoks probleemne invasiivne võõrliik;
- (36) „suurettevõtjad“ – ettevõtjad, kes ei vasta komisjoni määruse (EL) [UUS PÕLLUMAJANDUSSEKTORI GRUPIERANDI MÄÄRUS]²⁶ I lisas sätestatud kriteeriumidele;
- (37) „kohalik turg“ – hõlmab ühte järgmistest:
- (a) turg, mis asub toote päritoluettevõttest 75 km raadiuses, mille piires toimub töötlemine ja müük lõpptarbijale;
 - (b) turg, mille kohta liikmesriik on esitanud veenva alternatiivse määratluse ja mis ei asu kaugemal kui 100 km raadiuses;
- (38) „põllumajandustoodete turustamine“ – toodete omamine või väljapanemine müügi eesmärgil, müügiks pakkumine, tarnimine või mis tahes muul viisil turule laskmine, välja arvatud põllumajandustootja esmamüük edasimüüjatele või töötlejatele ja mis tahes tegevus, millega toodet selliseks esmamüügiks ette valmistatakse; esmatootjalt lõpptarbijale müümist käsitatakse põllumajandustoodete turustamisena juhul, kui see toimub selleks ettenähtud eraldi hoones või rajatises;
- (39) „ühisfond“ – liikmesriigi poolt tema õiguse kohaselt akrediteeritud skeem, millega liituvad põllumajandustootjad, metsavaldajad ja metsamajandajad saavad end kindlustada, nii et liitunud põllumajandustootjatele, metsavaldajatele ja metsamajandajatele hüvitatakse nende kantud majanduslik kahju;
- (40) „mittetootlik investeering“ – investeering, millega ei kaasne põllumajandusliku majapidamise väärtuse või kasumlikkuse märkimisväärset kasvu;
- (41) „tööstuslikule töötlemisele eelnevad toimingud“ – puude langetamine, puhastamine, tükeldamine, ladustamine, kaitsev töötlemine ja kuivatamine ning kõik muud toimingud enne tööstuslikku saagimist saeveskis; samuti saeveskis saagimine, kui saetava ümarpuidusisendi maht ei ületa 20 000 m³ aastas;
- (42) „muud ebasoodsad ilmastikutingimused“ – ebasoodsad ilmastikutingimused, mis ei kujuta endast loodusõnnetusega võrreldavaid ebasoodsaid ilmastikutingimusi;
- (43) „äärepoolseimad piirkonnad“ – aluslepingu artikli 349 esimeses lõigus nimetatud piirkonnad;
- (44) „taimekahjustajad“ – kõik taimedele või taimsetele saadustele kahjulike taimede, loomade või patogeensete organismide liigid, tüved või genotüübi grupid;
- (45) „ennetusmeetmed“ – meetmed, mis on seotud loomataudiga, taimetikahjustajaga või invasiivse võõrliigiga, mida ei ole veel esinenud;
- (46) „põllumajandustoodete esmatootmine“ – aluslepingu I lisas loetletud põllundus- ja loomakasvatussaaduste tootmine ilma kõnealuste toodete olemust muutva täiendava töötlemiseta;
- (47) „põllumajandustoodete töötlemine“ – põllumajandustoodete töötlemine, mille puhul töötlemise saadus on samuti põllumajandustoodet, välja arvatud

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrus (EL) nr 1143/2014 looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide sissetoomise ja levimise ennetamise ja ohjamise kohta (ELT L 317, 4.11.2014, lk 35).

²⁶ Komisjoni 2022. aasta määrus (EL) nr ..., millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnistatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamisel siseturuga kokkusobivaks (ELT viide).

põllumajandusettevõttes toimuv tegevus, mis on vajalik loomse või taimse saaduse ettevalmistamiseks esmamüügiks;

- (48) „tootjarühm või -organisatsioon“ – rühm või organisatsioon, mis on loodud vähemalt ühel järgmistest eesmärkidest:
- (a) kohandada rühma või organisatsiooni kuuluvate tootjate tootmisprotsessi ja toodangut turunõuetele;
 - (b) lasta kaupa ühiselt turule, sealhulgas kaupa müügiks ette valmistada, müüki tsentraliseerida ja hulgiostjaid varustada;
 - (c) töötada välja ühised eeskirjad toodangut käsitleva teabe kohta, esmajoones seoses saagikoristuse ja kättesaadavusega;
 - (d) edendada tootjarühma või -organisatsiooni muud tegevust, nagu äri- ja turustusoskuste arendamine, uuendusprotsesside korraldamine ja hõlbustamine, liikmete maa ühine majandamine ning keskkonnahoidlike viljelustavade ja tootmismeetodite ning loomade heaoluga seotud heade tavade ja meetodite kasutamine;
- (49) „kaitsealune loom“ – liidu või siseriiklike õigusaktide kohaselt kaitse all olev loom, sealhulgas loomaliik, kelle kohta on siseriiklikes õigusaktides sätestatud erieeskirjad populatsiooni säilitamiseks;
- (50) „tagasimakstav ettemakse“ – projekti jaoks antav laen, mis makstakse välja ühe või mitme osamaksena ja mille tagasimaksmise tingimused sõltuvad projekti tulemustest;
- (51) „teadus- ja teadmiste levitamise organisatsioon“ – üksus (nt ülikool või uurimisinstituut, tehnoloogiasiirde agentuur, innovatsioonivahendaja, teadusuuringutele pühendunud füüsiline ja/või virtuaalne koostööüksus), mille peamine eesmärk on sõltumatult teostada alusuuringuid, rakendusuuringuid või tootearendust, nagu on määratletud teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistikus, või laialdaselt levitada sellise tegevuse tulemusi õpetamise, avaldamise või teadmussiirde kaudu, olenemata selle õiguslikust staatusest ja rahastamise viisist; kui selline üksus tegeleb ka majandustegevusega, tuleb majandustegevuse rahastamine, kulud ja tulud arvestada eraldi. Ettevõtjatel, kes võivad sellist üksust otsustavalt mõjutada näiteks aktsionäride või liikmetena, ei tohi olla eelisjuurdepääsu üksuse saavutatud tulemustele;
- (52) „lühike tarneahel“ – tarneahel, mis hõlmab piiratud arvul ettevõtjaid, kes kohustuvad tegema koostööd ja arendama kohalikku majandust ning tihedaid geograafilisi ja sotsiaalseid suhteid tootjate, töötlejate ja tarbijate vahel;
- (53) „väiketaristu“ – taristu, mille rahastamiskõlblikud kulud on kuni 2 miljonit eurot;
- (54) „väikeettevõtja“ – komisjoni soovitus 2003/361²⁷ määratletud mikroettevõtja või füüsiline isik, kes ei tegele abi taotlemise hetkel majandustegevusega;
- (55) „Egeuse mere väikesaared“ – määruse (EL) nr 229/2013 artikli 1 lõikes 2 nimetatud väikesaared;

²⁷ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

- (56) „VKEd“ ehk „mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad“ – ettevõtjad, kes vastavad komisjoni määruse (EL) [UUS PÕLLUMAJANDUSSEKTORI GRUPIERANDI MÄÄRUS] I lisa sätestatud kriteeriumidele;
- (57) „projekti või tegevusega seotud tööde alustamine“ – kas investeringuga seotud tegevuse või ehitustööde alustamine või esimene õiguslikult siduv kohustus tellida seadmeid või kasutada teenuseid või muu kohustus, mis muudab projekti või tegevuse pöördumatuks, olenevalt sellest, kumb on varasem; tööde või tegevuse alustamiseks ei peeta maa ostmist ja ettevalmistustöid, näiteks lubade saamist või teostatavusuuringute tegemist; projekti või tegevusega seotud tööde alustamiseks loetakse punkti (153) alapunktis a ja punkti (502) alapunktis c osutatud maa ostmist, kui rahastamiskõlblikud maaostukulud moodustavad 100 % rahastamiskõlblikest investeerimiskuludest;
- (58) „säästev metsamajandamine“ – metsamaade hooldamine ja kasutamine niisugusel viisil ja määral, mis säilitab nende elurikkuse, tootlikkuse, uuenemisvõime, elujõulisuse ja võime täita praegu ja tulevikus sobivaid ökoloogilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid funktsioone kohalikul, riigi ja üleilmsel tasandil ning mis ei kahjusta muid ökosüsteeme;
- (59) „materiaalne vara“ – maast, hoonetest ja tootmisrajatistest, masinatest ja seadmetest koosnev vara;
- (60) „tehingukulu“ – kohustuse täitmisega seotud lisakulu, mis ei tulene otseselt kohustuse täitmisest või mida ei lisata otseselt hüvitatavate kulude või saamata jäänud tulude hulka ning mida võib arvutada standardkulu alusel;
- (61) „transmissiivse spongiformse entsefalopaatia ja veiste spongiformse entsefalopaatia testide kulud“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 999/2001²⁸ X lisa C peatüki kohaseks proovivõtmiseks ja laborianalüüsiks vajalike proovide võtmise, transportimise, analüüsimise, säilitamise ja hävitamisega seotud kulud ning testikomplektide kulud;
- (62) „lühikese raieringiga madalmetsa puud“ – CN-koodi 06 02 9041 alla kuuluvad puuliigid, mille määratlevad liikmesriigid ja mis hõlmavad puittaimi, mitmeaastaseid taimi, pookealuseid või pärast koristamist mulda jäävaid juuremugulaid, mis järgmisel hooajal ajavad uusi võrseid, ning mille maksimaalse raietsükli määravad kindlaks liikmesriigid;
- (63) „raskustes olev ettevõtja“ – ettevõtja, kes vastab kriteeriumidele, mis on esitatud raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevate komisjoni suuniste jaos 2.2;
- (64) „liidu standard“ – liidu õigusaktides sätestatud kohustuslik standard, millega määratakse kindlaks üksikettevõtjatele kohustuslikud eesmärgid, eelkõige seoses keskkonna, hügieeni ja loomade heaoluga; seega ei käsitata liidu standarditena selliseid liidu tasandil kehtestatud standardeid või eesmärke, mis on kohustuslikud liikmesriikidele, kuid mitte üksikutele ettevõtjatele;
- (65) „noor põllumajandustootja“ – liikmesriigi ÜPP strateegiakavas määruse (EL) 2021/2115 artikli 4 lõike 6 kohaselt määratletud põllumajandustootja;
- (66) geneetiliste ressursside säilitamine põllumajanduses ja metsanduses;

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 999/2001, millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad (EÜT L 147, 31.5.2001, lk 1).

- a) „*in situ* säilitamine“ põllumajanduses – geneetiliste materjalide säilitamine ökosüsteemides ja looduslikes elupaikades ning liikide või looduslike liikide elujõuliste populatsioonide säilitamine ja taastamine nende looduslikus keskkonnas ning kodustatud loomatõugude või kultuurtaimeliikide puhul põllumajanduskeskkonnas, kus on välja kujunenud nende eriomadused;
- b) „*in situ* säilitamine“ metsanduses – geneetiliste materjalide säilitamine ökosüsteemides ja looduslikes elupaikades ning liikide elujõuliste populatsioonide hoidmine ja taastamine nende looduslikus keskkonnas;
- c) „säilitamine põllumajandusettevõttes või metsakinnistul“ – *in situ* säilitamine ja arendamine põllumajandusettevõtte või metsakinnistu tasandil;
- d) „*ex situ* säilitamine“ – põllumajanduse või metsanduse geneetilise materjali säilitamine väljaspool selle looduslikku elupaika;
- e) „*ex situ* kogu“ – põllumajanduse või metsanduse geneetilise materjali kogu, mida hoitakse väljaspool selle looduslikku elupaika.

2.5. Teatamisele kuuluv abi

- (34) Kui aluslepingu artikli 107 lõike 1 tingimused on täidetud, peavad liikmesriigid põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades antavast abist vastavalt aluslepingu artikli 108 lõikele 3 komisjonile teatama. Liikmesriigid ei tohi kavandatud meedet jõustada enne, kui aluslepingu artikli 108 lõikes 2 osutatud teatamismenetluse tulemusel on tehtud lõplik otsus, välja arvatud meetmete puhul, mis vastavad komisjoni XXX määruses (EL) .../...²⁹ (millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnistatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamisel siseturuga kokkusobivaks) sätestatud tingimustele.
- (35) Abikava alusel antava üksikabi puhul kehtib aluslepingu artikli 108 lõikes 3 sätestatud teatamiskohustus, kui abi ületab järgmisi teatamiskünniseid:
 - (a) II osa jao 1.1.1.3 kohane eraldi teatamisele kuuluv investeeringuteks ettenähtud abi põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks: rahastamiskõlblikud kulud ületavad 25 miljonit eurot või brutotoetusekvivalent ületab 12 miljonit eurot;
 - (b) II osa jao 1.3.4 kohane abi müügiedenduskampaaniate jaoks: müügiedenduskampaaniad, mille aastaeelarve ületab 5 miljonit eurot.

3. peatükk. Siseturuga kokkusobivuse hindamine aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel

- (36) Aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel võib komisjon pidada siseturuga kokkusobivaks riigiabi teatava majandustegevuse arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

²⁹ ELT L XXX.

- (37) Selleks et hinnata, kas põllumajandusele, metsandusele ja maapiirkondadele antavat riigiabi saab pidada siseturuga kokkusobivaks, teeb komisjon seega kindlaks, kas abimeede soodustab teatava majandustegevuse arengut (esimene tingimus) ja kas see mõjutab ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega (teine tingimus).
- (38) Käesolevas jaos selgitab komisjon, kuidas ta hindab kokkusobivust siseturuga. Selles esitatakse üldised siseturuga kokkusobivuse tingimused ning vajaduse korral eritingimused abikavade puhul ja lisatingimused üksikabi puhul, mille suhtes kehtib teatamiskohustus.
- (39) Punktis (37) osutatud hindamisel kaalub komisjon järgmisi aspekte.
- (a) Esimene tingimus: abi soodustab majandustegevuse arengut:
- i) asjaomase majandustegevuse kindlaksmääramine (jagu 3.1.1);
 - ii) ergutav mõju: abi peab muutma asjaomase ettevõtja käitumist nii, et ta hakkab tegelema lisategevusalaga, mida ta ilma abita ei teeks või teeks piiratud või teistmoodi (jagu 3.1.2);
 - iii) abi ei ole vastuolus liidu õiguse asjaomaste sätete ja üldpõhimõtetega (jagu 3.1.3).
- (b) Teine tingimus: abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega:
- i) riigi sekkumise vajadus: abimeetmega peab kaasnema oluline paranemine, mida turg üksi ei suudaks saavutada, näiteks turutõrke kõrvaldamine või asjakohasel juhul võrdsete võimaluste või ühtekuuluvusega seotud probleemi lahendamine (jagu 3.2.1);
 - ii) abimeetme asjakohasus: kavandatud abimeede peab olema asjakohane poliitikavahend majandustegevuse arengu soodustamiseks (jagu 3.2.2);
 - iii) abi proportsionaalsus (abi piirdumine minimaalselt vajalikuga): abi summa ja osakaal peavad piirduma miinimumiga, mis on vajalik selleks, et ajendada asjaomast ettevõtjat (asjaomaseid ettevõtjaid) tegema lisainvesteeringut või hakkama tegelema lisategevusalaga (jagu 3.2.3);
 - iv) abi läbipaistvus: liikmesriikidel, komisjonil, ettevõtjatel ja avalikkusel peab olema hõlbus juurdepääs kõigile asjaomastele õigusaktidele ja nende alusel antavat abi käsitlevale teabele (jagu 3.2.4);
 - v) abi tõttu konkurentsile ja kaubandusele avalduva negatiivse mõju vältimine (jagu 3.2.5);
 - vi) abi tõttu konkurentsile ja liikmesriikidevahelisele kaubandusele avalduda võiva positiivse ja negatiivse mõju kaalumine (tasakaalustatuse kriteerium) (jagu 3.2.6).
- (40) Teatavate kategooriate kavade üldise tasakaalustatuse uurimiseks võidakse täiendavalt kehtestada järelhindamise nõue, nagu on kirjeldatud punktides (639)–(645). Sellistel juhtudel võib komisjon piirata kõnealuste kavade kestust (harilikult neljale aastale või veelgi lühemale ajale), võimalusega hiljem teatada nende pikendamisest.

- (41) Neid üldisi kokkusobivuskriteeriume kohaldatakse igasuguse käesolevate suunistega hõlmatud abi suhtes, välja arvatud juhul, kui käesoleva osa jagudes 3.1 ja 3.2 on põllumajandussektoris kohaldatavate erikaalutluste tõttu ette nähtud erandid.

3.1. Esimene tingimus: abi soodustab teatava majandustegevuse arengut

3.1.1. Abi saav majandustegevus

- (42) Komisjon teeb liikmesriigi esitatud teabe põhjal kindlaks, millist majandustegevust teatatud meetmega toetatakse.
- (43) Liikmesriik peab tõendama, et abi eesmärk on soodustada kindlaksmääratud majandustegevuse arengut.
- (44) Liikmesriigid peavad ka kirjeldama, kas ja kuidas aitab abi kaasa ÜPP eesmärkide saavutamisele ja ühise põllumajanduspoliitika raames määruse (EL) 2021/2115 eesmärkide saavutamisele, ning kirjeldama täpsemalt abist saadavat eeldatavat kasu.
- (45) Komisjon leiab, et abi, mida antakse riskijuhtimise ja kriisiohje meetmeks kooskõlas käesolevate suuniste II osa jaoga 1.2, võib soodustada kindlaksmääratud majandustegevuse või piirkonna arengut, sest ilma abita ei pruugi selline areng toimuda samas ulatuses.

Lisatingimused kava alusel antava ja eraldi teatamisele kuuluva abi puhul

- (46) Kui abi antakse abikava alusel eraldi teatamisele kuuluvatele investeerimisprojektidele, nagu osutatud punktis (35), peab abi andev asutus tõendama, et valitud projekt aitab kaasa kava eesmärgi saavutamisele ning seega põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades antava abi eesmärkide saavutamisele. Selleks peaksid liikmesriigid viitama teabele, mille on esitanud abi taotleja ja milles kirjeldatakse investeeringu positiivset mõju.

3.1.2. Ergutav mõju

- (47) Põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades antavat abi saab pidada siseturuga kokkusobivaks üksnes juhul, kui abil on ergutav mõju. Ergutav mõju esineb siis, kui abi muudab ettevõtja käitumist nii, et ta hakkab tegelema sektori arengut toetava lisategevusalaga, mida ta ilma abita ei teeks või teeks piiratult või teistmoodi. Abiga ei tohi siiski subsideerida tegevuse kulusid, mida ettevõtja oleks igal juhul kandnud, ega hüvitada majandustegevuse tavalist äririski.
- (48) Kui liidu õigusaktides või käesolevates suunistes ei ole sõnaselgelt sätestatud erandeid, käsitatakse riigiabi meetmeid, mille eesmärk on lihtsalt parandada ettevõtjate finantsseisundit, kuid mis ei aita mingil viisil kaasa sektori arengule, eelkõige abi, mida antakse üksnes hinna, koguse, tootmisühiku või tootmisvahendite ühiku alusel, siseturuga kokkusobimatu tegevusabina. Lisaks kahjustab selline abi oma olemuselt tõenäoliselt ka siseturukorralduse mehhanisme.
- (49) II osa jagude 1.2 ja 2.8.5 alusel antav abi peaks piirduma selliste põllumajandus- ja metsandussektoris tegutsevate ettevõtjate abistamisega, kes on silmitsi mitmesuguste raskustega vaatamata sellele, et nad on asjaomaste riskide vähendamiseks teinud mõistlikke jõupingutusi. Riigiabi ei tohiks ahvatleda ettevõtjaid põhjendamatuid

- riske võtma. Põllumajandus- ja metsandussektoris tegutsevad ettevõtjad peaksid ise vastutama tootmismeetodite või toodete järelemõtlematu valiku tagajärgede eest.
- (50) Punktis (47) selgitatud põhjustel leiab komisjon, et abil ei ole abisaajale ergutavat mõju, kui asjaomase projekti või tegevusega seotud töö on alanud juba enne, kui abisaaja esitab riiklikele ametiasutustele abitaotluse.
- (51) Abitaotlus peab sisaldama vähemalt taotleja nime ja ettevõtja suurust, projekti või tegevuse kirjeldust, sealhulgas selle asukohta ning algus- ja lõppkuupäeva, projekti läbiviimiseks vajalikku abisummat ja rahastamiskõlblikke kulusid.
- (52) Lisaks peavad suurettevõtjad taotluses kirjeldama olukorda juhul, kui abi ei antaks (s.t vastupidist stsenaariumi või alternatiivset projekti või tegevust), ning esitama taotluses kirjeldatud vastupidise stsenaariumi toetuseks dokumentaalsed tõendid. Seda nõuet ei kohaldata selliste omavalitsuste suhtes, mis on autonoomsed kohalikud omavalitsused, mille aastaeelarve on alla 10 miljoni euro ja mille territooriumil on alla 5 000 elaniku.
- (53) Taotluse saamisel peab abi andev asutus kontrollima vastupidise stsenaariumi usutavust ja veenduma, et abil on nõutav ergutav mõju. Vastupidine stsenaarium on usutav, kui see on ehtne ja seotud otsustusprotsessi mõjutavate teguritega ajal, mil abisaaja teeb asjaomase projekti või tegevuse kohta otsuse.
- (54) Maksusoodustusena antaval abil on ergutav mõju, kui abikava kohaselt antakse õigus saada abi kooskõlas objektiivsete kriteeriumidega ja ilma liikmesriigi täiendava kaalutusõigusega ning abikava on heaks kiidetud ja jõustunud enne abi saava projekti või tegevusega seotud tööde alustamist. Viimati nimetatud nõuet ei kohaldata maksumeetme kava järglaskavade puhul, tingimusel et tegevus oli juba hõlmatud eelmiste maksusoodustuskavadega.
- (55) Erandina punktidest (50)–(54) ei pea järgmistel abi liikidel olema ergutavat mõju või neil loetakse olevat ergutav mõju:
- (a) II osa jagude 1.3.6 ja 2.9.2 kohased maakorralduse abikavad ning II osa jao 2.8 kohased ökoloogilise, kaitse- ja puhke-eesmärgiga abikavad, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - i) abikavaga nähakse ette õigus saada abi kooskõlas objektiivsete kriteeriumidega, ilma et liikmesriik saaks täiendavalt oma kaalutusõigust kasutada;
 - ii) abikava on vastu võetud ja jõustunud enne, kui abisaaja kannab II osa jagudes 1.3.6, 2.8 ja 2.9.2 osutatud rahastamiskõlblikke kulusid;
 - iii) abikava hõlmab üksnes VKEsid;
 - (b) II osa jao 1.1.6 kohane abi teatavatest kohustuslikest nõuetest tulenevate piirkondlike ebasoodsate tegurite hüvitamiseks;
 - (c) II osa jao 1.1.7 kohane abi looduslikust või muust eripärast tingitud piirangutega aladele;
 - (d) II osa jao 1.1.10.1 kohane abi põllumajandussektori teavitustegevuseks, mis seisneb teabe kättesaadavaks tegemises kindlaksmääramata arvul abisaajatele;
 - (e) II osa jao 1.2.1.1 kohane abi loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks;
 - (f) II osa jao 1.2.1.2 kohane abi loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest tingitud kahju korvamiseks;
 - (g) II osa jao 1.2.1.3 kohane abi loomataudide ja taimekahjustajate ennetamise, kontrolli ja likvideerimisega seotud kulude katmiseks ning kõnealuste loomataudide ja taimekahjustajate tekitatud kahju korvamiseks;

- (h) II osa jao 1.2.1.4 kohane abi hukkunud loomade kõrvaldamise ja hävitamisega seotud kulude katmiseks;
- (i) II osa jao 1.2.1.5 kohane abi kaitsealuste loomade tekitatud kahju korvamiseks;
- (j) II osa jao 2.8.5 kohane abi õigusaktides reguleeritud loomade poolt metsades tekitatud kahju korvamiseks;
- (k) II osa jao 2.4 kohane abi metsandussektori teavitustegevuseks, mis seisneb teabe kättesaadavaks tegemises kindlaksmääramata arvul abisaajatele;
- (l) II osa jao 1.1.1.2 kohane abi põllumajandusliku majapidamise territooriumil asuva kultuuri- ja looduspärandi säilitamiseks, välja arvatud üksikabi, mille suurus ületab 500 000 eurot ettevõtja ja investeerimisprojekti kohta;
- (m) punkti (468) alapunktide b, c ja d kohane abi müügievendusmeetmete jaoks;
- (n) punktide (480) ja (481) kohane abi täiendavate transpordikulude hüvitamiseks;
- (o) II osa jao 1.3.7 ja jao 2.9.1 kohane abi teadus- ja arendustegevuseks põllumajandus- ja metsandussektoris;
- (p) II osa jao 2.1.3 kohane abi metsapõlengutest, loodusõnnetustest, ebasoodsatest ilmastikutingimustest, taimekahjustajatest, loomataudidest, katastroofidest ja kliimamuutustega seotud sündmustest tingitud metsakahjustuste kõrvaldamiseks;
- (q) II osa jao 2.8.1 kohane abi kahjurite ja puuhaiguste leviku ärahoidmise ja töötlemismeetmete kulude katmiseks ning kahjuritest ja puuhaigustest tingitud kahjude korvamiseks.

Lisatingimused eraldi teatamisele kuuluva investeringuteks ettenähtud abi puhul

- (56) Lisaks käesolevas jaos ette nähtud nõuetele peab liikmesriik eraldi teatamisele kuuluva investeringuteks ettenähtud abi puhul esitama selged tõendid selle kohta, et abi mõjutab reaalselt investeerimisotsust. Põhjaliku hindamise võimaldamiseks peab liikmesriik esitama lisaks teabele toetatava projekti kohta ka põhjaliku kirjelduse vastupidise stsenaariumi kohta, mis põhineb eeldusel, et abisaaja ei saa abi üheltki avaliku sektori asutuselt.
- (57) Liikmesriike kutsutakse üles tuginema kehtivatele ja ametlikele juhtorganite dokumentidele, riskihindamistele (sealhulgas asukohaspetsiifiliste riskide hindamistele), finantsaruannetele, asutusesisestele äriplaanidele, eksperdiarvamustele ja muudele hinnatava investeerimisprojektiga seotud uuringutele. Need dokumendid peavad pärinema investeringu või selle asukohaga seotud otsustusprotsessiga samast ajast. Ergutavat mõju võivad liikmesriikidel aidata tõendada dokumendid, mis sisaldavad teavet nõudluse prognooside, kuluprognooside ja finantsprognooside kohta, investeerimiskomiteele esitatavad ja erinevaid investeerimisstsenaariume käsitlevad dokumendid või finantsasutustele esitatavad dokumendid.
- (58) Seejuures võib kasumlikkuse taset hinnata meetoditega, mis on asjaomases sektoris tavapärased ja mis võivad hõlmata meetodeid projekti nüüdispuhasväärtuse,³⁰ sisemise tulumäära³¹ või investeeritud kapitali keskmise tootluse hindamiseks.

³⁰ Projekti nüüdispuhasväärtuse all mõistetakse nüüdisväärtusesse diskonteeritud (harilikult kapitalikulu alusel) positiivsete ja negatiivsete rahavoogude vahet investeringu eluea jooksul.

³¹ Sisemine tulumäär ei põhine antud aasta arvestuslikul tulul, vaid selle puhul võetakse arvesse tulevasi rahavooge, mida investor loodab saada investeringu kogu eluea jooksul. See määratletakse diskontomäärana, mille korral rahavoogude jada nüüdispuhasväärtus võrdub nulliga.

Projekti kasumlikkust tuleb võrrelda tavapäraste tulumääradega, mida abisaaja kohaldab muude sarnaste investeerimisprojektide puhul. Kui need määrad ei ole teada, tuleb projekti kasumlikkust võrrelda ettevõtja kapitali kulukuse määraga tervikuna või asjaomases sektoris tavapäraselt täheldatud tulumääradega.

- (59) Kui konkreetne vastupidine stsenaarium ei ole teada, võib ergutava mõju olemasolu eeldada rahastamispuudujäägi korral, s.t kui eelnevalt koostatud äriplaani alusel ületavad investeerimiskulud investeeringu oodatava tegevuskasumi nüüdispuhasväärtust.
- (60) Kui abi ei muuda abisaaja käitumist, stimuleerides lisainvesteeringuid, puudub abil positiivne mõju asjaomase sektori arengule. Seetõttu ei loeta abi siseturuga kokkusobivaks, kui ilmneb, et sama investeering tehtaks ka ilma abita.

3.1.3. Liidu õiguse asjaomaste sätete ja üldpõhimõtete rikkumise puudumine

- (61) Kui riigiabimeetmest, sellega seotud tingimustest (sh rahastamise meetodist, kui see meetod on riigiabimeetme lahutamatu osa) või rahastatavast tegevusest tuleneks asjaomase liidu õiguse rikkumine, ei saa sellist abi pidada siseturuga kokkusobivaks³².
- (62) Kuigi üldiselt kohaldatakse põllumajandussektori suhtes riigiabi eeskirju, lähtutakse selle sektori eripära tõttu³³ riigiabi eeskirjade kohaldamisel ÜPP esimese samba alla kuuluvate määruste sätetest. Teisisõnu ei saa riigiabimeetmed liikmesriikide jaoks olla ülimuslikud määruse (EL) nr 1308/2013³⁴ suhtes. Seepärast ei luba komisjon anda riigiabi, mis ei ole kooskõlas ühist turukorraldust reguleerivate sätetega või mis häiriks ühise korralduse nõuetekohast toimimist.
- (63) Lisaks ei saa riigiabi tunnistada siseturuga kokkusobivaks juhul, kui abi andmise tingimuseks on abi saava ettevõtja kohustus kasutada omamaiseid tooteid või teenuseid, ning sellise abi puhul, millega piiratakse abi saava ettevõtja võimalust kasutada teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni tulemusi teistes liikmesriikides.
- (64) Komisjon ei luba anda abi kolmandatesse riikidesse või liikmesriikidesse suunatud ekspordiga seotud tegevusele, mis on otseselt seotud eksporditavate kogustega, ega abi, mille andmise tingimus on omamaiste kaupade eelistamine imporditud kaupadele; samuti ei luba komisjon anda abi turustusvõrgu loomiseks ja toimimiseks ega muude eksporditegevusega seotud kulutuste katteks. Abi, millega kaetakse messidel osalemise kulud või uue või juba olemasoleva toote uuele turule viimiseks vajalike uuringute või nõustamisteenuste kulud, ei loeta üldjuhul ekspordiabiiks.

³² Vt näiteks 19. septembri 2000. aasta kohtuotsus, Saksamaa vs. komisjon, C-156/98, EU:C:2000:467, punkt 78; 12. detsembri 2022. aasta kohtuotsus, Prantsusmaa vs. komisjon, EU:C:2022:753, C-456/00, punkt 30; 22. detsembri 2008. aasta kohtuotsus, Regie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, punktid 94–116; 14. oktoobri 2010. aasta kohtuotsus, Nuova Agricast vs. komisjon, C-67/09 P, EU:C:2010:607, punkt 51; ja 22. septembri 2020. aasta kohtuotsus, Austria vs. komisjon, C-594/18 P, EU:C:2020:742, punkt 44.

³³ Vt käesolevate suuniste punktid 6–10.

³⁴ Vt 26. juuni 1979. aasta kohtuotsus kohtuasjas 177/78, Pigs and Bacon Commission vs. McCarren, EU:C:1979:164, punkt 11; 12. detsembri 2022. aasta kohtuotsus, Prantsusmaa vs. komisjon, EU:C:2022:753, C-456/00, punkt 30; 14. novembri 2017. aasta kohtuotsus kohtuasjas Président de l’Autorité de la concurrence vs. Association des producteurs vendeurs d’endives (APVE) jt, C-671/15, EU:C:2017:860, punkt 37.

3.2. Teine tingimus: abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega

- (65) Aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c kohaselt võib siseturuga kokkusobivaks pidada abi teatuva majandustegevuse või teatavate majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kuid üksnes juhul, „kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega“.
- (66) Käesolevas jaos kirjeldatakse meetodit, mille kohaselt komisjon kasutab kaalutusõigust siseturuga kokkusobivuse hindamisel punkti (39) alapunktis b osutatud teise tingimuse alusel.
- (67) Oma olemuselt moonutab iga abimeede konkurentsi ja mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust. Selleks et teha kindlaks, kas abi moonutav mõju piirdub miinimumiga, kontrollib komisjon, kas abi on vajalik, asjakohane, proportsionaalne ja läbipaistev.
- (68) Seejärel hindab komisjon kõnealuse abi moonutavat mõju konkurentsi- ja kaubandustingimustele. Seejärel kõrvutab komisjon abi positiivset mõju konkurentstile ja kaubandusele avalduva negatiivse mõjuga. Kui positiivne mõju kaalub negatiivse mõju üles, tunnistab komisjon abi siseturuga kokkusobivaks.
- (69) Abi vastavust käesoleva peatüki jagudes 3.2.1–3.2.5 esitatud tingimustele tuleb hinnata ÜPP konkreetsetes kontekstis.

3.2.1. Riigi sekkumise vajadus

- (70) Selleks et hinnata, kas riigiabi on kavandatud tulemuse saavutamiseks vajalik, tuleb kõigepealt teha kindlaks lahendust vajava probleemi olemus. Riigiabi peab olema suunatud olukordadele, kus abiga võib kaasneda oluline areng, mida turg ei suuda saavutada, näiteks abi saavat tegevust või investeeringut mõjutava turutõrke kõrvaldamine. Riigiabimeetmed võivad teatavatel tingimustel tõepoolest korrigeerida turutõrkeid, aidates seeläbi kaasa turgude tõhusale toimimisele ja suurendades konkurentsivõimet.
- (71) Käesolevate suuniste kohaldamisel leiab komisjon, et ilma riigi sekkumiseta ei saavuta turg oodatud eesmärgi abimeetmete puhul, mis vastavad I osas esitatud eritingimustele. Seepärast tuleks sellist abi pidada vajalikuks.

3.2.2. Abi asjakohasus

- (72) Kavandatav abimeede peab olema asjakohane poliitikavahend asjaomase poliitilise eesmärgi saavutamiseks. Oluline on meeles pidada, et nende eesmärkide saavutamiseks võib olla muid, sobivamaid vahendeid, nagu reguleerimine, turupõhised vahendid, taristu arendamine ja ettevõtluskeskkonna parandamine. Selleks peab liikmesriik tõendama, et abi ja selle ülesehitus on meetme eesmärgi saavutamiseks asjakohased.

Asjakohasus võrreldes alternatiivsete poliitikavahenditega

- (73) Komisjon leiab, et põllumajandus- ja metsandussektoris antav abi, mis vastab II osa asjaomastes jagudes esitatud eritingimustele, on asjakohane poliitikavahend.

- (74) Kui liikmesriik otsustab rakendada maaelu arengu meetmega sarnast abimeedet, mida rahastatakse üksnes riigi vahenditest, kui samal ajal on sama sekkumine ette nähtud asjakohases ÜPP strateegiakavas, peaks liikmesriik tõendama sellise riikliku abivahendi eeliseid võrreldes asjaomase ÜPP strateegiakavas ette nähtud sekkumisega.

Asjakohasus võrreldes muude abivahenditega

- (75) Abi võib anda mitmesuguses vormis. Liikmesriik peaks siiski tagama, et abi antakse vormis, mis kaubandust ja konkurentsi tõenäoliselt kõige vähem moonutab.
- (76) Kui II osas kirjeldatud abimeetme jaoks on ette nähtud konkreetne vorm, peetakse selles vormis antavat abi käesolevate suuniste tähenduses asjakohaseks abivahendiks.
- (77) Kui abi antakse lõplikule abisaajale subsideeritud teenusena, st kaudselt ja mitterahaliselt ning seda makstakse kõnealuse teenuse osutajale või tegevuse teostajale, kohaldatakse lõpliku abisaaja suhtes aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c kohast siseturuga kokkusobivuse hindamist, mida kirjeldatakse käesolevas osas, ning käesolevates suunistes esitatud eritingimusi.
- (78) Komisjon leiab, et abi, mida antakse vastava maaelu arengusse sekkumise jaoks ette nähtud vormis, mida kaasrahastab EAFRD või mida antakse selliste kaasrahastatavate maaelu arengusse sekkumiste täiendavaks rahastamiseks, on asjakohane abivahend.
- (79) Kui tegemist on investeeringuteks ettenähtud abiga, mis ei sisaldu ÜPP strateegiakavas või mida antakse maaelu arengusse sekkumisel täiendava rahastamisena vormis, mis annab otsest rahalist kasu (näiteks otsetoetused või maksude, sotsiaalkindlustusmaksete või muude kohustuslike maksete tasumisest vabastamine või nende maksete vähendamine jms), peab liikmesriik põhjendama, miks muud potentsiaalselt vähem moonutavad abivormid, nagu tagasimakstavad ettemaksed, või võla- või kapitaliinstrumentidel põhinevad abivormid (näiteks madala intressiga laenud, intressitoetused, riigigarantiid või alternatiivne kapitali andmine soodsatel tingimustel), on vähem asjakohased.
- (80) II osa jaos 2.8 osutatud metsandusmeetmete puhul peavad liikmesriigid tõendama, et nende seatud ökoloogilisi, kaitse- ja puhke-eesmärke ei ole võimalik saavutada II osa jagudes 2.1–2.7 osutatud maaelu arengu meetmega sarnaste metsandusmeetmetega.
- (81) Mitme abiliigi puhul, nagu abi turu-uuringute, tootekontseptsioonide ja -kavandite väljatöötamise ning kvaliteedikavade tunnustamise taotluste ettevalmistamisega seotud kulude katmiseks, abi teadmussiirdeks ja teavitustegevuseks, abi nõustamisteenuste kasutamiseks, abi põllumajandusettevõttes asendusteenuste kasutamiseks, abi müügi edendusemeetmeteks, abi loomataudide ja taimkahjustajate ning invasiivsete võõrliikide leviku ennetamise ja likvideerimise kulude katmiseks ning loomakasvatuse sektorile antav abi, tuleb lõplikele abisaajatele abi anda subsideeritud teenuste kaudu. Nendel juhtudel makstakse abi asjaomase teenuse osutajale või tegevuse teostajale.
- (82) Abimeetme siseturuga kokkusobivuse hindamine ei piira kohaldatavate riigihanke-eeskirjade ega teenuseosutaja valimise menetluses läbipaistvuse, avatuse ja mittediskrimineerimise põhimõtete kohaldamist.

3.2.3. Abi proportsionaalsus

- (83) Abi peetakse proportsionaalseks, kui abisumma abisaaja kohta piirdub abi saava tegevuse elluviimiseks vajaliku miinimumiga.

Abi ülemmäärad ja maksimaalsed abisummad

- (84) Komisjon leiab, et selleks, et abi oleks proportsionaalne, ei tohiks abisumma põhimõtteliselt ületada rahastamiskõlblikke kulusid. See ei piira II osa jagudes 1.2.2, 2.1.4 ja 2.3 sõnaselgelt sätestatud keskkonnaalaste või muude avaliku sektori stiimulite eeskirjade kohaldamist.
- (85) Prognoositavuse ja võrdsete tingimuste tagamiseks kohaldab komisjon abi ülemmäärasid. Kui abi ülemmäär ei saa kehtestada, näiteks noorte põllumajandustootjate stardiabi ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamise puhul, nähakse abi proportsionaalsuse tagamiseks ette nimiväärtuses määratletud maksimaalne abisumma.
- (86) Kui rahastamiskõlblikud kulud on õigesti välja arvutatud ning II osas esitatud abi ülemmääradest või maksimaalsetest abisummadest on kinni peetud, loetakse proportsionaalsuse kriteerium täidetuks.
- (87) Abi ülemmäär ning abisumma peab arvutama abi andev asutus abi andmise ajal. Rahastamiskõlblike kulude tõendamiseks tuleb esitada dokumentaalsed tõendid, mis peaksid olema selged, konkreetsed ja ajakohased. Abi osakaalu ja rahastamiskõlblike kulude arvutamisel tuleb kõigi kasutatavate arvnäitajate puhul lähtuda summadest, millest ei ole makse ega muid tasusid maha arvatud.
- (88) Käibemaks ei ole rahastamiskõlblik, välja arvatud juhul, kui see ei ole siseriikliku käibemaksuõiguse kohaselt tagastatav.
- (89) Kui abi antakse muus vormis kui toetus, on abisummaks abi brutotoetusekvivalent.
- (90) Mitmes osas makstav abi diskonteeritakse abi väärtusesse abi andmise aja seisuga. Rahastamiskõlblikud kulud diskonteeritakse nende väärtusesse abi andmise aja seisuga. Diskonteerimisel kasutatakse intressimäärana abi andmise kuupäeval kohaldatavat diskontomäära.
- (91) Tulevikus makstav abi, sealhulgas mitmes osas makstav abi, diskonteeritakse abi väärtusesse abi andmise aja seisuga.
- (92) Kui abi antakse maksusoodustuse vormis, siis diskonteeritakse abi osad diskontomäärade alusel, mis on kohaldatavad maksusoodustuse jõustumise eri kuupäevadel.
- (93) II osa jagudes 1.1.4, 1.1.5, 1.1.6, 1.1.7, 1.1.8, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.4, 2.2 ja 2.3 osutatud meetmete või tegevuse liikide puhul võivad liikmesriigid määrata abisumma kindlaks lisakulude ja saamata jäänud tulu standardprognooside alusel. Liikmesriigid peaksid tagama, et arvutused ja vastav abi vastavad kõigile järgmistele tingimustele:
- a) sisaldavad ainult kontrollitavaid elemente;
 - b) põhinevad asjakohast oskusteavet kasutades kindlaks määratud arvnäitajatel;
 - c) osutavad selgelt kasutatud arvnäitajate allikale;
 - d) on diferentseeritud, et võtta asjakohasel juhul arvesse piirkondlikke või kohalikke asukohatingimusi ja tegelikku maakasutust;
 - e) ei sisalda investeeringukuludega seotud elemente.
- (94) Ilma et see piiraks punkti (93) kohaldamist, võib abi anda järgmiste lihtsustatud kuluvõimaluste alusel, välja arvatud II osa jagudes 1.2 ja 2.8.5 osutatud abi puhul:
- (a) ühikuhinnad;
 - (b) kindlasummalised maksed;

- (c) ühtse määra alusel rahastamine.
- (95) Eespool punktis (94) osutatud abisumma tuleb kindlaks määrata ühel järgmistest viisidest:
- (a) aus, õiglane ja kontrollitav arvutusmeetod, mis põhineb ühel või mitmel järgmistest:
 - i) statistilised andmed, muu objektiivne teave või eksperdi hinnang;
 - ii) individuaalsete abisaajate varasemat tegevust käsitlevad kontrollitud andmed;
 - iii) individuaalsete abisaajate tavapärase kuluarvestustavade kohaldamine;
 - (b) kooskõlas vastavate ühikuhindade, kindlasummaliste maksete ja ühtse määra rakendamise eeskirjadega, mida kohaldatakse liidu poliitikavaldkondades sarnast liiki tegevuse suhtes.
- (96) Kaasrahastatavate meetmete puhul võib rahastamiskõlblike kulude summa arvutada vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1060³⁵ ja määruses (EL) 2021/2115 sätestatud lihtsustatud kuluvõimalustele.
- (97) Abi siseturuga kokkusobivuse hindamisel võtab komisjon arvesse abisaaja sõlmitud kindlustuslepingut või kindlustuslepingut, mille abisaaja oleks võinud sõlmida. Loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste tekitatud kahju korvamiseks antava abi puhul tuleks konkurentsi moonutamise ohu vältimiseks anda abi ülemmäära ulatuses abi ainult ettevõtjale, kelle puhul selliseid kahjusid ei ole võimalik kindlustuse abil hüvitada. Seepärast tuleb riskijuhtimise edasiseks parandamiseks ergutada abisaajaid igal võimalusel kindlustust sõlmima.

Lisatingimused eraldi teatamisele kuuluva investeringuteks ettenähtud abi puhul ja teatatud abikavade alusel suurettevõtjatele antava investeringuteks ettenähtud abi puhul

- (98) Üldjuhul peetakse eraldi teatamisele kuuluvat investeringuteks ettenähtud abi miinimumiga piirduvaks, kui abisumma vastab asjaomases piirkonnas investeringu tegemise täiendavatele netokuludele, võrreldes vastupidise stsenaariumiga, kus abi ei anta,³⁶ ja kui ei ületata abi ülemmäära. Ka teatatud abikavade alusel suurettevõtjatele antava investeringuteks ettenähtud abi puhul peavad liikmesriigid tagama, et abisumma piirdub miinimumiga, võttes aluseks täiendavatel netokuludel põhineva lähenemisviisi ja lähtudes abi ülemmääradest.
- (99) Abisumma ei tohiks ületada projekti piisavat kasumlikkust tagavat miinimumi. Näiteks ei tohiks abisumma viia projekti sisemise tulumäära suurenemiseni üle tavapärase tulumäärade, mida asjaomane ettevõtja kohaldab muude sarnaste investeerimisprojektide puhul, või kui need määrad ei ole teada, siis sisemise tulumäära suurenemiseni üle ettevõtja kapitali kulukuse määra tervikuna või üle asjaomases sektoris tavapärastel täheldatavate tulumäärade.
- (100) Teatatud abikavade alusel suurettevõtjatele antava investeringuteks ettenähtud abi korral peab liikmesriik tagama, et abisumma vastab asjaomases piirkonnas

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159).

³⁶ Vastupidiste stsenaariumide võrdlemisel tuleb abi diskonteerida vastava investeringu ja vastupidiste stsenaariumide puhul sama teguriga.

investeeringu tegemise täiendavatele netokuludele võrreldes vastupidise stsenaariumiga, kus abi ei anta. Punktis (99) esitatud meetodi kasutamisel tuleb lähtuda abi ülemmääradest.

- (101) Eraldi teatamisele kuuluva investeeringuteks ettenähtud abi puhul kontrollib komisjon, kas abisumma ületab projekti piisava kasumlikkuse tagamiseks vajalikku miinimumi, kasutades punktis (99) kirjeldatud meetodit. Ergutava mõju analüüsimiseks kasutatud arvutusi võib kasutada ka abi proportsionaalsuse hindamiseks. Liikmesriik peab tõendama proportsionaalsust punktis (57) osutatud dokumentide alusel.
- (102) Punkte (98)–(101) ei kohaldata omavalitsuste suhtes, mis on autonoomsed kohalikud omavalitsused aastaeelarvega alla 10 miljoni euro ja mille territooriumil on alla 5 000 elaniku.

Abi kumuleerimine

- (103) Abi võib anda samaaegselt mitme abikava alusel või kumuleerida seda sihtotstarbelise üksikabiga tingimusel, et riigiabi kogusumma tegevuse või projekti jaoks ei ületa käesolevates suunistes esitatud abi ülemmäärasid.
- (104) Kindlaksmääratavate rahastamiskõlblike kulude põhjal antavat abi võib kumuleerida mis tahes muu riigiabiga, kui asjaomased abimeetmed hõlmavad erinevaid kindlaksmääratavaid rahastamiskõlblikke kulusid. Kindlaksmääratavate rahastamiskõlblike kulude põhjal antavat abi võib kumuleerida mis tahes muu riigiabiga samade osaliselt või täielikult kattuvate rahastamiskõlblike kulude korral üksnes juhul, kui sellise kumuleerimise tulemusel ei ületata suurimat abi osakaalu või abisummat, mida käesolevate suuniste kohaselt seda liiki abi suhtes kohaldatakse.
- (105) II osa jao 1.1.2 kohast abi, mida ei anta kindlaksmääratavate rahastamiskõlblike kulude põhjal, võib kumuleerida mis tahes muu riigiabimeetmega, mille puhul lähtutakse kindlaksmääratavatest rahastamiskõlblikest kuludest. Abi, mida ei anta kindlaksmääratavate rahastamiskõlblike kulude põhjal, võib kumuleerida muu riigiabiga, mida ei anta kindlaksmääratavate rahastamiskõlblike kulude põhjal, kuni kogurahastamise asjakohase ülemmäärani, mis on iga juhtumi puhul kindlaks määratud käesolevates suunistes või muudes riigiabi suunistes, grupierandi määruks või komisjoni vastuvõetud otsuses.
- (106) Põllumajandussektorile antavat riigiabi ei tohiks samade rahastamiskõlblike kulude puhul kumuleerida määruse (EL) 2021/2115 artiklites 145 ja 146 osutatud maksetega, kui sellise kumuleerimise tulemusel ületaks abi osakaal või abisumma käesolevates suunistes esitatud osakaalu või summat.
- (107) II osa jagude 1.1.4, 1.1.5 ja 1.1.8 alusel antavat riigiabi ei tohiks kumuleerida määruse (EL) 2021/2115 artiklis 31 osutatud maksetega, mida tehakse samade rahastamiskõlblike kulude katteks, kui sellise kumuleerimise tulemusel ületaks abi osakaal või abisumma käesolevates suunistes esitatud osakaalu või summat.
- (108) Kui koos riigiabi andmisega toimub liidu institutsioonide, asutuste, ühisetevõtete või muude liidu organite poolt keskselt hallatav liidu rahastamine, mis ei ole otseselt või kaudselt liikmesriigi kontrolli all, võetakse arvesse ainult riigiabi, et määrata kindlaks, kas teatamiskünniseid ning abi ülemmäärasid ja maksimaalseid abisummasid on järgitud, eeldusel et avalikust sektorist saadud toetuse kogusumma,

mida antakse samade rahastamiskõlblike kulude katmiseks, ei ületa kõige soodsamat rahastamise määra, mis on sätestatud kohaldatavates liidu õigusnormides.

- (109) Käesolevate suuniste kohaselt lubatud abi ei tohiks kumuleerida samade rahastamiskõlblike kulude katteks antava vähese tähtsusega abiga, kui sellise kumuleerimise tulemusel ületaks abi osakaal või abisumma käesolevates suunistes esitatud osakaalu või summat.
- (110) Punkti (152) alapunktis d osutatud investeringuteks ettenähtud abi põllumajandusliku tootmispotentsiaali taastamiseks ei tohiks kumuleerida abiga, mida antakse II osa jagudes 1.2.1.1, 1.2.1.2 ja 1.2.1.3 osutatud varalise kahju hüvitamiseks.
- (111) II osa jaos 1.1.3 osutatud stardiabi põllumajandussektori tootjarühmadele ja -organisatsioonidele ei tohiks kumuleerida määruse (EL) 2021/2115 artiklis 77 osutatud vastava toetusega põllumajandussektori tootjarühmadele ja -organisatsioonidele. II osa jaos 1.1.2 osutatud stardiabi noortele põllumajandustootjatele, stardiabi väikeste põllumajandusettevõtete arendamiseks ja stardiabi põllumajanduslikuks tegevuseks ei tohiks kumuleerida määruse (EL) 2021/2115 artiklis 75 osutatud vastava toetusega, kui kumuleerimise tulemusel ületaks abisumma käesolevates suunistes esitatud summat.

3.2.4. Läbipaistvus

- (112) Liikmesriigid peavad tagama järgmise teabe avaldamise Euroopa Komisjoni läbipaistvusmoodulis³⁷ või riikliku või piirkondliku tasandi ülevaatlikul riigiabi veebisaidil:
- (a) abikava terviktekst ja rakendussätted või üksikabi õiguslik alus või link eeltoodule;
 - (b) abi andva(te) asutus(t)e nimi (nimed);
 - (c) individuaalsete abisaajate nimed,³⁸ igale abisaajale antava abi liik ja summa, abi andmise kuupäev, ettevõtja liik (VKE/suurettevõtja), piirkond, kus abisaaja asub (NUTS II tasandil) ja põhiline majandussektor, milles abisaaja tegutseb (NACE grupi tasandil). Sellest nõudest võib loobuda üksikabi puhul, mis ei ületa järgmisi künniseid:
 - i) 10 000 eurot põllumajandusliku esmatootmisega tegelevate abisaajate puhul;
 - ii) 100 000 eurot abisaajate puhul, kes tegelevad põllumajandustoodete töötlemise või turustamisega või kes tegutsevad metsandussektoris või aluslepingu artikli 42 kohaldamisalast välja jääval tegevusalal.

³⁷ Riigiabi läbipaistvusmooduli avalik otsing, mis on kättesaadav järgmisel veebisaidil:

<https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=et>

³⁸ Võttes arvesse määruse 2016/679 artikli 49 lõike 1 punkti g ning kaaludes läbipaistvuse vajadusi andmekaitse-eeskirjade kohaste õigustega, arvestades läbipaistvuse õigustatud huvi üldsuse teavitamisel, järeldab komisjon, et abisaaja nime avaldamine juhul, kui abisaaja on füüsiline isik või juriidiline isik, kelle nimes sisaldub füüsilise isiku nimi(nimed), on õigustatud (vt kohtuotsus *Volker und Markus Schecke ja Eifert*, kohtuasi C-92/09, punkt 53). Läbipaistvusnormide eesmärk on parem nõuetele vastavus, suurem vastutus, vastastikune hindamine ning kokkuvõttes tõhusamad avaliku sektori kulutused. See eesmärk on ülimuslik avaliku sektori toetust saavate füüsiliste isikute andmekaitseõiguste üle.

- (113) Maksusoodustuse vormis antava abi kavade puhul võib teabe üksikabi summade kohta esitada järgmistes vahemikes (miljonites eurodes): 0,01–0,1 üksnes põllumajandusliku esmatootmise puhul; 0,1–0,5; 0,5–1; 1–2; 2–5; 5–10; 10–30; 30 ja üle selle.
- (114) See teave tuleb avaldada pärast abi andmise otsuse tegemist, seda tuleb säilitada vähemalt 10 aastat ja see peab olema üldsusele piiranguteta kättesaadav³⁹.
- (115) Läbipaistvuse huvides peavad liikmesriigid tagama aruandluse ja läbivaatamise, nagu on osutatud III osa 2. peatükis.

3.2.5. Negatiivse mõju vältimine konkurentsile ja kaubandusele

- (116) Põllumajandus- ja metsandussektorile ning maapiirkondadele antav abi võib põhjustada tooteturu moonutusi. Selleks et abi oleks siseturuga kokkusobiv, tuleb minimeerida abimeetme negatiivset mõju konkurentsile ja liikmesriikidevahelisele kaubandusele.
- (117) Komisjon teeb kindlaks turu(d), mida abi mõjutab, võttes arvesse liikmesriigi antud teavet asjaomaste tooteturgude, s.t abisaaja käitumise muutusest mõjutatud turgude kohta. Abimeetme negatiivse mõju hindamisel keskendub komisjon konkurentsimoontuste analüüsis prognoositavale mõjule, mida põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades antav abi avaldab ettevõtjatevahelisele konkurentsile mõjutatud tooteturul (-turgudel)⁴⁰.
- (118) Esiteks, kui abi on sihipärane ja proportsionaalne ning piirdub täiendavate netokuludega, siis abi negatiivne mõju kahaneb ja risk, et abi moonutab konkurentsi, on väiksem. Teiseks kehtestab komisjon abi ülemmäärad või maksimaalsed abisummad. Eesmärk on vältida riigiabi kasutamist projektides, mille puhul abisumma suhet rahastamiskõlblikesse kuludesse peetakse väga kõrgeks ja väga tõenäoliselt moonutavaks. Üldiselt on abi ülemmäär seda kõrgem, mida suurem on abi saava projekti tõenäoline kasulik mõju ja tõenäoline vajadus abi järele.
- (119) Isegi kui abi on vajalik ja proportsionaalne, võib abi siiski tuua kaasa abisaaja käitumise muutumise selliselt, et moonutatakse konkurentsi. See on tõenäolisem põllumajandussektoris, mis erineb muudest turgudest põllumajandusliku esmatootmise erilise struktuuri poolest, mida iseloomustab väikeettevõtjate suur arv. Sellisel turul on konkurentsi moonutamise oht suur isegi siis, kui eraldatavad abisummad on väikesed.

Põllumajandustoodete töötlemise ja põllumajandustoodete turustamise ning metsandussektoriga seotud investeeringuteks ettenähtud abi kavad

- (120) Kuna põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtjatele ning muudes sektorites, näiteks toiduainete töötlemise sektoris tegutsevatele

³⁹ Kõnealune teave tuleb avaldada kuue kuu jooksul alates abi andmise kuupäevast (või maksusoodustusena antava abi puhul ühe aasta jooksul alates maksudeklaratsiooni esitamise kuupäevast). Ebaseadusliku abi korral peavad liikmesriigid tagama kõnealuse teabe avaldamise tagantjärele hiljemalt kuue kuu jooksul alates komisjoni otsuse kuupäevast. Teave peab olema kättesaadav vormingus, mis võimaldab andmeid otsida, väljavõtteid teha ja hõlpsasti internetis avaldada, näiteks CSV- või XML-vormingus.

⁴⁰ Abi võib mõjutada mitut turgu, sest abi mõju ei pruugi piirduda toetatavale tegevusele vastava turuga, vaid võib laieneda ka teistele turgudele, mis on selle turuga seotud kas seetõttu, et need on eelnevad, järgnevad või täiendavad turud, või seetõttu, et abisaaja juba tegutseb neil turgudel või võib neile lähitulevikus siseneda.

ettevõtjatele antav investeeringuteks ettenähtud abi kaldub avaldama konkurentsile ja kaubandusele sarnast moonutavat mõju, tuleks üldiseid konkurentsipoliitilisi kaalutlusi konkurentsi- ja kaubandusmõju kohta kohaldada kõigi nende sektorite suhtes võrdselt. Seepärast tuleb investeeringuteks ettenähtud abi puhul, mida antakse põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks ning metsandussektoris, järgida punktides (121)–(133) kirjeldatud tingimusi.

- (121) Abikavad ei tohi tekitada olulisi konkurentsi- ja kaubandusmoonutusi. Isegi juhul, kui individuaalsel tasandil võib moonutusi pidada piiratuks (eeldusel, et kõik investeeringuteks ettenähtud abi tingimused on täidetud), võivad investeeringuteks ettenähtud abi kavad kumulatiivselt tekitada olulisi moonutusi. Juhul kui investeeringuteks ettenähtud abi kavas keskendutakse teatavatele sektoritele, on selliste moonutuste risk veelgi suurem.
- (122) Seetõttu peab asjaomane liikmesriik tõendama, et kõiki negatiivseid mõjusid piiratakse miinimumini, võttes arvesse näiteks asjaomaste projektide suurust, individuaalseid ja kumulatiivseid abisummasid, eeldatavaid abisaajaid ning sihtvaldkondade omadusi. Selleks et võimaldada komisjonil hinnata tõenäolist negatiivset mõju, palutakse liikmesriigil esitada talle kättesaadavad mõjuhindamised ning sarnaste kavade järeelhindamised.

Eraldi teatamisele kuuluv investeeringuteks ettenähtud abi põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks ning metsandussektoris

- (123) Investeeringuteks ettenähtud üksikabi negatiivse mõju hindamisel pöörab komisjon erilist tähelepanu negatiivsele mõjule, mis on seotud languses olevatel turgudel liigse tootmisvõimsuse tekkimise, turult lahkumise takistamise ja märkimisväärse turujõuga. Seda negatiivset mõju kirjeldatakse punktides (124)–(133) ja seda peab tasakaalustama abi positiivne mõju.
- (124) Võimalike konkurentsi- ja kaubandusmoonutuste kindlakstegemiseks ja hindamiseks peaksid liikmesriigid esitama tõendid, mis võimaldavad komisjonil määrata kindlaks asjaomased tooteturud (s.t tooted, mida abisaaja käitumise muutumine mõjutab) ning mõjutatud konkurendid ja kliendid/tarbijad. Asjaomane toode on tavaliselt investeerimisprojektiga hõlmatud toode⁴¹. Kui projekt on seotud vahetootega ja olulist osa toodangust turul ei müüda, võib asjaomane toode olla tootmisahela järgmise etapi toode. Asjaomane tooteturg hõlmab asjaomast toodet ja selle asendustooteid, mida peab asendustoodeteks kas tarbija (toodete omaduste, hindade ja kasutusotstarbe põhjal) või tootja (lähtuvalt tootmisseadmete paindlikkusest).
- (125) Komisjon kasutab võimalike moonutuste hindamiseks mitmesuguseid kriteeriume, nagu asjaomase toote turu struktuur, turu tõhusus (kahanev või kasvav turg), abisaaja valimise protsess, takistused turule sisenemisel ja turult lahkumisel ning toodete diferentseeritus.
- (126) Kui ettevõtja tugineb süstemaatiliselt riigiablele, võib see näidata, et ta ei suuda ise konkurentsipõhises püsida või et ta saab konkurentide ees ebaõiglaseid eeliseid.
- (127) Komisjon eristab tooteturgude puhul kaht peamist võimaliku negatiivse mõju allikat:

⁴¹ Kui investeerimisprojekt hõlmab mitme eri toote tootmist, tuleb hinnata iga toodet.

- (a) tootmisvõimsuse oluline suurenemine, mis toob kaasa liigse tootmisvõimsuse või suurendab juba tekkinud liigset tootmisvõimsust veelgi, eriti languses oleval turul;
 - (b) olukord, kus abisaajal on märkimisväärne turujõud.
- (128) Selleks et hinnata, kas abi loob või säilitab ebatõhusaid turustruktuure, võtab komisjon arvesse projektiga loodud täiendavat tootmisvõimsust ning seda, kas turg on ebatõhus.
- (129) Kui kõnealune turg kasvab, on tavaliselt vähem põhjust muretseda, et abi mõjutab negatiivselt dünaamikastiimuleid või takistab ebaõiglasel viisil turult lahkumist või turule sisenemist.
- (130) Suurem mure on õigustatud juhul, kui turg on languses. Komisjon eristab juhtumeid, kus turg on pikas perspektiivis struktuurses languses (s.t see tõmbub kokku), ning juhtumeid, kus turg on suhtelises languses (s.t see veel kasvab, kuid ei ületa võrdlusaluseks olevat kasvumäära).
- (131) Turu ebatõhusust mõõdetakse üldjuhul lähtuvalt Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) SKPst projekti algusele eelneva kolme aasta jooksul (võrdlusmäär). Seda saab mõõta ka järgmise kolme kuni viie aasta prognoositud kasvumäärade alusel. Näitajateks võivad olla asjaomase turu eeldatav kasv, sellest tulenev eeldatav tootmisvõimsuse rakendamise määr ning tootmisvõimsuse kasvu tõenäoline mõju konkurentidele hindade ja kasumimarginaalide seisukohast.
- (132) Teatavatel juhtudel ei ole abi kogu mõju hindamiseks asjakohane hinnata üksnes tooteturu kasvu EMPs, eriti juhul, kui geograafiline turg on ülemaailmne. Sellistel juhtudel kaalub komisjon abi mõju asjaomastele turustruktuuridele, eelkõige selle potentsiaali tõrjuda välja EMP tootjad.
- (133) Märkimisväärse turujõu hindamiseks võtab komisjon arvesse abisaaja seisundit teataval perioodil enne abi saamist ja tema prognoositavat turuseisundit pärast investeringu tegemist. Komisjon võtab arvesse abisaaja turuosa, tema konkurentide turuosa ja muid asjakohaseid tegureid. Näiteks hindab ta turustruktuuri, uurides turukontsentreerumist, võimalikke takistusi turule sisenemisel,⁴² ostja jõudu⁴³ ning turu laienemise või turult väljumise takistusi.

3.2.6. *Abi positiivse ja negatiivse mõju kaalumine (tasakaalustatuse kriteerium)*

- (134) Komisjon hindab, kas abimeetme positiivne mõju kaalub üles kindlakstehtud negatiivse mõju konkurents- ja kaubandustingimustele. Komisjon võib lugeda abimeetme siseturuga kokkusobivaks üksnes juhul, kui positiivne mõju kaalub negatiivse mõju üles.
- (135) Kui kavandatava abimeetmega ei kõrvaldata selgelt kindlaks määratud turutõrget asjakohasel ja proportsionaalsel viisil, kaalub negatiivne moonutav mõju konkurentsile harilikult üles meetme positiivse mõju, mistõttu komisjon tõenäoliselt järeldab, et kavandatav abi on siseturuga kokkusobimatu.

⁴² Turule sisenemise takistused võivad hõlmata õiguslikke takistusi (eelkõige intellektuaalomandi õigused), mastaabi- ja mitmekülgssussäästu ning takistusi võrkudele ja taristule juurdepääsul. Kui abi on seotud turuga, kus abisaajal on valitsev positsioon, võivad võimalikud takistused sisenemisele süvendada abisaaja võimalikku märkimisväärset turujõudu ning seeläbi selle turujõu võimalikku negatiivset mõju.

⁴³ Kui turul on tugevad ostjad, on tõenäosus, et abisaaja tõstab tugevatest ostjatest hoolimata hindu, väiksem.

- (136) Osana abi positiivse ja negatiivse mõju hindamisest võtab komisjon arvesse abi mõju määru (EL) 2021/2115 artiklites 5 ja 6 sätestatud ÜPP selliste üld- ja erieesmärkide saavutamisele, mille abil edendatakse arukat, konkurentsivõimelist, vastupidavat ja mitmekesist põllumajandussektorit, toetatakse ja tugevdatakse keskkonnakaitset, sealhulgas elurikkust ja kliimameetmeid, aidatakse kaasa liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisele ning tugevdatakse maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku struktuuri.
- (136) Põhimõtteliselt leiab komisjon sektori arengule avalduva positiivse mõju tõttu, et abi puhul, mis vastab II osa asjakohastes jagudes esitatud tingimustele ega ületa vastavaid abi ülemmäärasid või maksimaalseid abisummasid, on negatiivne mõju konkurentsile ja kaubandusele minimaalne.
- (137) Riigiabi puhul, mida kaasrahastatakse määru (EL) 2021/2115 alusel või mida rahastab liit, leiab komisjon, et sellega seotud positiivne mõju on kindlaks tehtud.
- (138) Kõik riigiabiteatised peaksid sisaldama hinnangut selle kohta, kas abi saaval tegevusel on eeldatavasti keskkonna- ja/või kliimamõju või mitte, võttes arvesse keskkonnakaitsealaseid õigusakte⁴⁴ ja määru (EL) 2021/2115 kohaseid hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi standardeid. Kui tõendatakse, et abil on positiivne mõju keskkonnale ja kliimale, leiab komisjon, et sellise abi positiivne mõju on kindlaks tehtud. Aluslepingu artiklis 11 on sätestatud, et „[liidu] poliitika ja tegevuse määratlemise ja rakendamise peab integreerima keskkonnakaitse nõuded, eelkõige pidades silmas säästva arengu edendamist“. Keskkonnakaitse eesmärkide edendamisel vastavalt aluslepingu artiklile 11 võetakse liidus arvesse ka põhimõtet „saastaja maksab“. Seetõttu tuleks riigiabiteatistes pöörata erilist tähelepanu keskkonna- ja kliimaküsimustele.
- (139) Lisaks võib komisjon vajaduse korral arvesse võtta ka seda, kas abi avaldab muud positiivset või negatiivset mõju. Kui selline muu positiivne mõju kajastab mõju, mis on kavandatud liidu poliitikas, näiteks Euroopa rohelises kokkuleppes,⁴⁵ strateegias

⁴⁴ Eelkõige [kui järgmine loetelu on suunav ega ole täielik] nõukogu 12. detsembri 1991. aasta direktiiv 91/676/EMÜ veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest (EÜT L 375, 31.12.1991, lk 1); nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1); kohaldatavuse korral Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 197, 21.7.2001, lk 30); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/118/EÜ, mis käsitleb põhjavee kaitset reostuse ja seisundi halvenemise eest (ELT L 372, 27.12.2006, lk 19); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/128/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse tegevusraamistik pestitsiidide säästva kasutamise saavutamiseks (ELT L 309, 24.11.2009, lk 71); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

⁴⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM/2019/640 final).

„Talust taldrikule“,⁴⁶ kliimamuutustega kohanemise strateegias,⁴⁷ teatistes säästva süsinikuringe taastamise kohta,⁴⁸ metsastrateegias⁴⁹ ja elurikkuse strateegias,⁵⁰ siis võib eeldada, et sellisel liidu poliitikale vastaval abil on laiem positiivne mõju.

- (140) Kui käesolevate suuniste alusel antakse abi investeeringuteks, pöörab komisjon erilist tähelepanu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852⁵¹ artiklile 3, sealhulgas olulise kahju ärahoidmise põhimõttele, või muudele võrreldavatele meetoditele.

II OSA. ABI LIIGID

1. peatükk. Põllumajandusliku esmatootmise, põllumajandustoodete töötlemise ja põllumajandustoodete turustamisega tegelevate ettevõtjate toetamiseks antav abi

1.1. Maaelu arengu meetmetega sarnased meetmed

1.1.1. Investeeringuteks ettenähtud abi

- (141) Käesolevat jagu kohaldatakse põllumajanduslikes majapidamistes tehtavate investeeringute suhtes, mis on seotud põllumajandusliku esmatootmisega, ning põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega seotud investeeringute suhtes.

- (142) Käesoleva osa jagude 1.1.1.1, 1.1.1.2 ja 1.1.1.3 kohast investeeringuteks ettenähtud abi ei tohi anda, kui see on vastuolus määruses (EL) nr 1308/2013 sätestatud keeldude või piirangutega, isegi kui nende keeldude ja piirangute puhul on osutatud üksnes kõnealuses määruses sätestatud liidu toetusele.

1.1.1.1. Abi põllumajanduslikes majapidamistes tehtavateks investeeringuteks, mis on seotud põllumajandusliku esmatootmisega

- (143) Komisjon peab põllumajanduslikes majapidamistes põllumajandusliku esmatootmisega seoses tehtavateks investeeringuteks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile, investeeringuteks ettenähtud abi andmise üldtingimusele, mis on esitatud punktis 134, ja käesoleva jao tingimustele.

⁴⁶ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ (COM/2020/381 final).

⁴⁷ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kliimamuutustega kohanemist käsitlev ELi strateegia“ (COM/2013/0216 final).

⁴⁸ Komisjoni 15. detsembri 2021. aasta teatis kestlike süsinikuringete taastamise kohta (COM(2021) 800 final).

⁴⁹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Uus ELi metsastrateegia aastani 2030“ (COM/2021/572 final).

⁵⁰ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM/2020/380 final).

⁵¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

- (144) Käesolevat jagu kohaldatakse abi suhtes, mida antakse põllumajandusliku esmatootmisega seoses põllumajanduslike majapidamiste materiaalsesse või immateriaalsesse varasse tehtavateks investeeringuteks. Investeeringu teeb üks või mitu abisaajat või see on seotud ühe või mitme abisaaja kasutatava materiaalse või immateriaalse varaga.
- (145) Käesolevat jagu kohaldatakse ka materiaalsesse või immateriaalsesse varasse tehtavate investeeringute suhtes, mis on seotud põllumajanduslikes majapidamistes biokütuste või taastuvatest energiaallikatest energia tootmisega ning mis vastavad ühele järgmistest tingimustest:
- (a) kui investeering tehakse põllumajanduslikus majapidamises biokütuste tootmiseks vastavalt direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 2 punktis 33 määratletule, võib taastuenergia tootmise rajatiste jaoks abi anda üksnes juhul, kui nende aastane tootmisvõimsus ei ole suurem kui põllumajandusliku majapidamise keskmine aastane kütusetarbimine; toodetud biokütust ei tohiks turul müüa;
 - (b) kui investeering tehakse põllumajanduslikus majapidamises taastuvatest energiaallikatest soojusenergia ja/või elektrienergia tootmiseks, võib taastuenergia tootmise rajatiste jaoks abi anda üksnes juhul, kui eesmärk on rahuldada põllumajandusliku majapidamise enda energiavajadust ning rajatiste aastane tootmisvõimsus ei ole suurem kui soojusenergia ja elektrienergia keskmine aastane kogutarbimine põllumajanduslikus majapidamises; elektri müümine võrku on lubatud ainult juhul, kui peetakse kinni keskmise aastase omatarbimise piirmäärast.
- (146) Kui taastuvatest energiaallikatest energia tootmisse investeerib mitu põllumajanduslikku majapidamist, et rahuldada oma energiavajadusi või toota majapidamises biokütuseid, loetakse keskmiseks aastaseks tarbimiseks kõigi abisaajate keskmise aastase tarbimise näitajate summat.
- (147) Investeeringute puhul, mis tehakse energiat tarbivasse või tootvasse taastuenergiataristusse, peavad liikmesriigid nõudma vastavust energiatohususe miinimumstandarditele, kui sellised standardid riigi tasandil kehtivad.
- (148) Kui investeerida kavatsetakse rajatistesse, mille peamine funktsioon on elektri tootmine biomassist, võib abi anda üksnes juhul, kui kasutatakse ära teatav liikmesriigi kindlaksmääratav minimaalne protsent toodetud soojusenergiast.
- (149) Liikmesriigid peavad kooskõlas direktiivi (EL) 2018/2001 artikliga 26 kehtestama eri liiki rajatiste puhul bioenergia, sh biokütuste tootmiseks kasutatavate teravilja- ja muude tärkliserikaste kultuuride, suhkru- ja õlikultuuride maksimaalse osakaalu piirmäärad. Bioenergiaprojektidele antav abi peab piirduma bioenergiaga, mis vastab kohaldatavatele kestlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele, mis on sätestatud liidu õigusaktides, sealhulgas direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 29.
- (150) Kui rajatise tootmisvõimsus on suurem kui abisaaja(te) keskmine aastane tarbimine, nagu on osutatud punktides (146) ja (147), peavad liikmesriigid järgima kliima-, keskkonnakaitse- ja energiaalase riigiabi 2022. aasta suuniseid, välja arvatud juhul, kui asjaomane abi on teatamiskohustusest vabastatud.
- (151) Investeering peab täitma vähemalt üht järgmistest eesmärkidest:
- (a) põllumajandusliku majapidamise üldise tulemuslikkuse ja kestlikkuse parandamine, eelkõige tootmiskulude vähendamise või tootmise täiustamise ja ümberpaigutamise abil;

- (b) looduskeskkonna, hügieenitingimuste või loomade heaolu standardite parandamine;
- (c) põllumajanduse arendamise, kohandamise ja ajakohastamisega seotud taristu loomine ja parandamine, sealhulgas juurdepääs põllumaale, maakorraldus ja -parandus, säästva energiaga varustamine, energiatõhusus ning veevarustus ja vee säästmine;
- (d) loodusõnnetuste, erakorraliste sündmuste, loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste, loomataudide, taimekahjustajate või kaitsealuste loomade tõttu kahjustunud põllumajandusliku tootmispotentsiaali taastamine ning nimetatud sündmustest ja teguritest tingitud kahju ennetamine ja riskide maandamine;
- (e) kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele kaasaaitamine, sealhulgas kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise, CO₂ sidumise suurendamise ning säästva energia ja energiatõhususe edendamise kaudu;
- (f) kestlikule ringbiomajandusele kaasaaitamine ning loodusvarade (nt vesi, muld ja õhk) kestliku arendamise ja tõhusa majandamise edendamine, sealhulgas kemikaalidest sõltumise vähendamise kaudu;
- (g) elurikkuse vähenemise peatamisele ja tagasipööramisele kaasaaitamine, ökosüsteemi teenuste edendamine ning elupaikade ja maastike säilitamine.

Rahastamiskõlblikud kulud

(152) Abi hõlmab järgmisi rahastamiskõlblikke kulusid:

- (a) kinnisasja ehitamine, soetamine, sealhulgas liisimine, või parendamine, sealhulgas investeeringud andmesidevõrkude passiivsesse hoonesisesesse juhtmestikku või struktureeritud kaabeldusse ning vajaduse korral eraomandis oleval kinnistul olevasse hoonevälisesse passiivse võrgu lisaosasse, kusjuures maa ostmine on rahastamiskõlblik ainult ulatuses, mis ei ületa 10 % asjaomase tegevuse rahastamiskõlblikest kogukuludest; nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel võib lubada suuremat protsenti tegevuse puhul, mis on seotud keskkonnakaitsega ja süsinikurikaste muldade säilitamisega, või noorte põllumajandustootjate poolt finantsinstrumentide abil maa ostmisel;
- (b) masinate ja seadmete ostmine või liisimine ülempiiriga kuni vara turuväärtuseni;
- (c) punktides a ja b osutatud kulutustega seotud üldkulud, näiteks arhitektide, inseneride ja konsultantide tasud, keskkonnavalase ja majandusliku kestlikkuse alase nõustamisega seotud tasud, sealhulgas teostatavusuuringud; teostatavusuuringud jäävad rahastamiskõlblikuks ka siis, kui nende tulemuste põhjal punktide a ja b kohaseid kulusid ei kanta;
- (d) arvutitarkvara, pilvelahenduste ja sarnaste lahenduste soetamine või arendamine või kasutustasud ning patentide, litsentside, autoriõiguste ja kaubamärkide omandamine;
- (e) eespool punkti (152) alapunktides e, f ja g nimetatud eesmärkide saavutamiseks tehtavate mittetootlike investeeringute kulud;
- (f) loodusõnnetuste, erakorraliste sündmuste, loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste, loomataudide, taimekahjustajate või kaitsealuste loomade tõttu kahjustunud põllumajandusliku tootmispotentsiaali taastamiseks tehtavate investeeringute korral võivad rahastamiskõlblikud kulud

- hõlmata kulusid, mida kantakse tootmispotentsiaali taastamiseks enne nende nähtuste esinemist valitsenud tasemeni, sealhulgas kapitaliseeritud tööde tegemiseks; abisaajad peaksid asjakohasel juhul püüdma taastamise käigus rakendada kliimamuutustega kohanemise meetmeid;
- (g) loodusõnnetustest, erakorralistest sündmustest, loodusõnnetustega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, loomataudidest, taimekahjustajatest või kaitsealustest loomadest tingitud kahju ennetamiseks tehtavate investeeringute korral võivad rahastamiskõlblikud kulud hõlmata kulusid, mida kantakse konkreetsete ennetusmeetmete rakendamiseks, mille eesmärk on vähendada selliste võimalike sündmuste tagajärgi. Loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest või taimekahjustajatest tingitud kahju korral peaksid abisaajad asjakohasel juhul püüdma taastamise käigus rakendada kliimamuutustega kohanemise meetmeid, et minimeerida tulevikus sarnaste sündmuste tõttu kantavat kahju.
- (153) Abi ei tohi anda järgmisteks eesmärkideks:
- (a) põllumajandusliku tootmise õiguste ja toetusõiguste ostmine;
 - (b) üheaastaste taimede ostmine ja istutamine;
 - (c) loomade ostmine;
 - (d) kehtivatele riiklikele või liidu standarditele vastavuse tagamiseks tehtavad investeeringud;
 - (e) liisingulepingutega seotud kulud (välja arvatud punktis (153) osutatud kulud), nagu liisinguandja kasumimäär, intressi refinantseerimiskulud, üldkulud ja kindlustustasud;
 - (f) käibekapital;
 - (g) andmesidevõrkude juhtmestik või kaabeldus väljaspool eraomandis olevat kinnistut.
- (154) Erandina punkti (154) alapunktist b võib abi anda üheaastaste taimede ostmiseks ja istutamiseks seoses punkti (152) alapunktis d kehtestatud eesmärgiga ning üheaastaste taimede ostmiseks ja istutamiseks seoses geneetilise erosiooni ohus olevate taimesortide säilitamisega vastavalt punktis (210) osutatud kohustustele.
- (155) Erandina punkti (154) alapunktist c võib abi anda järgmiste kulude katmiseks:
- (a) loomade ostmine punkti (152) alapunktis d osutatud eesmärgil;
 - (b) määruse (EL) 2016/1012 artikli 2 punktis 24 määratletud ohustatud tõugu loomade ostmine seoses punktis (207) osutatud kohustustega;
 - (c) põllumajandusloomi suurkiskjate eest kaitsvate karjakoerte ostmine.
- (156) Uute ja olemasolevate niisutatavate alade niisutamise puhul käsitatakse rahastamiskõlblikuna üksnes investeeringuid, mis vastavad järgmistele tingimustele:
- (a) komisjonile on esitatud direktiivi 2000/60/EÜ kohane vesikonna majandamiskava kogu ala kohta, kus investeering tehakse, samuti muude alade kohta, mille keskkonda investeering võib mõjutada; kõnealuse direktiivi artikli 11 kohaselt vesikonna majandamiskava alusel rakendatavaid meetmeid, mis on põllumajandussektori seisukohast olulised, on täpsustatud asjakohases meetmeprogrammis;
 - (b) investeeringu puhul on ette nähtud veearvestid, mis võimaldavad mõõta veekasutust toetatud investeeringu tasandil;
 - (c) investeering olemasoleva niisutusrajatise või niisutustaristu elemendi parendamisse on rahastamiskõlblik üksnes juhul, kui:

- i) eelnevalt on hindamise tulemusena kindlaks tehtud, et see võimaldab olemasoleva rajatise või taristu tehnilisi parameetreid kajastavat veesäästu;
- ii) kui investeering mõjutab põhja- või pinnaveekogusid, mille seisund on asjaomases veemajanduskavas vee kogusega seotud põhjustel tunnistatud vähem kui heaks, või kui kliimatundlikkuse ja kliimariskide tiptasemel hindamine osutab, et mõjutatavad heas seisundis veekogud võivad kliimamuutuste mõjust tingitult vee kogusega seotud põhjustel kaotada oma hea seisundi, siis tuleb saavutada veekasutuse tegelik vähenemine, mis aitab kaasa vastavate veekogude hea seisundi saavutamisele ja säilimisele, nagu on sätestatud direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõikes 1.
- iii) Liikmesriigid peavad rahastamiskõlblikkuse tingimusena kehtestama potentsiaalse veesäästu ja veekasutuse tulemusliku vähendamise protsendimäärad, tagamaks, et:
 - 1. potentsiaalne veesääst on vähemalt 5 %, kui olemasoleva rajatise või taristu tehnilised parameetrid juba tagavad suure tõhususe, ja vähemalt 25 %, kui senine tõhusus (enne investeeringut) on väike ja/või kui investeering tehakse piirkonnas, kus vee säästmine on kõige vajalikum, et tagada vee hea seisund (kui seda ei ole veel saavutatud) ja vältida veekogude seisundi halvenemist;
 - 2. veekasutuse tegeliku vähenemise määr on kogu investeeringu tasandil vähemalt 50 % potentsiaalsest veesäästust, mida on olemasolevasse niisutusrajatisse või taristuelementi investeerimisega võimalik saavutada.

Punkti c tingimusi ei tohiks kohaldada olemasolevasse rajatisse tehtava investeeringu suhtes, mis mõjutab üksnes energiatõhusust, veehoidla rajamiseks tehtava investeeringu suhtes ega taaskasutusvee kasutamisse tehtava investeeringu suhtes, mis ei mõjuta põhja- või pinnaveekogu;

- (d) investeeringuteks taaskasutusvee kasutamisse alternatiivse veevarustusena võib abi anda üksnes juhul, kui sellise veega varustamine ja selle kasutamine on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2020/741⁵²;
 - (e) investeeringu jaoks, mille tulemuseks on niisutatava ala netosuurenemine, mis mõjutab konkreetset põhja- või pinnaveekogu, võib abi anda üksnes juhul, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused:
 - i) veekogu seisund ei ole asjaomases vesikonna majandamiskavas vee kogusega seotud põhjustel tunnistatud vähem kui heaks;
 - ii) keskkonnanalüüs näitab, et investeeringul ei ole märkimisväärset negatiivset keskkonnamõju. Sellise keskkonnamõju analüüsi peab tegema või heaks kiitma liikmesriigi pädev asutus ning see võib hõlmata ka põllumajanduslike majapidamiste rühmi.
- (157) Niisutamiseks ettenähtud veehoidla loomiseks või laiendamiseks tehtava investeeringu jaoks võib abi anda üksnes tingimusel, et investeeringuga ei kaasne märkimisväärset negatiivset keskkonnamõju.

⁵² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 2020. aasta määrus (EL) 2020/741, mis käsitleb vee taaskasutuse miinimumnõudeid (ELT L 177, 5.6.2020, lk 32).

Abi osakaal

- (158) Abi osakaal ei tohi ületada 65 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- (159) Järgmiste investeeringute puhul võib punktis (159) osutatud abi osakaalu suurendada kuni 80 %ni:
- (a) investeeringud, mis on seotud ühe või mitme konkreetse keskkonna- ja kliimaeesmärgiga, millele on osutatud punkti (152) alapunktides e, f ja g, või loomade heaoluga;
 - (b) noorte põllumajandustootjate investeeringud;
 - (c) äärepoolseimates piirkondades või Egeuse mere väikesaartel tehtavad investeeringud.
- (160) Määruse (EL) 2021/2115 artiklis 28 osutatud väikepõllumajandustootjate investeeringute puhul võib punktis (159) osutatud abi osakaalu suurendada kuni 85 %ni.
- (161) Järgmiste investeeringute puhul võib punktis (159) osutatud abi osakaalu suurendada kuni 100 %ni:
- (a) mittetootlikud investeeringud, mis on seotud ühe või mitme konkreetse keskkonna- ja kliimaeesmärgiga, millele on osutatud punkti (152) alapunktides e, f ja g;
 - (b) punkti (152) alapunktis d osutatud investeeringud tootmispotentsiaali taastamiseks ning investeeringud, mis on seotud loodusõnnetuste, erakorraliste sündmuste, loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste või kaitsealuste loomade tekitatava kahju ennetamise ja riskide maandamisega.
- (162) Niisutamise korral ei tohi abi osakaal ületada:
- (a) 80 % punkti (157) alapunkti c kohase põllumajandusettevõttes niisutamiseks tehtava investeeringu rahastamiskõlblikest kuludest;
 - (b) 100 % rahastamiskõlblikest kuludest investeeringu puhul, mis tehakse põllumajandusettevõtte välisesse niisutamiseks ette nähtud põllumajandustaristusse;
 - (c) 65 % rahastamiskõlblikest kuludest põllumajandusettevõttes tehtavate muude niisutamisega seotud investeeringute puhul.

1.1.1.2. Abi põllumajanduslikes majapidamistes asuva kultuuri- ja looduspärandi säilitamise eesmärgil tehtavateks investeeringuteks

- (163) Komisjon peab põllumajanduslikes majapidamistes asuva kultuuri- ja looduspärandi säilitamise eesmärgil tehtavateks investeeringuteks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti d alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile, investeeringuteks ettenähtud abi andmise üldtingimusele, mis on esitatud punktis (143), ja käesoleva jao tingimustele.
- (164) Abi tuleks anda sellise loodusmaastikest ja hoonetest moodustuva kultuuri- ja looduspärandi kaitsmiseks, mille liikmesriigi pädev asutus on ametlikult tunnistanud kultuuri- või looduspärandiks.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (165) Rahastamiskõlblikud on järgmised kulud kultuuri- ja looduspärandi säilitamiseks:
- (a) investeeringud materiaalsesse varasse;

- (b) kapitaliseeritud tööd.

Abi osakaal

- (166) Abi ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
(167) Kapitaliseeritud töödeks antava abi maksimaalne summa on 10 000 eurot aastas.

1.1.1.3. Abi põllumajandustoodete töötlemise või turustamisega seotud investeeringuteks

- (168) Komisjon peab põllumajandustoodete töötlemise või turustamisega seotud investeeringuteks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile, investeeringuteks ettenähtud abi andmise üldtingimusele, mis on esitatud punktis (143), ja käesoleva jao tingimustele.
- (169) Selleks et ergutada üleminekut täiustatumate biokütuste liikide tootmisele, nagu on ette nähtud kliima-, keskkonnakaitse- ja energiaalase riigiabi 2022. aasta suunistes, ei tohiks käesoleva jao alusel anda abi toidu- ja söödakultuuridel põhinevate biokütuste jaoks.
- (170) Käesolevat jagu kohaldatakse abi suhtes, mida antakse materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse tehtavateks investeeringuteks seoses punkti (33) alapunktis 47 ja punkti (33) alapunktis 38 määratletud põllumajandustoodete töötlemise ja põllumajandustoodete turustamisega.
- (171) Liikmesriigid võivad anda abi põllumajandustoodete töötlemise või põllumajandustoodete turustamisega seotud investeeringuteks, kui abi vastab vähemalt ühe järgmise õigusvahendi kõigile tingimustele:
- (a) komisjoni määrus (EÜ) nr 651/2014⁵³;
 - (b) regionaalabi suunised;
 - (c) käesolev jagu.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (172) Abi võib hõlmata järgmisi rahastamiskõlblikke kulusid:
- a) kinnisasja ehitamine, soetamine, sealhulgas liisimine, või parendamine, sealhulgas investeeringud andmesidevõrkude passiivsesse hoonesisesesse juhtmestikku või struktureeritud kaabeldusse ning vajaduse korral eraomandis oleval kinnistul olevasse hoonevälisesse passiivse võrgu lisaosasse, kusjuures maa ostmine on rahastamiskõlblik ainult ulatuses, mis ei ületa 10 % asjaomase tegevuse rahastamiskõlblikest kogukuludest;
 - b) masinate ja seadmete ostmine või liisimine ülempiiriga kuni vara turuväärtuseni;
 - c) punktides a ja b osutatud kulutustega seotud üldkulud, näiteks arhitektide, inseneride ja konsultantide tasud, keskkonnaalase ja majandusliku kestlikkuse alase nõustamisega seotud tasud, sealhulgas teostatavusuuringud;

⁵³ Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 651/2014 aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1).

- teostatavusuuringud jäävad rahastamiskõlblikuks ka siis, kui nende tulemuste põhjal punktide a ja b kohaseid kulusid ei kanta;
- d) arvutitarkvara, pilvelahenduste ja sarnaste lahenduste soetamine või arendamine või kasutustasud ning patentide, litsentside, autoriõiguste ja kaubamärkide omandamine.
- (173) Järgmised kulud ei ole rahastamiskõlblikud:
- (a) liisingulepingutega seotud kulud (välja arvatud punktis (173) osutatud kulud), nagu liisinguandja kasumimäär, intressi refinantseerimiskulud, üldkulud ja kindlustustasud;
 - (b) käibekapital;
 - (c) andmesidevõrkude juhtmestik või kaabeldus väljaspool eraomandis olevat kinnistut;
 - (d) kehtivatele liidu ja riiklikele standarditele vastavuse tagamiseks tehtavate investeeringutega seotud kulud.

Abi osakaal

- (174) Abi osakaal ei või ületada 65 %.
- (175) Järgmiste investeeringute puhul võib abi osakaalu suurendada kuni 80 %ni:
- (a) investeeringud, mis on seotud ühe või mitme konkreetse keskkonna- ja kliimaeesmärgiga, millele on osutatud punkti (152) alapunktides e, f ja g, või investeeringud seoses põllumajandustoodete töötlemiseks antava abiga või loomade heaolu parandamisega;
 - (b) noorte põllumajandustootjate investeeringud;
 - (c) äärepoolseimates piirkondades või Egeuse mere väikesaartel tehtavad investeeringud.
- (176) Üksikabist, mis ületab punkti (35) alapunktis a osutatud teatamiskünnist, tuleb komisjonile vastavalt aluslepingu artikli 108 lõikele 3 teatada.

1.1.2. Stardiabi noortele põllumajandustootjatele ja stardiabi põllumajanduslikuks tegevuseks

- (177) Komisjon peab stardiabi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (178) Käesolevat jagu kohaldatakse põllumajandusliku esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.
- (179) Käesoleva jao kohast abi võib anda üksnes:
- (a) noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamise toetamiseks;
 - (b) põllumajandusliku tegevusega alustamise toetamiseks.
- (180) Noortele põllumajandustootjatele ette nähtud stardiabi antakse punkti (33) alapunktis 65 määratletud noortele põllumajandustootjatele. Käesoleva jao kohast abi võib anda üksnes VKEdele.
- (181) Abi andmise tingimuseks on asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele äriplaani esitamine.

Abisumma

(182) Maksimaalne abisumma on 100 000 eurot.

1.1.3. Stardiabi põllumajandussektori tootjarühmadele ja -organisatsioonidele

- (183) Komisjon suhtub tootjarühmadele ja -organisatsioonidele antavasse stardiabisse pooldavalt, sest see loob stiimuli põllumajandustootjate ühendamiseks. Seetõttu peab komisjon tootjarühmadele ja -organisatsioonidele antavat stardiabi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (184) Käesolevat jagu kohaldatakse kogu põllumajandussektori⁵⁴ suhtes.
- (185) Abi võivad saada ainult tootjarühmad või -organisatsioonid, mida asjaomase liikmesriigi pädev asutus on ametlikult tunnustanud.
- (186) Tootjarühma või -organisatsiooni raames sõlmitud kokkulepped, tehtud otsused ja muu tegevus peavad olema kooskõlas määruse (EL) nr 1308/2013 artiklite 206–210a kohaselt kohaldatavate konkurentsieeskirjadega.
- (187) Tootjarühmadele või -organisatsioonidele stardiabi andmise asemel võib alternatiivina sama kogusumma ulatuses anda abi otse tootjatele, et hüvitada nende osamaksed rühma või organisatsiooni tegevuskulude katmiseks esimese viie aasta jooksul alates rühma või organisatsiooni moodustamisest.
- (188) Liikmesriigid võivad jätkata tootjarühmadele stardiabi andmist isegi pärast seda, kui neid on tunnustatud tootjaorganisatsioonidena määruses (EL) nr 1308/2013 sätestatud tingimustel.
- (189) Abi võib anda üksnes tootjarühmadele ja -organisatsioonidele, mis kuuluvad VKEde määratluse alla. Komisjon ei luba käesolevas jaos käsitletud kulude katmiseks anda riigiabi suurettevõtjatele.
- (190) Käesoleva jao kohaselt lubatavate abikavade suhtes kohaldatakse nõuet, mille kohaselt tuleb abikava kohandada, et võtta arvesse põllumajandustoodete turu ühist korraldust reguleerivates õigusaktides tehtavaid võimalikke muudatusi.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (191) Rahastamiskõlblikud kulud võivad hõlmata sobivate ruumide rentimise, kontoriinventari soetamise ja haldustöötajatega seotud kulusid, üldkulusid, õigus- ja halduskulusid, arvuti riistvara soetamise kulusid ning arvutitarkvara, pilvelahenduste ja sarnaste lahenduste soetamise või kasutustasude kulusid. Ruumide soetamisel peavad rahastamiskõlblikud kulud piirduma turuhindadele vastavate rendikuludega.
- (192) Abi ei anta:
- (a) tootmisorganisatsioonidele, üksustele või asutustele, nagu äriühingud või ühistud, mille eesmärk on ühe või mitme põllumajandusliku majapidamise haldamine ning mis on seetõttu üksiktootjad;
 - (b) põllumajanduslikele ühendustele, mis täidavad selliseid ülesandeid nagu vastastikune abi, asendusteenused ja oma liikmete põllumajanduslike majapidamiste haldamine, ilma et nad oleksid kaasatud toodangu ühisesse turunõuetele kohandamisse;

⁵⁴ Vt põllumajandussektori määratlust punkti (34) alapunktis 9.

- (c) tootjarühmadele, -organisatsioonidele või -ühendustele, mille eesmärgid ei ole kooskõlas määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 152 lõikega 3 ja artikliga 156.
- (193) Abi tuleb välja maksta kindlamääralise summana iga-aastaste osadena esimese viie aasta jooksul alates kuupäevast, mil liikmesriigi pädev asutus tootjarühma või -organisatsiooni tema äriplaani alusel ametlikult tunnustas. Liikmesriigid võivad viimase osa välja maksta alles pärast seda, kui nad on kontrollinud, kas äriplaan on nõuetekohaselt rakendatud.
- (194) Tootjarühmadele või -organisatsioonidele antavat abi selliste kulude katteks, mis ei ole seotud tegevuse alustamisega, näiteks investeeringuteks või müügiesitustegevuseks, hinnatakse vastavat abi liiki reguleerivate eeskirjade alusel.

Abi osakaal

- (195) Abi ei tohi ületada 10 % tootjarühma või -organisatsiooni aastasest turustatud toodangust ja maksimaalne abisumma on 100 000 eurot aastas. Abi peab olema vähenev.

1.1.4. Abi põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste täitmiseks

- (196) Komisjon peab põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste täitmiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (197) Käesolevat jagu kohaldatakse abi suhtes, mida antakse põllumajandusliku esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele ja selliste ettevõtjate rühmadele, kes võtavad vabatahtlikult kohustuse viia ellu tegevust, mis hõlmab üht või mitut põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostust.
- (198) Meetme eesmärk peab seisnema keskkonnale ja kliimale positiivset mõju avaldavate põllumajandustavade säilitamises ja vajalike muutuste edendamises.
- (199) Abi võib anda üksnes selliste vabatahtlike kohustuste täitmiseks, mis on rangemad kui:
 - (a) määruse (EL) 2021/2115 III jaotise I peatüki 2. jao kohaselt kehtestatud asjakohased kohustuslikud majandamisnõuded ning hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi standardid;
 - (b) asjaomased väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamise miinimumnõuded ning muud asjaomased siseriikliku ja liidu õigusega ette nähtud kohustuslikud nõuded;
 - (c) põllumajandusmaa hoidmise tingimused, mis on kehtestatud kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artikli 4 lõike 2 punktiga b.
- (200) Kõik sellised kohustuslikud standardid ja nõuded tuleb kindlaks määrata ja kirjeldada komisjonile esitatavas teatises.
- (201) Kui punkti (200) alapunktis b osutatud kohustuste puhul kehtestatakse siseriikliku õigusega uued nõuded, mis on liidu õiguses sätestatud vastavatest miinimumnõuetest rangemad, võib abi anda kohustuste täitmiseks, mis aitavad kaasa kõnealuste nõuete täitmisele, maksimaalselt 24 kuu jooksul alates kuupäevast, mil need muutuvad põllumajandusliku majapidamise jaoks kohustuslikuks.
- (202) Liikmesriigid peavad tagama, et käesoleva jao alusel tegevust ellu viivatel ettevõtjatel on juurdepääs vastava tegevuse elluviimiseks vajalikele asjaomastele

teadmistele ja teabele ning et neile, kes seda vajavad, pakutakse asjakohast koolitust, samuti juurdepääsu oskusteabele, et abistada põllumajandustootjaid, kes kohustuvad oma tootmissüsteeme muutma.

- (203) Käesoleva jao kohased kohustused tuleb võtta viie kuni seitsme aasta pikkuseks perioodiks. Kui see on vajalik kavandatud keskkonnakasu saavutamiseks või säilitamiseks, võivad liikmesriigid määrata teatavat liiki kohustuste puhul pikema perioodi, muu hulgas sel viisil, et pärast esialgse perioodi lõppu nähakse ette nende kohustuste iga-aastane pikendamine⁵⁵. Geneetiliste ressursside säilitamise, kestliku kasutamise ja arendamisega seotud kohustuste puhul, uute kohustuste puhul, mis võetakse kohe pärast esialgsel perioodil täidetud kohustust, või muudel nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võivad liikmesriigid määrata lühema, vähemalt ühe aasta pikkuse perioodi.
- (204) Abisaajatele, kes ei ole põllumajandussektoris tegutsevad ettevõtjad, võib põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste täitmiseks abi anda käesoleva osa 3. peatüki alusel.
- (205) Kohustused, mille eesmärk on laiendada loomakasvatust, peavad vastama vähemalt järgmistele tingimustele:
- (a) üle- ja alakarjatamise vältimiseks tuleb hallata ja hooldada põllumajandusliku majapidamise kõiki karjamaid;
 - (b) loomkoormuse kindlaksmääramisel tuleb võtta arvesse kõiki põllumajandusettevõttes peetavaid rohusööjaid kariloomi või – toitainete leostumise piiramise kohustuse korral – kõiki selle kohustuse seisukohast asjakohaseid põllumajandusettevõttes peetavaid loomi.
- (206) Kohustused kasvatada põllumajanduse jaoks kadumisohus olevaid kohalikke tõuge või säilitada geneetilisest erosioonist ohustatud taimede geneetilisi ressursse peavad hõlmama üht järgmistest nõuetest:
- (a) kasvatada kohalikku tõugu põllumajandusloomi, kes on geneetiliselt kohastunud ühe või mitme riigis kasutatava traditsioonilise tootmissüsteemi või -keskkonnaga ja kes on põllumajanduse jaoks kadumisohus;
 - (b) säilitada selliste taimede geneetilisi ressursse, mis on kohalike ja piirkondlike oludega looduslikult kohastunud ning mida ohustab geneetiline erosioon.
- (207) Abi võib anda seoses järgmiste põllumajandusloomade liikidega: veised, lambad, kitsed, hobuslased, sead, linnud, küülikud ja mesilased.
- (208) Kohalik tõug loetakse põllumajanduse jaoks kadumisohus olevaks, kui on täidetud kõik järgmised tingimused ja kui kõnealuseid tingimusi kirjeldatakse komisjonile esitatavas teatises:
- (a) asjaomaste emaste aretusloomade arv on riigi tasandil registreeritud;
 - (b) kõnealuse arvu ja loetletud tõugude ohustatuse on kinnitanud nõuetekohaselt tunnustatud asjaomane teadusasutus;
 - (c) nõuetekohaselt tunnustatud asjaomane tehniline asutus on registreerinud vastava tõu tõuraamatu ja ajakohastab seda;
 - (d) asjaomastel asutustel on vajalikud oskused ja teadmised ohustatud tõugude kindlaksmääramiseks.
- (209) Taimede geneetilisi ressursse loetakse geneetilisest erosioonist ohustatuks tingimusel, et geneetilise erosiooni kohta on olemas piisavad tõendid, mis põhinevad

⁵⁵ Näiteks märgalade elupaikade taastamise ja säilitamise allmeetmete puhul võib abi anda seitsmest aastast pikema perioodi vältel, arvestades selliste eesmärkide saavutamise keerukust.

teaduslikel tulemustel ja näitajatel rahvaselektsioonsortide või kohalike algupäraste sortide ja nende liigilise mitmekesisuse vähenemise kohta ning asjakohasel juhul peamise kohaliku tasandi põllumajandusliku tegevuse muutuste kohta, ning nimetatud tõendeid kirjeldatakse komisjonile esitatavas teatises.

- (210) Abi võib anda põllumajanduse geneetiliste ressursside säilitamise ning kestliku kasutamise ja arendamise eesmärgil ellu viidavaks tegevuseks, mis ei ole hõlmatud punktidega (198)–(210).
- (211) Käesoleva jao kohane abi võib hõlmata ühiseid kavasid ja tulemuspõhiseid maksekavasid, näiteks süsinikku siduva põllumajanduse kavasid, et julgustada põllumajandustootjaid märkimisväärselt parandama keskkonna kvaliteeti suuremas ulatuses või mõõdetaval viisil.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (212) Abiga, välja arvatud punktis (211) osutatud abi geneetiliste ressursside säilitamisega seotud tegevuseks, hüvitatakse abisaajatele nende võetud kohustustest tingitud lisakulud ja saamata jäänud tulu tervikuna või osaliselt. Abi tuleb anda aastapõhiselt.
- (213) Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, näiteks keskkonnakaitsega seotud tegevuse puhul või alade ärilisest kasutamisest loobumise kohustuse puhul, võib abi anda ühekordse maksena ühiku kohta, mis arvutatakse kantud lisakulude ja saamata jäänud tulu alusel.
- (214) Vajaduse korral võib abiga katta ka tehingukulusid kuni 20 % ulatuses põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste eest makstavast abisummast. Ettevõtjate rühma võetud kohustuste puhul on maksimummäär 30 %.
- (215) Kui liikmesriik tahab hüvitada põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste võtmisest tulenevaid tehingukulusid, peab ta neid kulusid veenvalt põhjendama, näiteks esitades kulude võrdluse ettevõtjatega, kes ei ole sarnaseid kohustusi võtnud. Seepärast ei luba komisjon anda riigiabi selliste tehingukulude katmiseks, mis on seotud varem võetud kohustuste jätkumisega, välja arvatud juhul, kui liikmesriik tõendab, et vastavad kulud jätkuvad või et kantakse uusi tehingukulusid.
- (216) Kui tehingukulud arvutatakse keskmiste kulude ja/või keskmiste põllumajandusettevõtete alusel, peaksid liikmesriigid tõendama, et eelkõige suured põllumajandusettevõtted ei saa ülemäära hüvitist. Hüvitise arvutamisel peavad liikmesriigid võtma arvesse, kas kõnealuseid tehingukulusid kantakse ettevõtja või hektari kohta.
- (217) Käesoleva jao alusel ei või abi anda käesoleva osa jaos 1.1.8 käsitletud mahepõllumajandusmeetmega seotud kohustuste täitmiseks.
- (218) Abi põllumajanduse geneetiliste ressursside säilitamiseks hõlmab kulusid seoses järgmise tegevusega:
 - (a) sihtotstarbeline tegevus: põllumajanduse geneetiliste ressursside *ex situ* ja *in situ* säilitamist, kirjeldamist, kogumist ja kasutamist edendav tegevus, sealhulgas *in situ* / põllumajandusettevõtetes säilitatavate geneetiliste ressursside veebipõhiste loetelude ning *ex situ* kogude ja andmebaaside pidamine;
 - (b) kooskõlastatud tegevus: tegevus, millega edendatakse liidu põllumajanduses geneetiliste ressursside säilitamise, kirjeldamise, kogumise ja kasutamise seotud teabevahetust liikmesriikide pädevate organisatsioonide vahel;

- (c) kaasnev tegevus: teavitus-, levitamis- ja nõuandetegevus, millesse kaasatakse vabaiühendusi ja teisi asjaomaseid sidusrühmi, koolituskursused ja tehniliste aruannete koostamine.

Abi osakaal

- (219) Abi ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- (220) Abi tuleb maksta hektari kohta. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib abi anda kindlasummalise maksena või ühekordse maksena ühiku kohta.

1.1.5. Abi loomade heaolu valdkonnas võetud kohustuste täitmiseks

- (221) Komisjon peab loomade heaolu valdkonnas võetud kohustuste täitmiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (222) Käesolevat jagu kohaldatakse abi suhtes, mida antakse põllumajandusliku esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele, kes võtavad vabatahtlikult kohustuse viia ellu tegevust, mis hõlmab üht või mitut loomade heaoluga seotud kohustust.
- (223) Abi võib anda üksnes selliste kohustuste täitmiseks, mis on rangemad kui määruse (EL) 2021/2115 III jaotise I peatüki 2. jao kohaselt kehtestatud asjaomased kohustuslikud nõuded ning muud liikmesriigi ja liidu õigusega kehtestatud asjaomased kohustuslikud nõuded.
- (224) Kui asjaomased kohustuslikud standardid või nõuded puuduvad, peavad kohustused olema rangemad kui riigisisest väljakujunenud põllumajandustavad.
- (225) Kõiki kohustuslikke standardeid, nõudeid ja väljakujunenud põllumajandustavasid tuleb kirjeldada komisjonile esitatavas teatises.
- (226) Kui siseriikliku õigusega kehtestatakse uued nõuded, mis on liidu õiguses sätestatud vastavatest miinimumnõuetest rangemad, võib abi anda kohustuste täitmiseks, mis aitavad kaasa kõnealuste nõuete täitmisele, maksimaalselt 24 kuu jooksul alates kuupäevast, mil need muutuvad põllumajandusliku majapidamise jaoks kohustuslikuks.
- (227) Loomade heaoluga seotud kohustused, mille täitmiseks võib abi anda, peavad hõlmama kõrgemaid nõudmisi tootmismeetodite suhtes ühes järgmistest valdkondadest:
 - (a) vesi, sööt ja loomade hooldamine vastavalt loomade loomulikele vajadustele;
 - (b) pidamistingimused, mis suurendavad loomade mugavust ja liikumisvabadust, näiteks suurem ruum, parem põrandakate, loomulik valgus, mikrokliima kontroll, samuti sellised pidamistingimused nagu vaba poegimine või rühmapidamine, sõltuvalt loomade loomulikest vajadustest;
 - (c) tingimused, mis võimaldavad väljendada loomulikku käitumist, näiteks elukeskkonna rikastamine või hiline võõrutamine;
 - (d) juurdepääs välitingimustele ja karjatamine vabas õhus;
 - (e) tavad, mis parandavad loomade tervist ja suurendavad nende pikaajalist, sealhulgas aeglasemalt kasvavate tõugude aretamine;
 - (f) loomade vigastamise või kastreerimise vältimine; erijuhtudel, kui loomade vigastamist või kastreerimist peetakse vajalikuks, tuleb kasutada tuimasteid, valuvaigisteid ja põletikuvastaseid ravimeid või immunokastreerimist;

- (g) sanitaarmedid, millega ennetatakse mittenakkuslikke haigusi, mille puhul ei ole vaja kasutada selliseid meditsiinitooteid nagu vaktsiinid, insektitsiidid või antiparasiitikumid.
- (228) Loomade heaoluga seotud kohustused tuleb võtta ühe kuni seitsme aasta pikkuseks perioodiks. Kui see on vajalik teatava loomade heaoluga seotud kasu saavutamiseks või säilitamiseks, võivad liikmesriigid määrata teatavat liiki kohustuste puhul pikema perioodi, muu hulgas sel viisil, et pärast esialgse perioodi lõppu nähakse ette nende kohustuste iga-aastane pikendamine.
- (229) Lepingu pikendamine abisaajaga võib olla ka automaatne, kui leping sisaldab sellekohased üksikasju. Liikmesriigid kehtestavad loomade heaoluga seotud kohustuste pikendamise mehhanismi vastavalt oma asjaomastele siseriiklikele õigusnormidele. Sellest mehhanismist tuleb komisjonile teatada koos käesoleva jao kohaselt teatatava riigiabiga. Pikendamise suhtes tuleb alati kohaldada komisjoni poolt käesoleva jao kohaselt heaks kiidetud abi tingimusi.
- (230) Liikmesriigid peavad tagama, et selle meetme raames tegevust ellu viivatel ettevõtjatel on juurdepääs vastava tegevuse elluviimiseks vajalikele asjaomastele teadmistele ja teabele ning et neile, kes seda vajavad, pakutakse asjakohast koolitust, samuti juurdepääsu oskusteabele, et abistada põllumajandustootjaid, kes kohustuvad oma tootmissüsteeme muutma.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (231) Abi tuleb anda aastapõhiselt ning sellega võib hüvitada põllumajandusliku esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele nende poolt võetud kohustusest tingitud lisakulud ning saamata jäänud tulu tervikuna või osaliselt. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võivad liikmesriigid abi anda ühekordse maksena ühiku kohta, mis arvutatakse kantud lisakulude ja saamata jäänud tulu alusel.
- (232) Vajaduse korral võib abiga katta ka tehingukulud kuni 20 % ulatuses loomade heaoluga seotud kohustuse eest makstavast abisummast. Kui liikmesriik tahab hüvitada loomade heaoluga seotud kohustuste võtmisest tulenevaid tehingukulud, peab ta neid kulud veenvalt põhjendama, näiteks esitades kulude võrdluse ettevõtjatega, kes ei ole selliseid loomade heaoluga seotud kohustusi võtnud. Seepärast ei luba komisjon anda riigiabi selliste tehingukulude katmiseks, mis on seotud loomade heaoluga seoses varem võetud kohustuste jätkumisega, välja arvatud juhul, kui liikmesriik tõendab, et vastavad kulud jätkuvad või et kantakse uusi tehingukulud.
- (233) Kui tehingukulud arvutatakse keskmiste kulude ja/või keskmiste põllumajandusettevõtete alusel, peaksid liikmesriigid tõendama, et eelkõige suured põllumajandusettevõtted ei saa ülemäära hüvitist. Hüvitise arvutamisel peavad liikmesriigid võtma arvesse, kas kõnealuseid tehingukulud kantakse ettevõtja või hektari kohta.

Abi osakaal

- (234) Abi ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- (235) Abi tuleb maksta ühiku kohta. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võivad liikmesriigid anda toetust kindlasummalise maksena või ühekordse maksena ühiku kohta.

1.1.6. Abi teatavatest kohustuslikest nõuetest tulenevate piirkondlike ebasoodsate tegurite hüvitamiseks

- (236) Komisjon peab teatavatest kohustuslikest nõuetest tulenevate piirkondlike ebasoodsate tegurite hüvitamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (237) Käesolevat jagu kohaldatakse põllumajandusliku esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.
- (238) Abisaajatele, kes ei ole põllumajandussektoris tegutsevad ettevõtjad, võib abi anda käesoleva osa 3. peatüki alusel.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (239) Abiga hüvitatakse abisaajatele asjaomastes piirkondades direktiivi 92/43/EMÜ, direktiivi 2009/147/EÜ ja direktiivi 2000/60/EÜ rakendamisega seotud ebasoodsatest teguritest tulenevad lisakulud ja saamata jäänud tulu.
- (240) Vajaduse korral võib abiga katta ka tehingukulud kuni 20 % ulatuses punktis (240) osutatud kuludest.
- (241) Kui tehingukulud arvutatakse keskmiste kulude ja/või keskmiste põllumajandusettevõtete alusel, peaksid liikmesriigid tõendama, et eelkõige suured põllumajandusettevõtted ei saa ülemäära hüvitist. Hüvitise arvutamisel peavad liikmesriigid võtma arvesse, kas kõnealuseid tehingukulud kantakse ettevõtja või hektari kohta.
- (242) Direktiividega 92/43/EMÜ ja 2009/147/EÜ seotud abi võib anda üksnes seoses ebasoodsate teguritega, mis tulenevad nõuetest, mis on rangemad kui määruse (EL) 2021/2115 III jaotise I peatüki 2. jao alusel kehtestatud asjakohased hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi standardid ning määruse (EL) 2021/2115 artikli 4 lõike 2 punkti b kohaselt kehtestatud tingimused põllumajandusmaa hoidmiseks.
- (243) Direktiiviga 2000/60/EÜ seotud abi võib anda üksnes seoses ebasoodsate teguritega, mis tulenevad nõuetest, mis on rangemad kui üks või mitu järgmistest nõuetest või tingimustest:
 - (a) määruse (EL) 2021/2115 III jaotise I peatüki 2. jao alusel kehtestatud asjakohased kohustuslikud majandamisnõuded (välja arvatud määruse (EL) 2021/2115 III lisas esitatud KMN 1) ning hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi standardid;
 - (b) põllumajandusmaa hoidmise tingimused, mille liikmesriik on oma ÜPP strateegiakavas kindlaks määranud kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artikli 4 lõike 2 punktiga b.
- (244) Punktides (243) ja (244) osutatud nõudeid tuleb kirjeldada komisjonile esitatavas teatises.
- (245) Abi võib anda järgmiste alade puhul:
 - (a) direktiivi 92/43/EMÜ ja direktiivi 2009/147/EÜ kohaselt määratud Natura 2000 võrgustikku kuuluv põllumajandusmaa;
 - (b) muud piiritletud looduskaitsealad, kus kohaldatakse põllumajandusliku tegevuse suhtes keskkonnapääranguid seoses direktiivi 92/43/EMÜ artikli 10

rakendamisega; kõnealuste alade pindala ei tohi ületada 5 % asjaomase ÜPP strateegiakava territoriaalsesse kohaldamisalasse kuuluvatest Natura 2000 aladest;

- (c) põllumajandusmaa, mis on hõlmatud direktiivi 2000/60/EÜ kohaste vesikondade majandamiskavadega.

Abi osakaal

- (246) Abi ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- (247) Abi tuleb maksta aastapõhiselt hektari kohta.

1.1.7. Abi looduslikust või muust eripärast tingitud piirangutega aladele

- (248) Komisjon peab mägialadele ja muudele looduslikust või muust eripärast tingitud piirangutega aladele antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (249) Käesolevat jagu kohaldatakse põllumajandusliku esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.
- (250) Abi võib anda aktiivsetele põllumajandustootjatele, kes kohustuvad tegelema põllumajandusliku tegevusega määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 32 kohaselt määratud aladel. Liikmesriigid võivad teha tasandamise vastavalt määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 32 lõike 3 kolmandas lõigus sätestatud tingimustele.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (251) Abiga hüvitatakse täielikult või osaliselt lisakulud ja saamata jäänud tulu, mis on seotud põllumajandustootmise piirangutega tulenevalt asjaomase ala looduslikust või muust eripärast. Liikmesriigid peavad tõendama kõnealuseid piiranguid ning seda, et nende hüvitamiseks makstav summa ei põhjusta piirangutest tulenevate lisakulude ja saamata jäänud tulu ülemäärast hüvitamist.
- (252) Looduslikust või muust eripärast tingitud piirangutega seotud lisakulud ja saamata jäänud tulu arvutatakse võrdluses aladega, mida looduslikust või muust eripärast tingitud piirangud ei mõjuta.

Abi osakaal

- (253) Abi ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest. Abi tuleb anda aastapõhiselt põllumajandusmaa hektari kohta.

1.1.8. Abi mahepõllumajandusele

- (254) Komisjon peab mahepõllumajandusele antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (255) Käesolevat jagu kohaldatakse põllumajandusliku esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.

- (256) Abi võib anda ettevõtjatele või ettevõtjate rühmadele, kes vabatahtlikult kohustuvad minema üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/848⁵⁶ määratletud mahepõllumajanduse tavadele ja meetoditele või neid säilitama.
- (257) Abi antakse üksnes selliste kohustuste täitmiseks, mis on rangemad kui järgmised standardid ja nõuded, mida tuleb kirjeldada komisjonile esitatavas teatises:
- (a) määruse (EL) 2021/2115 III jaotise I peatüki 2. jao kohaselt kehtestatud asjakohased kohustuslikud majandamisnõuded ning hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi standardid;
 - (b) asjaomased väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamise ning loomade heaolu miinimumnõuded ning muud asjaomased siseriikliku ja liidu õigusega ette nähtud kohustuslikud nõuded;
 - (c) põllumajandusmaa hoidmise tingimused, mis on kehtestatud kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artikli 4 lõike 2 punktiga b.
- (258) Kui punkti (258) alapunktis b osutatud kohustuste puhul kehtestatakse siseriikliku õigusega uued nõuded, mis on liidu õiguses sätestatud vastavatest miinimumnõuetest rangemad, võib abi anda kohustuste täitmiseks, mis aitavad kaasa kõnealuste nõuete täitmisele, maksimaalselt 24 kuu jooksul alates kuupäevast, mil need muutuvad põllumajandusliku majapidamise jaoks kohustuslikuks.
- (259) Kohustusi tuleb täita viie- kuni seitsmeaastase esialgse perioodi jooksul. Selleks et saavutada või säilitada teatavat kavandatud keskkonnakasu, võivad liikmesriigid siiski määrata pikema perioodi, muu hulgas sel viisil, et pärast esialgse perioodi lõppu nähakse ette iga-aastane pikendamine. Kui abi antakse mahepõllumajandusele üleminekuks, võivad liikmesriigid määrata lühema, vähemalt ühe aasta pikkuse perioodi. Säilitamisega seotud uute kohustuste puhul, mis võetakse kohe pärast esialgsel perioodil täidetud kohustust, võivad liikmesriigid määrata lühema, vähemalt ühe aasta pikkuse perioodi.
- (260) Liikmesriigid peavad tagama, et selle meetme raames tegevust ellu viivatel ettevõtjatel on juurdepääs vastava tegevuse elluviimiseks vajalikele asjaomastele teadmistele ja teabele ning et neile, kes seda vajavad, pakutakse asjakohast koolitust, samuti juurdepääsu oskusteabele, et abistada põllumajandustootjaid, kes kohustuvad oma tootmissüsteeme muutma.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (261) Abiga hüvitatakse abisaajatele nende võetud kohustustest tingitud lisakulud ja saamata jäänud tulu tervikuna või osaliselt. Abi tuleb anda aastapõhiselt. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võivad liikmesriigid anda abi ühekordse maksena ühiku kohta.
- (262) Vajaduse korral võib abiga katta ka tehingukuludid maksimaalselt 20 % ulatuses kohustuse eest makstavast abisummast. Ettevõtjate rühma võetud kohustuste puhul on maksimummäär 30 %. Abi antakse aastapõhiselt.
- (263) Kui liikmesriik tahab hüvitada mahepõllumajanduse kohustuste võtmisest tulenevaid tehingukuludid, peab ta neid kulusid veenvalt põhjendama, näiteks esitades kulude võrdluse ettevõtjatega, kes ei ole sarnaseid kohustusi võtnud. Seepärast ei luba

⁵⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 (ELT L 150, 14.6.2018, lk 1).

komisjon anda riigiabi selliste tehingukulude katmiseks, mis on seotud varem võetud mahepõllumajanduse kohustuste jätkumisega, välja arvatud juhul, kui liikmesriik tõendab, et vastavad kulud jätkuvad või et kantakse uusi tehingukulusid.

- (264) Kui tehingukulud arvutatakse keskmiste kulude ja/või keskmiste põllumajandusettevõtete alusel, peaks liikmesriik tõendama, et eelkõige suured põllumajandusettevõtted ei saa ülemäära hüvitist. Hüvitise arvutamisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse, kas kõnealuseid tehingukulusid kantakse ettevõtja või hektari kohta.
- (265) Käesoleva jao alusel ei või anda abi põllumajanduse keskkonna- ja kliimameetmega hõlmatud kohustuste täitmiseks ega selliste kulude hüvitamiseks, mis on hõlmatud jaoga, mis käsitleb põllumajandustoodete tootjate kvaliteedikavades osalemise soodustamiseks antavat abi.
- (266) Esmatootmisse ning mahetoodete töötlemisse ja turustamisse tehtavateks investeeringuteks antava abi suhtes kohaldatakse käesoleva osa investeeringuteks ettenähtud abi käsitlevaid jagusid 1.1.1.1 ja 1.1.1.2.

Abi osakaal

- (267) Abi ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- (268) Abi tuleb maksta hektari kohta. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib abi anda kindlasummalise maksena või ühekordse maksena ühiku kohta.

1.1.9. Abi põllumajandustoodete tootjate osalemiseks kvaliteedikavades

- (269) Komisjon peab põllumajandustoodete tootjatele ja nende rühmadele kvaliteedikavades osalemiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (270) Käesolevat jagu kohaldatakse põllumajandustoodete tootjate suhtes.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (271) Abiga kaetakse järgmised punktis (274) osutatud kvaliteedikavadega seotud rahastamiskõlblikud kulud:
 - (a) kvaliteedikavaga liitumise kulud, eelkõige kulud, mida kantakse seoses toetatava kvaliteedikavaga liitumise ja kvaliteedikavas osalemise iga-aastaste osamaksudega, sealhulgas vajaduse korral kulutused kontrollidele, mida on vaja kvaliteedikava spetsifikatsioonidele vastavuse tõendamiseks;
 - (b) kvaliteedikavadega seotud ja liidu või siseriiklike õigusaktide kohaselt liikmesriigi pädeva asutuse poolt või nimel rakendatavate kohustuslike kontrollimeetmete kulud;
 - (c) turu-uuringute, tootekontseptsioonide ja -kavandite väljatöötamise ning kvaliteedikavade tunnustamise taotluste ettevalmistamisega seotud kulud.
- (272) Punkti (272) alapunktides a ja b osutatud abi ei või anda abisaaja enda tehtavate kontrollide kulude katmiseks ega juhul, kui liidu õigusaktidega on ette nähtud, et kontrolli kulud peavad kandma põllumajandustoodete tootjad ja tootjarühmad, ilma tasude tegelikku taset täpsustamata.
- (273) Punkti (272) alapunktis a osutatud kvaliteedikavad on järgmised:

- (a) liidu kvaliteedikavad;
 - (b) põllumajandustoodete kvaliteedikavad, sealhulgas põllumajandusettevõtete sertifitseerimiskavad, mille puhul liikmesriigid on kinnitanud vastavust järgmistele kriteeriumidele:
 - i) sellise kvaliteedikava alusel toodetud lõpptoote eripära peab tulenema selgetest kohustustest tagada üks järgmistest:
 - 1. toote eripärased tunnused;
 - 2. eripärane kasvatus- või tootmismeetod;
 - 3. lõpptoote kvaliteet, mis on inimeste, loomade või taimede tervise, loomade heaolu või keskkonnakaitse seisukohast oluliselt parem kui see, mida nõutakse kaubanduslike kaubastandarditega;
 - ii) kvaliteedikava peab olema avatud kõigile tootjatele;
 - iii) kvaliteedikava peab sisaldama siduvaid lõpptoodete spetsifikatsioone ja nendele spetsifikatsioonidele vastavust peab kontrollima avaliku sektori asutus või sõltumatu kontrolliasutus;
 - iv) kvaliteedikava peab olema läbipaistev ja tagama põllumajandustoodete täieliku jälgitavuse;
 - (c) põllumajandustoodete vabatahtliku sertifitseerimise süsteemid, mille kohta liikmesriigid kinnitavad, et need vastavad komisjoni 16. detsembri 2010. aasta teatises „ELi suunised põllumajandustoodete ja toiduainete vabatahtliku sertifitseerimise süsteemide parimate tavade kohta“⁵⁷ osutatud liidu parimate tavade suunistele seoses põllumajandustoodete ja toiduainetega.
- (274) Abi peab olema objektiivselt määratletud tingimuste alusel kättesaadav kõigile asjaomase piirkonna toetusõiguslikele ettevõtjatele.
- (275) Punkti (272) alapunktides b ja c osutatud abi tuleb anda subsideeritud teenustena ja maksed tuleb teha kontrollimeetmete eest vastutavale asutusele, uuringuteenuse osutajale või konsultatsiooniteenuse osutajale.

Abi osakaal

- (276) Punkti (272) alapunktis a osutatud abi võib anda maksimaalselt seitsme aasta jooksul, seda tuleb maksta aastapõhiselt ja see ei tohi ületada 100 %ga rahastamiskõlblikest kuludest.
- (277) Punkti (272) alapunktides b ja c osutatud abi osakaal on kuni 100 % tegelikest kuludest.

1.1.10. Abi põllumajandussektoris tehnilise toetuse andmiseks

- (278) Käesolev jagu hõlmab põllumajandussektoris tehnilise toetuse andmiseks antavat abi, välja arvatud põllumajandusettevõtetes asendusteenuste kasutamiseks antav abi, mida võivad saada üksnes põllumajandusliku esmatootmisega tegelevad ettevõtjad.
- (279) Tehnilist toetust võivad anda tootjarühmad või muud organisatsioonid olenemata nende suurusest.
- (280) Kõigil asjaomase piirkonna toetusõiguslikel isikutel peab olema võimalus saada abi objektiivselt kindlaksmääratud tingimustel. Kui tehnilist toetust annavad

⁵⁷ ELT C 341, 16.12.2010, lk 5.

tootjarühmad või -organisatsioonid, ei või teenuse saamise tingimuseks seada sellise rühma või organisatsiooni liikmeks olemist. Mitteliikmete osamaksud asjaomase rühma või organisatsiooni halduskulude katmiseks peavad piirduma teenuse osutamise kuludega.

1.1.10.1. Abi teadmiste vahetamiseks ja teavitustegevuseks

- (281) Komisjon peab teadmiste vahetamiseks ja teavitustegevuseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile, tehnilise toetuse andmiseks abi andmise üldtingimustele, mis on sätestatud punktides (279), (280) ja (281), ja käesoleva jao tingimustele.
- (282) Liikmesriigid peavad tagama, et käesoleva jao alusel toetatavad meetmed on kooskõlas ÜPP strateegiakavas esitatud põllumajanduse teadmussirde ja innovatsioonisüsteemi kirjeldusega.
- (283) Abi hõlmab kutseõpet ja oskuste omandamise meetmeid, sealhulgas koolituskursusi, õpikodasid, konverentse ja juhendamist, tutvustus- ja teavitustegevust ning innovatsiooni edendamist, mis aitavad kaasa ühe või mitme määruse (EL) 2021/2115 artikli 6 lõikes 1 sätestatud erieesmärgi saavutamisele.
- (284) Abi võib hõlmata ka põllumajandusettevõtete juhtide lühiajalisi vastastikuseid vahetusi ja põllumajandusettevõtete külastamist.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (285) Abi hõlmab järgmisi rahastamiskõlblikke kulusid:
 - (a) kutseõppe, oskuste omandamise meetmete, sealhulgas koolituskursuste, töötubade, konverentside ja juhendamise, tutvustustegevuse või teavitustegevuse korraldamise kulud;
 - (b) osalejate reisi- ja majutuskulud ning päevarahad;
 - (c) osalejate äraoleku ajal asendusteenuste osutamise kulud;
 - (d) näidisprojektide puhul on rahastamiskõlblikud ka järgmised investeerimiskulud:
 - i) kinnisasja ehitamise, soetamise, sealhulgas liisimise või parendamise kulud, kusjuures maa soetamine on rahastamiskõlblik ainult ulatuses, mis ei ületa 10 % asjaomase tegevuse rahastamiskõlblikest kogukuludest; nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel võib lubada suuremat protsenti tegevuse puhul, mis on seotud keskkonnakaitsega ja süsinikurikaste muldade säilitamisega;
 - ii) masinate ja seadmete ostmise või liisimise kulud ülempiiriga kuni vara turuväärtuseni;
 - iii) punktides i ja ii osutatud kulutustega seotud üldkulud, näiteks arhitektide, inseneride ja konsultantide tasud, keskkonnaalase ja majandusliku kestlikkuse alase nõustamisega seotud tasud, sealhulgas teostatavusuuringud; teostatavusuuringud jäävad rahastamiskõlblikuks ka siis, kui nende tulemuste põhjal punktide i ja ii kohaseid kulusid ei kanta;
 - iv) arvutitarkvara, pilvelahenduste ja sarnaste lahenduste soetamise, arendamise või kasutustasude kulud ning patentide, litsentside, autoriõiguste ja kaubamärkide omandamise kulud;

v) nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib abi anda väikesemahulistele näidisprojektidele projektiga seotud lisakulude ja saamata jäänud tulu hüvitamiseks.

- (286) Punkti (286) alapunkti d alapunktides i–iv osutatud kulud on rahastamiskõlblikud üksnes näidisprojektiga seoses ja näidisprojekti kestuse ajal kantud ulatuses. Rahastamiskõlblikuks peetakse vaid amortisatsioonikulu, mis vastab näidisprojekti kestusele ja mis arvutatakse üldtunnustatud arvestustava kohaselt.
- (287) Teadmiste vahetamist ja teavitustegevust korraldavatel asutustel peab olema nende ülesannete täitmiseks vajalik suutlikkus töötajate kvalifikatsiooni ja korrapärase koolituse näol.
- (288) Punkti (286) alapunktides a ja c ning alapunkti d alapunktides i–iv osutatud abi tuleb anda subsideeritud teenustena. Abi punkti (286) alapunktis c osutatud asendusteenuste kulude katmiseks võib maksta ka otse asendusteenuste osutajale. Punkti (286) alapunkti d alapunktis v osutatud abi tuleb maksta otse abisaajatele. Punkti (286) alapunkti d alapunktides i–iv osutatud abi seoses väikesemahulistele näidisprojektidega võib maksta otse abisaajatele.

Abi osakaal

- (289) Abi osakaal ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- (290) Punkti (286) alapunktis d osutatud rahastamiskõlblike kulude puhul on maksimaalne abisumma 100 000 eurot kolme eelarveaasta jooksul.

1.1.10.2. Abi nõustamisteenuste kasutamiseks

- (291) Komisjon peab nõustamisteenuste kasutamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile, tehnilise toetuse andmiseks abi andmise üldtingimustele, mis on sätestatud punktides (279), (280) ja (281), ja käesoleva jao tingimustele.
- (292) Liikmesriigid peavad tagama, et käesoleva jao alusel toetatavad meetmed on kooskõlas ÜPP strateegiakavas esitatud põllumajanduse teadmussirde ja innovatsioonisüsteemi kirjeldusega.
- (293) Nõustamine peab olema seotud vähemalt ühe määruse (EL) 2021/2115 artikli 6 lõikes 1 sätestatud erieesmärgiga ja hõlmama vähemalt ühte järgmistest elementidest:
 - (a) kohustused, mis tulenevad määruse (EL) 2021/2115 III jaotise I peatüki 2. jao kohaselt kehtestatud kohustuslikest majandamisnõuetest ning hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi standarditest;
 - (b) määruse (EL) 2021/2115 artiklis 31 osutatud kliimat ja keskkonda säästvad põllumajandustavad ning määruse (EL) 2021/2115 artikli 4 lõike 2 punktis b osutatud põllumajandusmaa hoidmine;
 - (c) nõuded, mille liikmesriigid on kehtestanud direktiivi 2000/60/EÜ, direktiivi 92/43/EMÜ, direktiivi 2009/147/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/50/EÜ,⁵⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL)

⁵⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiiv 2008/50/EÜ välisõhu kvaliteedi ja Euroopa õhu puhtamaks muutmise kohta (ELT L 152, 11.6.2008, lk 1).

- 2016/2284,⁵⁹ määruse (EL) 2016/2031, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429,⁶⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1107/2009⁶¹ artikli 55 ning direktiivi 2009/128/EÜ rakendamiseks;
- (d) komisjoni teatises „Euroopa terviseühtsuse tegevuskava antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks“⁶² osutatud põllumajandustavad antimikroobikumiresistentsuse tekkimise vältimiseks;
 - (e) riskiennetus ja -juhtimine;
 - (f) põllumajandusettevõtte moderniseerimise, konkurentsivõime parandamise, valdkondliku integratsiooni, innovatsiooni ja turule orienteerituse ning ettevõtluse edendamise meetmed;
 - (g) digitehnoloogia põllumajanduses, nagu on osutatud määruse (EL) 2021/2115 artikli 114 punktis b;
 - (h) toitainete kestlik majandamine, sealhulgas kestliku põllumajanduse toitainete kalkuleerimise rakenduse kasutamine hiljemalt alates 2024. aastast, nagu on osutatud määruse (EL) 2021/2115 artikli 15 lõike 4 punktis g;
 - (i) töötingimused ja tööandja kohustused, samuti töötervishoid ja tööohutus ning sotsiaalne toetus põllumajanduskogukondades;
 - (j) sööda säästev tootmine, sööda hindamine toitainesisalduse ja söödaväärtuse alusel, põllumajandusloomade söötmise dokumenteerimine, kavandamine ja kontroll vajaduste alusel.
- (294) Abi tuleb anda subsideeritud teenustena.
- (295) Nõustamisteenuse osutamiseks valitud asutustel peavad olema asjakohased ressursid korrapäraselt koolitatud ja kvalifitseeritud personali ning nõustamiskogemuse ja usaldusväärsuse näol valdkondades, milles nad nõustavad.
- (296) Liikmesriigid peavad tagama, et nõustamine on erapooletu ja et nõustamisteenuste osutajatel ei ole huvide konflikti.
- (297) Nõuetekohaselt põhjendatud ja asjakohastel juhtudel võib nõustamine osaliselt toimuda rühmiti, võttes samas arvesse iga nõustamisteenuste kasutaja olukorda.

Abisumma

- (298) Abi osakaal ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- (299) Abi ei tohi kolme aasta jooksul ületada järgmisi summasid:
- (a) 25 000 eurot põllumajandusliku esmatootmisega tegeleva ettevõtja kohta;
 - (b) 200 000 eurot põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegeleva ettevõtja kohta.

⁵⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/2284, mis käsitleb teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamist, millega muudetakse direktiivi 2003/35/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/81/EÜ (ELT L 344, 17.12.2016, lk 1).

⁶⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus) (ELT L 84, 31.3.2016, lk 1).

⁶¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

⁶² Komisjoni teatis „Euroopa terviseühtsuse tegevuskava antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks“ (COM(2017) 339 final).

1.1.10.3. Abi põllumajandusettevõtetes asendusteenuste kasutamiseks

- (300) Komisjon peab põllumajandusettevõtetes asendusteenuste kasutamiseksantavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile, tehnilise toetuse andmiseks abi andmise üldtingimustele, mis on sätestatud punktides (279), (280) ja (281), ja käesoleva jao tingimustele.
- (301) Abi tuleb anda subsideeritud teenustena.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (302) Abi antakse põllumajandustootja, põllumajandusliku majapidamise liikmeks oleva füüsilise isiku või põllumajandustöötaja haiguse (sealhulgas lapse haigus või elukaaslase raske haigus, mis nõuab pidevat hooldust), puhkuse, rasedus- ja sünnituspuhkuse, vanemapuhkuse või kohustusliku sõjaväeteenistuse ajal, surma korral või punkti (286) alapunktis c osutatud kulude puhul selleks, et katta kõnealuse isiku asendamise tegelikud kulud tema äraoleku ajal.
- (303) Asendamise kogukestus peaks piirduma kolme kuuga abisaaja kohta aastas, välja arvatud rasedus- ja sünnituspuhkuse ning vanemapuhkuse ajal asendamise ja kohustusliku sõjaväeteenistuse ajal asendamise puhul. Rasedus- ja sünnituspuhkuse ning vanemapuhkuse puhul peaks asendamise kestus iga juhtumi korral piirduma kuue kuuga. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon siiski lubada nimetatud kolme kuu ja kuue kuu pikkust ajavahemikku pikendada. Kohustusliku sõjaväeteenistuse puhul peaks asendamise kestus piirduma teenistuse kestusega.

Abi osakaal

- (304) Abi osakaal ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

1.1.11. Abi põllumajandussektoris koostöö edendamiseks

- (305) Komisjon peab põllumajandussektoris koostöö edendamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (306) Käesolevat jagu kohaldatakse kogu punkti (33) alapunktis 9 määratletud põllumajandussektori suhtes.
- (307) Käesoleva jao kohast abi ei tohi anda koostööks, millesse on kaasatud üksnes teadusasutused.
- (308) Abi võib anda üksnes sellise koostöö edendamiseks, mis aitab saavutada üht või mitut määruse (EL) 2021/2115 artikli 6 lõikes 1 sätestatud eesmärki.
- (309) Abi tuleks anda selleks, et edendada koostöövorme, millesse on kaasatud vähemalt kaks osalejat, olenemata sellest, kas nad tegutsevad põllumajandussektoris, kuid tingimusel, et koostööst saab kasu peamiselt põllumajandussektor, eelkõige järgmise jaoks:
 - (a) koostöö põllumajandussektoris ja toiduainete tarneahelas tegutsevate eri ettevõtjate ja muude põllumajandussektoris tegutsevate osalejate, sealhulgas tootjarühmade, ühistute ja tootmisharudevaheliste organisatsioonide vahel, kes

- aitavad kaasa maaelu arengu poliitika eesmärkide ja prioriteetide saavutamisele;
- (b) klastrite ja võrgustike loomine;
 - (c) põllumajandusettevõtete pärimine, eelkõige põlvkondade vahetumiseks põllumajandusettevõtte tasandil (abi võib anda üksnes põllumajandustootjatele, kes on jõudnud või kõnealuse tegevuse lõpuks jõuavad asjaomase liikmesriigi poolt tema siseriiklike õigusaktide kohaselt kindlaks määratud pensioniikka).
- (310) Abi võib anda eelkõige järgmise tegevusega seotud koostööks:
- (a) katseprojektid;
 - (b) põllumajandus- ja toiduainesektoris (põllumajandustoodete valdkonnas) uute toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiliste lahenduste arendamine;
 - (c) põllumajandussektori väikeettevõtjate koostöö ühiste tööprotsesside korraldamisel ning vahendite ja ressursside jagamisel;
 - (d) tarneahelas osalejate vaheline horisontaalne ja vertikaalne koostöö lühikeste tarneahelate ja kohalike turgude loomiseks ja arendamiseks;
 - (e) kohaliku tasandi müügiedendustegevus seoses lühikeste tarneahelate ja kohalike turgude arendamisega;
 - (f) ühised meetmed kliimamuutuste leevendamiseks või nendega kohanemiseks;
 - (g) keskkonnaprojektide ja kasutusel olevate keskkonnatavade ühine käsitus, sealhulgas tõhus veemajandus, taastuenergia kasutamine⁶³ ja põllumajandusmaastike säilitamine;
 - (h) tarneahelas osalejate vaheline horisontaalne ja vertikaalne koostöö toiduainete tootmiseks (kui tulemuseks on põllumajandustoodete) ja oma tarbeks kasutatava energia tootmiseks kasutatava biomassi kestlikul tarnimisel;
 - (i) muude kui määruse (EL) 2021/1060 artiklis 32 määratletud kohaliku arengu strateegiate rakendamine, eelkõige muude kui määruse (EL) 2021/1060 artikli 31 lõike 2 punktis b määratletud avaliku ja erasektori partnerite rühmade poolt;
 - (j) muud koostöövormid.
- (311) Abi võib anda ainult uute koostöövormide jaoks või olemasolevate koostöövormide jaoks, kui alustatakse uut tegevust.
- (312) Punkti (311) alapunktides d ja e osutatud abi lühikeste tarneahelate loomiseks ja arendamiseks võib anda ainult selliste tarneahelate jaoks, mis hõlmavad kõige rohkem ühte vahendajat põllumajandustootja ja tarbija vahel.
- (313) Tehtav koostöö peab olema kooskõlas asjaomaste eeskirjade ja nõuetega, mis on esitatud käesolevate suuniste asjaomases jaos.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (314) Abiga kaetakse järgmised rahastamiskõlblikud kulud, kui need on seotud põllumajandusliku tegevusega:
- (a) asjaomase piirkonna uuringute ja teostatavusuuringute kulud ning äriplaani või muu kui määruse (EL) 2021/1060 artiklis 32 osutatud kohaliku arengu strateegia koostamise kulud;

⁶³ See kehtib koostöö suhtes, mis on seotud taastuvatest energiaallikatest energia tootmisega või biokütuste tootmisega põllumajanduslikes majapidamistes, tingimusel et täidetud on II osa jaos 1.1.1.1 esitatud tingimused.

- (b) koostööga seotud jooksvad kulud, nagu näiteks koordinaatori töötasu;
 - (c) teostatava tegevuse kulud;
 - (d) müügiedendustegevuse kulud.
- (315) Abi andmine piirdub maksimaalselt seitsme aastaga. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib punkti (311) alapunktis i osutatud tegevuse ning ühiste keskkonna- ja kliimameetmete puhul abi anda pikema ajavahemiku vältel, et saavutada määruse (EL) 2021/2115 artikli 6 lõike 1 punktides d, e ja f sätestatud keskkonna- ja kliimaalased erieesmärgid.

Abi osakaal

- (316) Abi osakaal ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- (317) Punkti (314) alapunktis c osutatud investeerimises seisneva tegevuse korral peab abi piirduma investeringuteks ettenähtud abi ülemmääraga, mis on esitatud asjaomases, investeringuteks ettenähtud abi käsitlevas jaos.

1.2. Riskijuhtimine ja kriisiohjamine

- (318) Kuna põllumajanduslik tegevus tervikuna on eriti avatud riskidele ja kriisidele, võib riigiabi olla sobiv toetusvahend põllumajandussektoris esinevate teatavat liiki riskide puhul. Siiski esineb erinevusi põllumajandusliku esmatootmisega tegelevate ettevõtjate ning põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevate ettevõtjate vahel, kuna viimastel on tavaliselt palju paremad võimalused riskide maandamiseks. Seetõttu on mõned käesoleva jaoga hõlmatud abi liigid ette nähtud üksnes põllumajandusliku esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele.
- (319) Kui riigiabi antakse riskidest ja kriisidest mõjutatud tegevuseks, võtab komisjon arvesse vajadust vältida põhjendamatuid konkurentsimoonutusi, nõudes tootjate minimaalset osalust kahju korvamisel või abimeetmete kulude katmisel või muid asjakohaseid meetmeid, mida tuleks võtta selleks, et vähendada konkurentsimoonutuste riski ja tagada, et riigiabi on kantud kahju suhtes proportsionaalne. Komisjon võtab oma hinnangus arvesse vajadust, et abisaaja rakendaks asjakohaseid ennetusmeetmeid, vähendamaks antava abi kogusummat miinimumini.

1.2.1. Abi põllumajandustoodangule või põllumajanduslikele tootmisvahenditele tekkinud kahju korvamiseks ja sellise kahju vältimiseks

1.2.1.1. Loodusõnnetuste või erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi

- (320) Komisjon peab loodusõnnetuste või erakorraliste sündmuste põhjustatud kahju korvamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 2 punktiga b kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesoleva jao tingimustele.
- (321) Käesolevat jagu kohaldatakse punkti (33) alapunktis 9 määratletud põllumajandussektori suhtes.
- (322) Komisjoni väljakujunenud praktika kohaselt tuleb aluslepingu artikli 107 lõike 2 punktis b osutatud mõisteid „loodusõnnetus“ ja „erakorraline sündmus“ tõlgendada kitsalt, kuna need kujutavad endast erandeid aluslepingu artikli 107 lõikes 1

sätestatud üldisest siseturul riigiabi andmise keelust. Seda on kinnitanud Euroopa Liidu Kohus⁶⁴.

- (323) Seni on komisjon aktsepteerinud loodusõnnetustena maavärinaid, laviine, maalihkeid ja üleujutusi. Lisaks võtab komisjon arvesse riigiabi ajakohastamise algatust, mis võimaldab grupierandit kohaldada ka järgmiste loodusõnnetuste kategooriate suhtes: tornaadod, orkaanid, vulkaanipursked ja looduslikult alguse saanud metsa- või maastikupõlengud. Varem on komisjon erakorraliste sündmustena aktsepteerinud sõda, siserahutusi ja streike ning teatavate mööndustega ja vastavalt nende ulatusele ka raskeid tuuma- või tööstusõnnetusi ning tulekahjusid, millega on kaasnenud ulatuslik kahju⁶⁵. Komisjon jätkab riigiabi andmise plaanide hindamist vastavalt aluslepingu artikli 107 lõike 2 punktile b igal üksikjuhul eraldi, võttes arvesse oma varasemat praktikat kõnealuses valdkonnas.
- (324) Käesoleva jao kohast abi võib anda vastavalt järgmistele kumulatiivsetele tingimustele:
- (a) liikmesriigi pädev asutus on ametlikult tunnistanud kõnealuse olukorra loodusõnnetuseks või erakorraliseks sündmuseks
 - (b) loodusõnnetuse või erakorralise sündmuse ja ettevõtja kantud kahju vahel on otsene põhjuslik seos.
- (325) Liikmesriigid võivad asjakohasel juhul eelnevalt kehtestada kriteeriumid, mille kohaselt punkti (325) alapunktis a osutatud ametlik tunnistamine loetakse toimunuks.
- (326) Abi tuleb maksta otse asjaomasele ettevõtjale või tootjarühmale või -organisatsioonile, mille liige kõnealune ettevõtja on. Kui abi makstakse tootjarühmale või -organisatsioonile, ei tohi abisumma ületada summat, mida kõnealusel ettevõtjal on õigus saada.
- (327) Abikava tuleb kehtestada kolme aasta jooksul alates sündmuse toimumise kuupäevast ja abi tuleb välja maksta nelja aasta jooksul pärast seda kuupäeva. Spetsiifilise loodusõnnetuse või erakorralise sündmuse korral lubab komisjon nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel anda eraldi teatatud abi, mis kaldub sellest reeglist kõrvale, näiteks kui see on põhjendatud sündmuse iseloomu ja/või ulatusega või kahju hilisema tekkimise või jätkumisega.
- (328) Kiire kriisiohje hõlbustamiseks kiidab komisjon heaks eelnevad raamabikavad maavärinate, laviinide, maalihete, üleujutuste, tornaadode, orkaanide, vulkaanipursete ja looduslikult alguse saanud metsa- või maastikupõlengute tekitatud kahju korvamiseks, eeldusel et sellistel juhtudel abi andmise tingimused on selgelt kindlaks määratud⁶⁶. Eelnevate abikavade puhul peavad liikmesriigid täitma punktis (651) osutatud aruandekohustust.

⁶⁴ Vt 11. novembri 2004. aasta kohtuotsus, Hispaania vs. komisjon, C-73/03, EU:C:2004:711, punkt 37; ja 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsus, Atzeni jt, liidetud kohtuasjad C-346/03 ja C-529/03, EU:C:2006:130, punkt 79.

⁶⁵ Komisjon ei nõustunud erakorralise sündmusena käsitama ühesainsas töötlemisettevõttes toimunud tulekahju, millega seotud kahjud olid kaetud tavapärase kahjukindlustuslepinguga. Üldjuhul ei ole komisjon nõus, et loomataudi puhangut või taimekahjustajate esinemist võiks pidada loodusõnnetuseks või erakorraliseks sündmuseks. Ühel korral on komisjon siiski tunnistanud täiesti uue loomataudi väga laiaulatusliku puhangu erakorraliseks sündmuseks.

⁶⁶ Komisjoni otsused riigiabi juhtumite kohta N 274b/2010, N 274a/2010, SA.33605, SA.33628, SA.36787.

- (329) Muude kui punktis (324) nimetatud loodusõnnetuste tekitatud kahjude korvamiseks antavast abist ning erakorraliste sündmuste tagajärjel tekkinud kahjude korvamiseks antavast abist tuleb komisjonile eraldi teatada.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (330) Rahastamiskõlblikud kulud seisnevad loodusõnnetuse või erakorralise sündmuse otsesel tagajärjel kantud kahjus, mille suurust hindab avaliku sektori asutus, abi andva asutuse tunnustatud sõltumatu ekspert või kindlustusandja.
- (331) Kahju võib hõlmata järgmist:
- (a) materiaalne kahju sellisele varale nagu hooned, seadmed, masinad, varud ja tootmisvahendid;
 - (b) põllumajandustoodangu ning põllumajanduslike tootmisvahendite täieliku või osalise hävimise tõttu saamata jäänud tulu.
- (332) Kahju tuleb arvutada iga abisaaja kohta eraldi.
- (333) Materiaalse kahju arvutamisel tuleb võtta aluseks remondikulud või kahjustatud vara majanduslik väärtus enne loodusõnnetust või erakorralist sündmust. See ei tohi ületada remondikulusid ega loodusõnnetuse või erakorralise sündmuse tõttu õiglase turuväärtuse vähenemist, s.t vahet vara väärtuste vahel vahetult enne ja vahetult pärast loodusõnnetust või erakorralist sündmust.
- (334) Saamata jäänud tulu arvutamiseks tuleb
- (a) loodusõnnetuse või erakorralise sündmuse aastal või igal järgneval aastal, mida tootmisvahendite täielik või osaline hävimine mõjutab, toodetud põllumajandustoodangu koguse ning samal aastal saadud keskmise müügihinna korrutis lahutada
 - (b) loodusõnnetusele või erakorralisele sündmusele eelnenud kolmeaastase perioodi põllumajandustoodangu keskmise aastakoguse või loodusõnnetusele või erakorralisele sündmusele eelnenud viieaastase perioodi kolme aasta keskmise aastakoguse (mille arvutamisel on jäetud välja kõige suurem ja kõige väiksem näitaja) ja saadud keskmise müügihinna korrutisest.
- (335) Saadud summale võib liita muud kulud, mida abisaaja kandis loodusõnnetuse või erakorralise sündmuse tagajärjel, ning sellest tuleb lahutada kulud, mida ei kantud loodusõnnetuse või erakorralise sündmuse tõttu ja mida abisaaja oleks igal juhul kandnud.
- (336) Abisaaja põllumajandusliku aastatoodangu arvutamiseks võib kasutada indekseid, eeldusel et kasutatud arvutusmeetod võimaldab kindlaks määrata konkreetse abisaaja tegeliku kahju kõnealusel aastal.
- (337) Komisjon võib aktsepteerida muid kahju arvutamise meetodeid, kui ta veendub, et need on tüüpilised, ei põhine ebaharilikult suurtel saakidel ega põhjusta ülemäärase hüvitise maksmist ühelegi abisaajale. Kahju ulatuse mõõtmist võib kohandada vastavalt iga tooteliigi eriomadustele, kasutades ühte järgmistest:
- (a) bioloogilised indeksid (biomassikao kogus) või samaväärsed saagikao indeksid, mis on kehtestatud põllumajandusettevõtte, kohalikul, piirkonna või riigi tasandil;
 - (b) ilmaindeksid (sealhulgas sademete kogus ja õhutemperatuur), mis on kehtestatud kohalikul, piirkonna või riigi tasandil.

Abi osakaal

- (338) Abi ja võimalikud muud kahju hüvitamiseks saadud maksed, sealhulgas kindlustushüvitised, ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

1.2.1.2. Abi loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste tekitatud kahju korvamiseks

- (339) Komisjon peab loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste tekitatud kahju korvamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (340) Käesolevat jagu kohaldatakse abi suhtes, mida antakse selleks, et korvata kahju, mis on tingitud loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, nagu need on määratletud punkti (33) alapunktis 3. Seda kohaldatakse üksnes põllumajandusliku esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.
- (341) Käesoleva jao kohast abi võib anda vastavalt järgmistele kumulatiivsetele tingimustele:
- (a) liikmesriigi pädev asutus on ametlikult tunnistanud kõnealuse olukorra loodusõnnetusega võrreldavateks ebasoodsateks ilmastikutingimusteks ning
 - (b) loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste ja ettevõtja kantud kahju vahel on otsene põhjuslik seos.
- (342) Liikmesriigid võivad asjakohasel juhul eelnevalt kehtestada kriteeriumid, mille kohaselt punkti (342) alapunktis a osutatud ametlik tunnistamine loetakse toimunuks.
- (343) Eelnevate abikavade puhul peavad liikmesriigid täitma punktis (651) osutatud aruandekohustust.
- (344) Abi tuleb maksta otse asjaomasele ettevõtjale või tootjarühmale või -organisatsioonile, mille liige kõnealune ettevõtja on. Kui abi makstakse tootjarühmale või -organisatsioonile, ei tohi abisumma ületada summat, mida kõnealusel ettevõtjal on õigus saada.
- (345) Abikavad tuleb koostada kolme aasta jooksul pärast loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste esinemist. Abi tuleb välja maksta nelja aasta jooksul pärast seda kuupäeva.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (346) Rahastamiskõlblikud kulud seisnevad loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste otsesel tagajärjel kantud kahjus, mille suurust hindab avaliku sektori asutus, abi andva asutuse tunnustatud sõltumatu ekspert või kindlustusandja.
- (347) Kahju hõlmab järgmist:
- (a) materiaalne kahju sellisele varale nagu põllumajanduslikud tootmishooned, seadmed, masinad, varud ja tootmisvahendid;
 - (b) põllumajandustoodangu ning tootmisvahendite täieliku või osalise hävimise tõttu saamata jäänud tulu.
- (348) Loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste tõttu kantud kahju suurus arvutatakse välja iga abisaaja kohta eraldi.

- (349) Loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste põhjustatud materiaalse kahju arvutamisel tuleb võtta aluseks remondikulud või kahjustatud vara majanduslik väärtus enne loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste esinemist. See ei tohi ületada remondikulusid ega loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste tõttu õiglase turuväärtuse vähenemist, s.t vahet vara väärtuste vahel vahetult enne ja vahetult pärast loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste esinemist.
- (350) Kui abisaajal saamata jäänud tulu, millele on osutatud punkti (348) alapunktis b, arvutatakse põllukultuuride või kariloomade alusel, tuleks arvesse võtta ainult kõnealuste põllukultuuride või kariloomadega seotud varalist kahju.
- (351) Saamata jäänud tulu arvutatakse kas põllumajandusettevõtte aastatoodangu või põllukultuuride või kariloomade tasandil ning selleks tuleb:
- loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste esinemise aastal või igal järgneval aastal, mida tootmisvahendite täielik või osaline hävimine mõjutab, toodetud põllumajandustoodangu koguse ning samal aastal saadud keskmise müügihinna korrutis lahutada
 - loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste esinemisele eelnenud kolmeaastase perioodi põllumajandustoodangu keskmise aastakoguse või loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste esinemisele eelnenud viieaastase perioodi kolme aasta keskmise aastakoguse (mille arvutamisel on jäetud välja kõige suurem ja kõige väiksem näitaja), saadud keskmise müügihinna korrutisest.
- (352) Sellele summale võib liita muud kulud, mida abisaaja on loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste tõttu kandnud. Seda summat tuleb vähendada kulude võrra, mis ei ole tingitud loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest ja mida abisaaja oleks igal juhul kandnud.
- (353) Abisaaja põllumajandusliku aastatoodangu arvutamiseks võib kasutada indekseid, eeldusel et kasutatud arvutusmeetod võimaldab kindlaks määrata konkreetse abisaaja tegeliku kahju kõnealusel aastal.
- (355) Kui VKE asutati vähem kui kolm aastat enne loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste esinemise kuupäeva, tuleb punkti (352) alapunktis b osutatud kolme- või viieaastase ajavahemiku keskmise aastakoguse puhul lähtuda käibest, mille saavutas, või kogusest, mille tootis ja müüs taotlejaga sama suur keskmine ettevõtja, s.t vastavalt mikro- või väike- või keskmise suurusega ettevõtja, loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest mõjutatud üleriigilises või piirkondlikus sektoris.
- (354) Komisjon võib aktsepteerida muid kahju arvutamise meetodeid, kui ta veendub, et need on tüüpilised, ei põhine ebaharilikult suurtel saakidel ega põhjusta ülemäärase hüvitise maksmist ühelegi abisaajale. Kahju ulatuse mõõtmist võib kohandada vastavalt iga tooteliigi eriomadustele, kasutades ühte järgmistest:
- bioloogilised indeksid (biomassikao kogus) või samaväärsed saagikao indeksid, mis on kehtestatud põllumajandusettevõtte, kohalikul, piirkonna või riigi tasandil;
 - ilmaindeksid (sealhulgas sademete kogus ja õhutemperatuur), mis on kehtestatud kohalikul, piirkonna või riigi tasandil.

Abi osakaal

- (355) Abi ja võimalikud muud kahju hüvitamiseks saadud maksed, sealhulgas muude riiklike või liidu meetmete kohased maksed või kindlustuslepingutest tulenevad maksed sama kahju eest, ei tohi ületada 80 % rahastamiskõlblikest kuludest. Looduslikust või muust eripärast tingitud piirangutega aladel võib abi osakaalu suurendada kuni 90 %ni.
- (356) Käesoleva jao kohaselt antava abi summat tuleb vähendada vähemalt 50 % võrra abisaajate puhul, kes ei ole sõlminud kindlustuslepingut või ei ole teinud sissemaksleid liikmesriigis akrediteeritud ühisfondi, millega kaetakse vähemalt 50 % nende keskmisest aastatoodangust või toodanguga seotud tulust ning asjaomases liikmesriigis või piirkonnas statistiliselt kõige sagedasemad kindlustatavad ilmastikuriskid. Vähendamist ei kohaldata üksnes juhul, kui liikmesriik suudab veenvalt tõendada, et vaatamata kõigile mõistlikele jõupingutustele ei olnud taskukohane kindlustus, mis katab statistiliselt kõige sagedasemad ilmastikuriskid asjaomases liikmesriigis või piirkonnas, kahju tekkimise ajal kättesaadav.

1.2.1.3. Abi loomataudide, taimekahjustajate ning invasiivsete võõrliikide leviku ennetamise, tõrje ja likvideerimise kulude katmiseks ning abi loomataudide, taimekahjustajate ning invasiivsete võõrliikide tekitatud kahju korvamiseks

- (357) Komisjon peab loomataudide, taimekahjustajate ning invasiivsete võõrliikide leviku ennetamise, tõrje ja likvideerimise kulude katmiseks antavat abi ning loomataudide, taimekahjustajate ning invasiivsete võõrliikide tekitatud kahju korvamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (358) Käesolevat jagu kohaldatakse põllumajandusliku esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele antava abi suhtes.
- (359) Abi võib anda ainult juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:
- (a) abi antakse seoses loomataudidega, taimekahjustajatega ning invasiivsete võõrliikidega, mille kohta on olemas liidu või siseriiklikud õigusnormid, mis on kehtestatud seaduse, määruse või haldusaktiga;
 - (b) kõnealused liidu või siseriiklikud õigusnormid käsitlevad ühte järgmistest:
 - i) asjaomase loomataudi või taimekahjustaja leviku ennetamiseks, tõrjeks või likvideerimiseks ette nähtud programm liidu, riigi või piirkonna tasandil;
 - ii) liikmesriigi pädeva asutuse kehtestatud erakorralised meetmed;
 - iii) määruse (EL) 2016/2031 artiklite 17 ja 18, artikli 28 lõigete 1 ja 2, artikli 29 lõigete 1 ja 2, artikli 30 lõike 1 ja artikli 33 lõike 1 kohaselt rakendatavad meetmed taimekahjustaja likvideerimiseks või selle leviku piiramiseks;
 - iv) määruse (EL) nr 1143/2014 kohaselt rakendatavad meetmed invasiivse võõrliigi likvideerimiseks või leviku piiramiseks.
- (360) Punkti (361) alapunktis b osutatud programmid ja meetmed peavad sisaldama asjaomaste ennetus-, tõrje- ja likvideerimismeetmete kirjeldust.
- (361) Abi ei tohi olla seotud meetmetega, mille kulud peab liidu õigusaktide kohaselt kandma abisaaja, välja arvatud juhul, kui sellise abimeetme kulud kaetakse täielikult abisaajatelt nõutavate kohustuslike maksudega.

- (362) Abi tuleb maksta otse asjaomasele ettevõtjale või tootjarühmale või -organisatsioonile, mille liige kõnealune ettevõtja on. Kui abi makstakse tootjarühmale või -organisatsioonile, ei tohi abisumma ületada summat, mida kõnealusel ettevõtjal on õigus saada.
- (363) Üksikabi ei tohi anda, kui on kindlaks tehtud, et taud või taimekahjustaja või invasiivse võõrliigi levik oli põhjustatud tahtlikult või abisaaja hooletusest.
- (364) Loomataudide puhul võib abi anda seoses taudidega, mis on nimetatud määruse (EL) 2016/429 artikli 5 lõikes 1 esitatud loomataudide loetelus, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/690⁶⁷ III lisas või Maaailma Loomatervise Organisatsiooni koostatud maismaaloomade tervise koodeksi loomataudide loetelus.
- (365) Abi võib anda ka seoses esilekerkivate taudidega, mis vastavad määruse (EL) 2016/429 artikli 6 lõikes 2 loetletud kriteeriumidele.
- (366) Abikavad tuleb kehtestada kolme aasta jooksul alates loomataudi, taimekahjustaja või invasiivse võõrliigi põhjustatud kulude või kahju tekkimise kuupäevast. Abi tuleb välja maksta nelja aasta jooksul pärast seda kuupäeva. Neid tingimusi ei kohaldata punktis (370) sätestatud kulude suhtes.
- (367) Eelnevate abikavade puhul peavad liikmesriigid täitma punktis (651) osutatud aruandekohustust.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (368) Ennetusmeetmete korral võib abi hõlmata järgmisi rahastamiskõlblikke kulusid:
- (a) bioturvameetmetega, sealhulgas invasiivsete võõrliikide leviku ennetamisega seotud kulud;
 - (b) tervisekontrollide kulud;
 - (c) analüüside, sh *in vitro* diagnostika kulud;
 - (d) testide ja muude kontrollimeetmete, sh transmissiivse spongiformse entsefalopaatia ja veiste spongiformse entsefalopaatia testide kulud;
 - (e) vaktsiinide, ravimite, loomade raviks vajalike ainete ning taimekaitsevahendite ja biotsiidide ostmise, säilitamise, kasutamise ja jaotamise kulud;
 - (f) loomade ennetava tapmise või praakimise või loomsete saaduste ja taimede hävitamise kulud;
 - (g) vastavalt haigusetekiitaja või vektori epidemioloogiale ja omadustele põllumajandusliku majapidamise ja seadmete puhastamise, desinfektsiooni ja desinsektsiooni kulud.
- (369) Tõrje- ja likvideerimismeetmete korral võib abi hõlmata järgmisi rahastamiskõlblikke kulusid:
- (a) loomataudide testide ja muude kontrollimeetmete, sh transmissiivse spongiformse entsefalopaatia ja veiste spongiformse entsefalopaatia testide kulud;
 - (b) vaktsiinide, ravimite, loomade raviks vajalike ainete ja taimekaitsevahendite ostmise, säilitamise, kasutamise ja jaotamise kulud;

⁶⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/690, millega luuakse siseturu, ettevõtjate, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime, taimede, loomade, toidu ja sööda valdkonna ja Euroopa statistika programm („ühtse turu programm“) ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014 ja (EL) nr 652/2014 (ELT L 153, 3.5.2021, lk 1).

- (c) loomade tapmise või praakimise ja hävitamise ning nendega seotud saaduste või taimede hävitamise, sealhulgas vaktsineerimise või liikmesriigi pädeva asutuse korraldusel võetud muude meetmete tagajärjel surnud loomade või hävinud taimedega seotud kulud, ning põllumajandusliku majapidamise ja seadmete puhastamise ja desinfitseerimise või desinsektatsiooni kulud;
 - (d) taimedega seoses invasiivsete võõrliikide tõrjeks kasutatavate taimekaitsevahendite ostmise, ladustamise, kasutamise ja jaotamise kulud;
 - (e) loomadega seoses invasiivsete võõrliikide tõrjeks kasutatavate lõkspüüniste või muude vahendite ostmise, ladustamise, kasutamise ja jaotamise kulud.
- (370) Punktides (370) ja (371) osutatud rahastamiskõlblike kuludega seotud abi tuleb anda subsideeritud teenustena ning maksta ennetus-, tõrje- ja likvideerimismeetmete osutajale, välja arvatud punkti (370) alapunktis e ja punkti (371) alapunktis b osutatud rahastamiskõlblike kulude puhul ning punkti (370) alapunktis f ja punkti (371) alapunktis c osutatud rahastamiskõlblike kulude puhul, mis on seotud taimekahjustajatega ning põllumajandusliku majapidamise ja seadmete puhastamise ja desinfitseerimisega. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib punktides (370) ja (371) osutatud, muude kulude katmiseks ettenähtud abi maksta otse abisaajale tegelike kulude hüvitamisena, esitades abi andvale asutusele tõendi kantud kulude kohta.
- (371) Abi puhul, mida antakse loomataudidest, taimekahjustajatest või invasiivsetest võõrliikidest tingitud kahju korvamiseks, arvutatakse hüvitis ainult seoses järgmisega:
- (a) tapetud, praagitud või surnud loomade turuväärtus või hävitatud loomsete saaduste või hävitatud taimede turuväärtus, kui need loomad tapeti või surid või taimed hävitati:
 - i) loomataudi, taimekahjustaja või invasiivse võõrliigi leviku tõttu;
 - ii) punkti (361) alapunktis b osutatud riikliku programmi või meetme raames;
 - (b) punkti (361) alapunktis b osutatud riikliku programmi või meetme raames ette nähtud karantiinikohustuste tõttu, loomakarja või kõlviku taastamisel esinenud raskuste tõttu või kohustusliku külvikorra kehtestamise tõttu saamata jäänud tulu.
- (372) Sellest summast tuleb lahutada:
- (a) kulud, mida ei kantud otseselt loomataudi, taimekahjustaja või invasiivse võõrliigi tõttu ja mida abisaaja oleks igal juhul kandnud;
 - (b) liikmesriigi pädeva asutuse korraldusel ennetamise või likvideerimise eesmärgil tapetud või praagitud loomade ja hävitatud taimedega seotud saaduste müügist saadud tulu.
- (373) Punkti (373) alapunktis a osutatud turuväärtuse kindlaksmääramisel lähtutakse loomade, saaduste ja taimede väärtusest vahetult enne loomataudi või taimekahjustaja või invasiivse võõrliigi leviku kahtluse tekkimist või kinnitamist.
- (374) Punktis (373) osutatud abisumma peab piirduma selliste loomataudidest, taimekahjustajatest või invasiivsete võõrliikide levikust tingitud kulude ja kahjuga, mille puhul liikmesriigi pädev asutus:
- (a) on ametlikult tunnistanud loomataudi puhangut;
 - (b) on ametlikult tunnistanud taimekahjustaja või invasiivse võõrliigi levikut.
- (375) Nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel võib komisjon aktsepteerida muid kui käesolevas jaos nimetatud vajalike meetmete võtmisel kantud kulusid.

Abi osakaal

- (376) Abi ja võimalikud muud abisaaja saadud maksed, sealhulgas muude riiklike või liidu meetmete või kindlustuslepingute alusel või ühisfondidest samade rahastamiskõlblike kulude eest tehtud maksed, ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

1.2.1.4. Hukkunud loomadega seotud abi

- (377) Komisjon peab hukkunud loomadega seoses antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (378) Käesolevat jagu kohaldatakse põllumajandusliku esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.
- (379) Abi võib anda tingimusel, et asjaomasel liikmesriigil on olemas järjepidev seireprogramm, millega tagatakse kõigi hukkunud loomade ohutu kõrvaldamine.

Abi osakaal

- (380) Allpool loetletud rahastamiskõlblike kulude suhtes kohaldatakse järgmisi abi osakaale:
- (a) kuni 100 % hukkunud loomade kõrvaldamise kuludest ja 75 % selliste hukkunud loomade hävitamise kuludest; abi seoses kindlustusmaksetega kindlustuse eest, mis katab hukkunud loomade kõrvaldamise ja hävitamise kulud, võib anda kooskõlas jaoga 1.2.1.6;
 - (b) kuni 100 % hukkunud loomade kõrvaldamise ja hävitamise kuludest, kui kõnealust abi rahastatakse tasudest või kohustuslikest maksetest, mis on ette nähtud hukkunud loomade kõrvaldamise ja hävitamise rahastamiseks, tingimusel et need tasud või maksed piirduvad lihasektoriga ja on otseselt sellele kehtestatud;
 - (c) 100 % hukkunud loomade kõrvaldamise ja hävitamise kuludest, kui asjaomastel hukkunud loomadel tuleb teha transmissiivse spongiformse entsefalopaatia testid või kui on tegemist punktis (366) osutatud loomataudi puhanguga.
- (381) Abi tuleb anda subsideeritud teenustena, välja arvatud juhul, kui abi saajaks olev loomakasvataja tegutseb ka teenuseosutajana.
- (382) Abi haldamise hõlbustamiseks võib abi maksta ettevõtjatele või asutustele, kes vastavad kõigile järgmistele tingimustele:
- (a) nad on tegevad loomakasvatussektoris tegutsevatele ettevõtjatele järgneval turul;
 - (b) nad osutavad hukkunud loomade kõrvaldamise ja hävitamisega seotud teenuseid.
- (383) Hukkunud loomade ja tapamaja jätmete osas ei luba komisjon anda abi hukkunud loomadega seoses põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtjatele ega abi tapamaja jätmete kõrvaldamise kulude katmiseks. Tapamaja

jäätmete kõrvaldamisega seotud investeeringuteks antavat riigiabi hinnatakse investeeringuteks ettenähtud abi käsitlevate asjaomaste eeskirjade alusel.

1.2.1.5. Abi kaitsealuste loomade tekitatud kahju korvamiseks

- (384) Kaitsealuste loomade tekitatav kahju seadmetele, taristule, loomadele ja taimedele on olnud kasvav probleem. Osaliselt sõltub liidu looduskaitsepoliitika edukus kaitsealuste loomade ja põllumajandustootjate vaheliste konfliktide tulemuslikust lahendamisest. Seetõttu ja kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega peab komisjon kaitsealuste loomade tekitatud kahju korvamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (385) Käesolevat jagu kohaldatakse põllumajandusliku esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.
- (386) Selleks et vähendada konkurentsimoonutuste ohtu ja motiveerida abisaajaid riski minimeerima, nõutakse abisaajatelt teatavat minimaalset osalust. See osalus peab väljenduma ennetavates meetmetes (näiteks võimaluse korral turvatarad või karjakoerad), mis on proportsionaalsed kaitsealuste loomade põhjustatava kahju riskiga asjaomas piirkonnas. Käesolevat punkti ei tuleks kohaldada kaitsealuse looma esimese rünnaku korral antud piirkonnas. Kui ennetusmeetmeid ei ole põhjendatult võimalik rakendada, peab asjaomane liikmesriik selleks, et abi tunnistataks siseturuga kokkusobivaks, tõendama ennetusmeetmete rakendamise võimalust.
- (387) Liikmesriik peab kindlaks tegema kantud kahju ja kaitsealuse looma käitumise vahelise otsese põhjusliku seose.
- (388) Abi tuleb maksta otse asjaomasele ettevõtjale või tootjarühmale või -organisatsioonile, mille liige kõnealune ettevõtja on. Kui abi makstakse tootjarühmale või -organisatsioonile, ei tohi abisumma ületada summat, mida kõnealusel ettevõtjal on õigus saada.
- (389) Abikava tuleb kehtestada kolme aasta jooksul alates kahju põhjustanud sündmuse toimumise kuupäevast. Abi tuleb välja maksta nelja aasta jooksul pärast seda kuupäeva.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (390) Rahastamiskõlblikud kulud on kahju põhjustanud sündmuse otsesel tagajärjel kantud kulud, mille suurust hindab avaliku sektori asutus, abi andva asutuse tunnustatud sõltumatu ekspert või kindlustusandja.
- (391) Rahastamiskõlblikud kulud võivad hõlmata järgmist:
 - (a) tapetud loomade või hävitatud taimedega seotud kahju: rahastamiskõlblikud kulud põhinevad kaitsealuste loomade poolt tapetud loomade või hävitatud taimede turuväärtusel;
 - (b) kaudsed kulud: vigastatud loomade ravimisega seotud veterinaarabikulud ja kadunud loomade otsimisega seotud tööjõukulud; kaitsealuste loomade rünnakutest tingitud väiksema toodangu tõttu saamata jäänud tulu;
 - (c) materiaalne kahju järgmistele varadele: põllumajandusseadmed, -masinad ja -hooned ning varud; materiaalse kahju arvutamisel tuleb võtta aluseks remondikulud või kahjustatud vara majanduslik väärtus enne kahju

- põhjustanud sündmust; see ei tohi ületada remondikuludid ega kahju põhjustanud sündmuse tõttu õiglase turuväärtuse vähenemist, s.t vahet vara väärtuste vahel vahetult enne ja vahetult pärast sündmust.
- (392) Abisummast tuleb maha arvata kulud, mida ei kantud kahju põhjustanud sündmuse tõttu ja mida abisaaja oleks igal juhul kandnud, ning tulud, mis saadi kaitsealuste loomade poolt tapetud loomade või hävitatud taimedega seotud toodete müügist.
- (393) Kahju tuleb arvutada iga abisaaja kohta eraldi.
- (394) Saamata jäänud tulu tuleb arvutada kas põllumajandusettevõtte aastatoodangu või põllukultuuride või kariloomade tasandil ning selleks tuleb:
- kahju põhjustanud sündmuse toimumise aastal toodetud põllumajandustoodangu koguse ning samal aastal saadud keskmise müügihinna korrutis lahutada
 - kahju põhjustanud sündmusele eelnenud kolmeaastase perioodi põllumajandustoodangu keskmise aastakoguse või kahju põhjustanud sündmusele eelnenud viieaastase perioodi kolme aasta keskmise aastakoguse (mille arvutamisel on jäetud välja kõige suurem ja kõige väiksem näitaja) ja saadud keskmise müügihinna korrutisest.
- (395) Kaitsealuste loomade tekitatavate kahjude ennetamise meetmetega seotud investeeringuid võib toetada vastavalt põllumajanduslikele majapidamistele investeeringuteks ettenähtud abi andmise tingimustele, mis on esitatud käesoleva osa jaos 1.1.1.1.

Abi osakaal

- (396) Abi ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- (397) Punkti (393) alapunktis b osutatud kaudsete kulude hüvitamine peab olema proportsionaalne punkti (393) alapunktis a osutatud otseste kuludega ega tohi ületada 80 % rahastamiskõlblike kaudsete kulude kogusummast.
- (398) Abi ja võimalikud muud kahju hüvitamiseks saadud maksed, sealhulgas muude riiklike või liidu meetmete või kindlustuslepingute kohased maksed sama kahju eest, ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

1.2.1.6. Abi kindlustusmaksete tasumiseks

- (399) Kindlustus on paljudel juhtudel kõige kasulikum riskijuhtimise ja kriisiohjamise vahend. Seetõttu suhtub komisjon ka edaspidi pooldavalt põllumajandusliku esmatootmisega seotud kindlustusmaksete tasumiseks antavasse riigiabisse, pidades silmas, et põllumajandustootjate rahastamisvõimalused on sageli väikesed.
- (400) Komisjon peab põllumajandustootjatele kindlustusmaksete tasumiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (401) Käesolevat jagu kohaldatakse põllumajandusliku esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.
- (402) Abi ei tohi takistada kindlustusteenuste siseturu toimimist. Eeskätt ei tohi abi piirduda üheainsa kindlustusandja või kindlustusandjate rühma pakutava kindlustusega ning abi tingimuseks ei tohi olla kindlustuslepingu sõlmimine asjaomases liikmesriigis asuva kindlustusandjaga.
- (403) Edasikindlustuskavasid kontrollitakse igal üksikjuhul eraldi.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (404) Rahastamiskõlblikud kulud on kindlustusmaksed, mida tasutakse kindlustuse eest, millega kaetakse loodusõnnetustest või erakorralistest sündmustest, loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, loomataudidest, taimekahjustajatest ning invasiivsetest võõrliikidest tingitud kahju, hukkunud loomade kõrvaldamise ja hävitamisega seotud kahju ning kaitsealuste loomade tekitatud kahju, nagu on osutatud jagudes 1.2.1.1, 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.4 ja 1.2.1.5, samuti muudest ebasoodsatest ilmastikutingimustest või keskkonnajuhtumitest tingitud kahju.
- (405) Kindlustusega hüvitatakse ainult punktis (406) osutatud kahju korvamisega seotud kulud ja kindlustusega ei nõuta ega määratleta tulevase põllumajandusliku toodangu liiki ega kogust.
- (406) Keskkonnajuhtumitest tingitud kahju vastu kindlustamiseks antava abi puhul peab asjaomase liikmesriigi pädev asutus keskkonnajuhtumi toimumist ametlikult tunnistama.
- (407) Liikmesriigid võivad asjakohasel juhul eelnevalt kehtestada kriteeriumid, mille kohaselt see ametlik tunnistamine loetakse toimunuks.
- (408) Abisaaja põllumajandusliku aastatoodangu ja kahju ulatuse arvutamiseks võib kasutada punktides (337) ja (338) osutatud indekseid.

Abi osakaal

- (409) Abi osakaal ei tohi ületada 70 % kindlustusmakse summast. Hukkunud loomade kõrvaldamise ja hävitamisega seotud abi puhul ei tohi abi osakaal ületada 100 % hukkunud loomade kõrvaldamise kulude kindlustuse eest tasutava kindlustusmakse summast ja 75 % hukkunud loomade hävitamise kulude kindlustuse eest tasutava kindlustusmakse summast.
- (410) Liikmesriigid võivad sobivaid ülemmäärasid kohaldades piirata kindlustusmakse summat, mille ulatuses võib abi anda.

1.2.1.7. Ühisfondidesse sissemaksete tegemiseks antav abi

- (411) Komisjon peab abi, mida antakse põllumajandustootjatele ühisfondidesse sissemaksete tegemiseks, aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (412) Käesolevat jagu kohaldatakse põllumajandusliku esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.
- (413) Asjaomane ühisfond peab:
 - (a) olema liikmesriigi pädeva ametiasutuse poolt akrediteeritud vastavalt siseriiklikele õigusaktidele;
 - (b) rakendama läbipaistvat sisse- ja väljamaksete poliitikat;
 - (c) rakendama selgeid eeskirju võimalike tekkinud võlgade eest vastutuse omistamiseks.
- (414) Liikmesriigid peavad määrama kindlaks ühisfondide loomise ja juhtimise eeskirjad, eelkõige hüvitiste maksmise ning kõnealuste eeskirjade haldamise ja järgimise

järelevalve kohta. Liikmesriigid peavad tagama, et fondi reeglites nähakse ette karistused abisaaja hooletuse korral.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (415) Rahastamiskõlblikud kulud on sissemaksed, mida tehakse ühisfondidesse, et hüvitada põllumajandustootjatele loodusõnnetustest või erakorralistest sündmustest, loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, loomataudidest, taimekahjustajatest ning invasiivsetest võõrliikidest tingitud kahju, hukkunud loomade kõrvaldamise ja hävitamisega seotud kahju ning kaitsealuste loomade tekitatud kahju, nagu on osutatud jagudes 1.2.1.1, 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.4 ja 1.2.1.5, samuti muudest ebasoodsatest ilmastikutingimustest või keskkonnajuhtumitest tingitud kahju. Sissemaksed võivad olla seotud üksnes summadega, mida ühisfond maksab põllumajandusliku esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele rahalise hüvitisena.
- (416) Abi puhul, mida antakse keskkonnajuhtumitest tingitud kahju hüvitamiseks ühisfondidesse sissemaksete tegemiseks, peab asjaomase liikmesriigi pädev asutus keskkonnajuhtumi toimumist ametlikult tunnistama.
- (417) Liikmesriigid võivad asjakohasel juhul eelnevalt kehtestada kriteeriumid, mille kohaselt ametlik tunnistamine loetakse toimunuks.
- (418) Abisaaja põllumajandusliku aastatoodangu ja kahju ulatuse arvutamiseks võib kasutada punktides (337) ja (338) osutatud indekseid.

Abi osakaal

- (419) Abi ei tohi ületada 70 % rahastamiskõlblikest kuludest.

1.3. Muud põllumajandussektoris antava abi liigid

1.3.1. Abi tootmisvõimsuse likvideerimiseks

- (420) Käesolevat jagu kohaldatakse kogu punkti (33) alapunktis 9 määratletud põllumajandussektori suhtes.

1.3.1.1. Tootmisvõimsuse likvideerimine loomade, taimede või inimeste tervisega seotud põhjustel, sanitaarsetel, eetilistel, keskkonnaga või kliimaga seotud põhjustel

- (421) Komisjon peab tootmisvõimsuse likvideerimiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (422) Tootmisvõimsus likvideeritakse loomade, taimede või inimeste tervisega seotud põhjustel, sanitaarsetel, eetilistel või keskkonnaga seotud põhjustel, näiteks üldise loomkoormuse vähendamiseks.
- (423) Abisaaja peab andma teatava minimaalse omapoolse panuse lõpliku ja tagasivõtmatu otsuse näol asjaomase tootmisvõimsuse kõrvaldamiseks või pöördumatuks likvideerimiseks. See otsus tähendab kas asjaomase ettevõtja tootmisvõimsuse täielikku likvideerimist või nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel tootmisvõimsuse osalist likvideerimist. Abisaaja peab võtma õiguslikult siduva kohustuse tagada, et

tootmisvõimsuse likvideerimine on lõplik ja pöördumatu ning et abisaaja ei alusta sama tegevust mujal. Need kohustused peavad olema siduvad ka asjaomase maa või rajatise tulevastele ostjatele.

- (424) Abi võivad saada üksnes ettevõtjad, kes on tegelikult tegelenud tootmisega, üksnes tootmisvõimsuse eest, mida on tegelikult ja pidevalt kasutatud viimasel viiel aastal enne tootmisvõimsuse likvideerimist. Kui tootmisvõimsus on juba lõplikult likvideeritud või kui selline likvideerimine näib vältimatu, ei saa abisaaja anda minimaalset (piisavat) panust ning abi ei või anda.
- (425) Komisjon jätab endale õiguse siduda abi andmise lubamine täiendavate tingimustega.
- (426) Abi võivad saada üksnes liidu standardeid järgivad ettevõtjad. Abi ei anta ettevõtjatele, kes neid standardeid ei järgi ja kes oleksid niikuinii kohustatud tootmise lõpetama.
- (427) Selleks et vältida erosiooni ja muud negatiivset mõju keskkonnale, tuleb tootmisest kõrvaldatud avatud põllumajandusmaa põhimõtteliselt metsastada või muuta looduslaks kahe aasta jooksul nii, et välditakse negatiivset mõju keskkonnale. Negatiivse kliimamõju vältimiseks ei tohiks märg- või turbaaladeks muudetud põllumajandusmaad sobimatult metsastada. Teise võimalusena võib avatud põllumajandusmaa uuesti kasutusele võtta 20 aasta möödudes tootmisvõimsuse likvideerimisest. Seni tuleb sellist põllumajandusmaad hoida heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 III jaotise I peatüki 2. jao kohaselt kehtestatud hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi standarditega ja asjaomaste rakenduseeskirjadega. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL⁶⁸ kohaldamisalasse kuuluvate käitiste sulgemine peab toimuma kooskõlas kõnealuse direktiivi artiklitega 11 ja 22.
- (428) Abikava alusel antav abi peab olema kättesaadav kõigile toetusõiguslikele ettevõtjatele.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (429) Abiga hüvitatakse varade väärtuse vähenemine, mida mõõdetakse varade hetke müügiväärtuse alusel.
- (430) Kui tootmisvõimsus likvideeritakse keskkonna või kliimaga seotud põhjustel, võib lisaks varade väärtuse vähenemise hüvitamisele teha stimuleeriva makse, mis ei tohi ületada 20 % varade väärtusest.
- (431) Hüvitada võib ka tootmisvõimsuse likvideerimise kulusid.
- (432) Samuti võib abi anda selleks, et korvata likvideerimise otsuse rakendamisest tulenevaid kohustuslikke sotsiaalkulusid.
- (433) Metsastamiseks ja maa looduslaks muutmiseks tuleb abi anda vastavalt käesoleva osa jagudes 2.1.1 ja 2.1.2 esitatud eeskirjadele ja jaos 1.1.1.1 mittetootlike investeeringute kohta esitatud eeskirjadele.

Abi osakaal

- (434) Abi maksimaalne osakaal on järgmine:

⁶⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).

- (a) kuni 100 % hüvitiseks varade väärtuse vähenemise eest, tootmisvõimsuse likvideerimise kulude katteks ja likvideerimise otsuse rakendamisest tulenevate kohustuslike sotsiaalkulude korvamiseks;
- (b) kuni 120 % hüvitiseks varade väärtuse vähenemise eest, kui likvideerimine toimub keskkonnaga seotud põhjusel.

1.3.1.2. Tootmisvõimsuse likvideerimine muudel põhjustel

- (435) Komisjon peab muudel kui punktis (424) sätestatud põhjustel tootmisvõimsuse likvideerimiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (436) Likvideerimine peab toimuma sektori ümberkorraldamise, mitmekesistamise või varajase pensionilemineku tõttu.
- (437) Täidetud peavad olema punktides (425)–(429) esitatud tingimused.
- (438) Punktis (62) sätestatu kohaselt ei tohi anda sellist abi, mis võib häirida põllumajandustoodete turgude ühise korralduse mehhanisme. Abikavasid, mida kohaldatakse tegevusvaldkondades, kus rakendatakse tootmise piiranguid või kvoote, hinnatakse igal üksikjuhul eraldi.
- (439) Abi peab olema osa programmist, millel on kindlaksmääratud eesmärgid ja konkreetne ajakava sektori ümberkorraldamiseks, mitmekesistamiseks või varajaseks pensionilejäämiseks.
- (440) Et mõju turule oleks kiire, peaks tootmisvõimsuse likvideerimisele suunatud abikavade kestus olema piiratud kuni kuuekuulise ajavahemikuga osalemistaotluste kogumiseks ja veel 12 kuu pikkuse ajavahemikuga tootmisvõimsuse tegelikuks likvideerimiseks. Komisjon ei aktsepteeri pikemaid kui kolmeaastaseid abikavasid, kuna kogemused näitavad, et selliste kavade puhul võivad vajalikud muudatused edasi lükkuda.
- (441) Abikava peab olema kättesaadav kõigile asjaomase sektori ettevõtjatele samadel tingimustel. Maksimaalse mõju saavutamiseks peab liikmesriik kasutama läbipaistvat ja avatud osalemiskutsete süsteemi, mille raames kutsutakse avalikult osalema kõiki võimalikke huvitatud ettevõtjaid; samas tuleks abikava hallata nii, et see ei eelda ega soodusta konkurentsivastaseid kokkuleppeid ega kooskõlastatud tegevust asjaomaste ettevõtjate seas.

Rahastamiskõlblikud kulud ja abi osakaal

- (442) Kohaldatakse jao 1.2.2.1 sätteid rahastamiskõlblike kulude ja abi osakaalu kohta, välja arvatud punktis (432) osutatud kulude puhul.

1.3.2. Abi põllumajandustegevuse ümberpaigutamiseks

- (443) Komisjon peab põllumajandustegevuse ümberpaigutamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (444) Käesolevat jagu kohaldatakse põllumajandusliku esmatootmisega tegelevate ettevõtjate suhtes.

- (445) Põllumajandustegevuse ümberpaigutamine peab toimuma avaliku huvi eesmärgil, näiteks keskkonnaga seotud või sanitaarsetel põhjustel, või loomade, taimede või inimeste tervisega seotud põhjustel. Käesoleva jao alusel abi andmise põhjendamiseks nimetatud avalik huvi peab olema sätestatud asjaomase liikmesriigi asjaomastes õigusnormides. Abisaaja peab andma teatava minimaalse omapoolse panuse, võttes kohustuse taastada mahajäetud tegevuskohas rahuldav keskkonnaseisund, sealhulgas demonteerima ja hävitama mahajäetud tegevuskohas asuvad rajatised.
- (446) Käesoleva jao kohane abi, millega kaasnevad punkti (449) alapunktides b ja c esitatud investeeringud, peab vastama investeeringuteks ettenähtud abi andmise üldtingimusele, mis on esitatud käesolevate suuniste punktis (143).

Abi osakaalud

- (447) Kohaldatakse järgmisi abi osakaale:
- (a) kui põllumajandustegevuse ümberpaigutamine seisneb tegevuse demonteerimises, teisaldamises ja taaspüstitamises või olemasolevate rajatiste ülevõtmises ning mahajäetud tegevuskohas rahuldava keskkonnaseisundi taastamises, võib abi osakaal olla kuni 100 % tegelikest kuludest;
 - (b) kui ümberpaigutamisega kaasneb rajatiste ajakohastamine või tootmisvõimsuse suurenemine, kohaldatakse rajatiste ajakohastamise või tootmisvõimsuse suurenemisega seotud kulude suhtes investeeringuteks ettenähtud abi osakaale, mis on esitatud punktides (159), (160), (161) ja (162). Käesoleva punkti kohaldamisel ei käsitata ajakohastamisena olemasoleva hoone või rajatise asendamist uue ajakohastatud hoone või rajatise ilma tootmise iseloomu või kasutatavat tehnoloogiat põhjalikult muutmata;
 - (c) kui ümber paigutatakse maa-asula läheduses toimuv tegevus, et parandada asula elukvaliteeti ja keskkonnategevuse tulemuslikkust, ning ümberpaigutamine hõlmab väiketaristut, võib abi osakaal olla kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

1.3.3. Abi loomakasvatussektorile

- (448) Komisjon suhtub liidu põllumajandusloomade geneetilise kvaliteedi säilitamisele ja parandamisele kaasa aitavasse abisse pooldavalt. Seetõttu peab ta loomakasvatussektorile antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (449) Käesolevat jagu kohaldatakse põllumajandusliku esmatootmisega tegelevate VKEde suhtes. Komisjon ei luba anda suurettevõtjatele riigiabi käesolevas jaos käsitletud kulude katmiseks.
- (450) Abi tuleks anda subsideeritud teenustena ja see ei tohiks hõlmata otsemakseid abisaajatele.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (451) Abiga võib katta kulusid, mis on seotud tõuraamatute loomise ja pidamisega ning kolmandate isikute poolt või nende nimel tehtavate testidega, millega määratakse kindlaks karja geneetiline kvaliteet või tootlikkus, välja arvatud karja omaniku tehtavad kontrollid ja rutiinne piima kvaliteedi kontroll.
- (452) Rahastamiskõlblikud kulud on:
- (a) järgmised halduskulud, mis on seotud punktis (453) osutatud tõuraamatute loomise ja pidamisega:
 - i) loomi käsitlevate andmete (näiteks looma päritolu, sünnikuupäev, seemendamise kuupäev, surma kuupäev ja põhjused) kogumise ja haldamise kulud ning tõuraamatute loomiseks ja pidamiseks vajalike andmete eksperdihindamise, ajakohastamise ja töötlemise kulud;
 - ii) tõuraamatutes loomade kohta asjakohaste andmete registreerimisega seotud haldustöö kulud;
 - iii) tõuraamatute andmete haldamise tarkvara ajakohastamise kulud;
 - iv) tõuraamatuid käsitleva teabe ja tõuraamatute andmete internetis avaldamise kulud;
 - v) muud seonduvad halduskulud;
 - (b) järgmised kulud, mis on seotud punktis (453) osutatud testidega karja geneetilise kvaliteedi või tootlikkuse kindlaksmääramiseks:
 - i) testide või kontrollide kulud;
 - ii) kulud sellistest testidest ja kontrollidest saadavate andmete kogumiseks ja hindamiseks loomatervise ja keskkonnakaitse taseme tõstmise eesmärgil;
 - iii) kulud sellistest testidest ja kontrollidest saadavate andmete kogumiseks ja hindamiseks eesmärgiga hinnata loomade geneetilist kvaliteeti, et rakendada täiustatud aretustehnikaid ja säilitada geneetilist mitmekesisust;
 - iv) eespool alapunktides i-iii osutatud kuludega seotud halduskulud.

Abi osakaal

- (453) Abiga võib katta kuni 100 % punkti (454) alapunktis a osutatud tõuraamatute loomise ja pidamise halduskuludest.
- (454) Abiga võib katta kuni 70 % kuludest, mis on seotud punkti (454) alapunktis b osutatud, kolmanda isiku poolt või nimel tehtavate testidega karja geneetilise kvaliteedi või tootlikkuse kindlaksmääramiseks.

1.3.4. Abi põllumajandustoodete müügi edendusemeetmeteks

- (455) Komisjon peab põllumajandustoodete ja määruse (EL) nr 1144/2014 I lisas loetletud põllumajandustoodetel põhinevate toiduainete müügi edendamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (456) Käesolevat jagu kohaldatakse kogu käesolevate suuniste punkti (33) alapunktis 9 määratletud põllumajandussektori suhtes. Punkti (468) alapunktis a osutatud konkursside, messide või näituste korraldamiseks võib abi anda üksnes VKEdele.
- (457) Müügi edendustegevuse eesmärk peab olema kas teavitada üldsust põllumajandustoodete omadustest näiteks konkursside korraldamise või messidel ja suhtekorralduslikus tegevuses osalemise, teaduslikult põhjendatud teadmiste laialdase levitamise või faktiteabe avaldamise kaudu või müügi edenduskampaaniate

- abil ergutada ettevõtjaid ja tarbijaid kõnealust põllumajandustoodet ostma. Müügi edendamiseks võib rakendada siseturul ja kolmandates riikides.
- (458) Müügi edenduse meetmed võivad olla:
- (a) seotud konkreetset punktis (274) osutatud kvaliteedikavadega hõlmatud toodetega või üldist laadi ja toetada kõiki asjaomase tooteliigi tootjaid.
- (459) Müügi edenduse meetmed peavad olema kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1169/2011⁶⁹ ja asjakohastel juhtudel märgistamist käsitlevate erieeskirjadega.
- (460) Müügi edenduse meetmetega seotud üksikabist või abikavast teatamisel peavad liikmesriigid saatma komisjonile müügi edenduse materjali representatiivsed näidised. Kui see materjal ei ole teatamise ajal kättesaadav, tuleks võtta kohustus esitada see hiljem ja igal juhul enne müügi edenduse meetmete alustamist.
- (461) Müügi edenduse meetmetest, mille maksumus ületab punkti (35) alapunktis b osutatud teatamiskünnist, tuleb eraldi teatada.
- (462) Müügi edenduse meetmeid võivad korraldada tootjarühmad või muud organisatsioonid, olenemata nende suurusest. Kui müügi edenduse meetmeid korraldavad tootjarühmad või muud organisatsioonid, ei tohi osalemise tingimuseks seada sellise rühma või organisatsiooni liikmeks olemist ning osamaksud rühma või organisatsiooni halduskulude katmiseks peavad piirduma müügi edenduse meetme korraldamise kuludega.
- (463) Abi tuleb anda ühes järgmistest vormidest:
- (a) subsideeritud teenustena;
 - (b) abisaaja tegelike kulude hüvitamisena;
 - (c) abina sümboolsete auhindade väljaandmiseks, sealhulgas sularahas.
- (464) Erandina punktist (465) tuleb müügi edenduskampaaniateks abi anda üksnes subsideeritud teenustena.
- (465) Punkti (468) alapunkti a alapunktis v osutatud sümboolsete auhindade jaoks antav abi makstakse müügi edenduse meetmete korraldajale välja üksnes juhul, kui auhind on tegelikult välja antud ja kui esitatakse tõend auhinna väljaandmise kohta.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (466) Põllumajandustoodete müügi edendamiseks antava abi puhul on rahastamiskõlblikud kulud järgmised:
- (a) konkursside, messide ja näituste korraldamise ja neil osalemise kulud, tingimusel et abi on objektiivselt määratletud tingimuste alusel kättesaadav kõigile asjaomase piirkonna toetusõiguslikele isikutele:
 - i) osalemistasud;
 - ii) konkurssidel, messidel ja näitustel osalemisega seotud reisikulud ja asjaomaste toodete transportimise kulud;

⁶⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004 (ELT L 304, 22.11.2011, lk 18).

- iii) ürituse toimumisest teatavate väljaannete ja veebisaitide kulud;
- iv) ruumide ja bokside rent ning nende montaaži ja demontaažiga seotud kulud;
- v) sümboolsed auhinnad väärtusega kuni 3000 eurot ühe auhinna ja võitja kohta;
- (b) trüki- ja elektroonilises meedias, veebisaitidel, raadios ja televisioonis selliste materjalide avaldamise kulud, mille eesmärk on anda faktilist teavet teatavast piirkonnast pärit või teatavat toodet tootvate tootjate kohta, tingimusel et kõnealune teave on neutraalne ja et kõikidel tootjatel on võrdsed võimalused enda tutvustamiseks;
- (c) kulud, mis on seotud teaduslikult põhjendatud teadmiste ja faktilise teabe levitamisega järgmise kohta:
 - i) punktis (274) osutatud kvaliteedikavad, mis on avatud teistest liikmesriikidest ja kolmandatest riikidest pärit põllumajandustoodetele;
 - ii) üldised põllumajandustooted, nende tootumisalane kasulikkus ja soovituslik kasutusviis;
- (d) meedias või jaemüügikohtades tarbijatele suunatud müügiedenduskampaaniate korraldamise kulud ning kõigi otse tarbijatele jaotatavate reklaamimaterjalide kulud.

Viitamine konkreetsele ettevõtjale, kaubamärgile või päritolule

- (467) Punkti (468) alapunktis c osutatud müügiedendustegevuses ja punkti (468) alapunktis d osutatud müügiedenduskampaaniates, eriti kui need on üldist laadi ja nende eesmärk on toetada kõiki asjaomase tooteliigi tootjaid, nagu on osutatud punkti (468) alapunktis b, ei tohi viidata ühelegi konkreetsele ettevõtjale, kaubamärgile ega päritolule. Punkti (468) alapunktis d osutatud müügiedenduskampaaniaid ei tohi kasutada ühe või mitme kindla ettevõtte toote reklaamimiseks. Komisjon ei tunnista siseturuga kokkusobivaks selliseks müügiedenduseks antavat riigiabi, mis võib ohustada teistest liikmesriikidest pärit toodete müüki või halvustab neid.
- (468) Päritolule viitamise piirangut, mis on esitatud punkti (469) esimeses lauses, ei kohaldata siiski järgmise suhtes:
 - (a) punkti (468) alapunktides c ja d osutatud müügiedendustegevus ja -kampaaniad, mis on konkreetselt seotud punktis (274) osutatud kvaliteedikavadega hõlmatud toodetega, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - i) kui müügiedendustegevus või -kampaania on konkreetselt seotud määruse (EL) nr 1151/2012 II jaotises osutatud liidu tunnustatud nimetustega, võib viidata toodete päritolule, tingimusel et viide vastab täpselt liidus registreeritud nimetusele;
 - ii) kui müügiedendustegevus või -kampaania on seotud toodetega, mis on hõlmatud muude kvaliteedikavadega kui määruse (EL) nr 1151/2012 II jaotises osutatud liidu tunnustatud nimetuste kavad, võib toodete päritolule viidata tingimusel, et selline viide on sõnumis teisejärguline. Selleks et teha kindlaks, kas viide päritolule on teisejärguline, võtab komisjon arvesse teksti üldhulka, sümboli suurust koos piltidega ja päritolule viitavat üldist esitusviisi võrreldes teksti või sümboliga, mis viitab põhimüügiargumendile, s.t reklaami selle osaga, mis ei ole konkreetselt seotud toote päritoluga. Päritolule viitamine ei tohi olla diskrimineeriv, sellega ei tohi ohustada tarbima põllumajandustoodet

üksnes selle päritolu pärast, viitamisel tuleb järgida liidu õiguse üldpõhimõtteid ning sellega tohi luua takistusi põllumajandustoodete vabale liikumisele, mis rikuks aluslepingu artiklit 34;

- (b) müügiendustustegevus ja -kampaaniad kohalikel turgudel või müügiendustustegevus ja -kampaaniad, mis on seotud toodetega kohalikel turgudel ja mille eesmärk on säilitada põllumajanduslikku kogukonda, kui on täidetud järgmised tingimused:
- i) viide toote päritolule on põhisõnumis teisejärguline;
 - ii) müügiendustustegevus või -kampaania on taotletava eesmärgiga proportsionaalne; sellega seoses võtab komisjon arvesse, kas meede aitab kaasa aluslepingu artiklis 39 sätestatud ÜPP eesmärkide saavutamisele, ning toote tootmismeetodi ja hooajalisusega seotud kriteeriume, veendumaks, et kasutatavate tootmismeetodite negatiivne mõju⁷⁰ ei kaalu toodete lühikestest tarneahelatest saadavat kasu üles.

Abi osakaal

- (469) Punkti (468) alapunktides a, b ja c osutatud rahastamiskõlblike kulude puhul ei tohi abi osakaal ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- (470) Müügienduskampaaniate puhul, mis on konkreetselt seotud kvaliteedikavadega hõlmatud toodetega, nagu on osutatud punkti (468) alapunktis d (koostoimes punkti (460) alapunktiga a), ei tohi abi ületada 50 % kampaania rahastamiskõlblikest kuludest või kolmandates riikides tehtavate kampaaniate puhul 80 % rahastamiskõlblikest kuludest. Kui sektor osaleb kulude katmises vähemalt 50 % ulatuses, olenemata osalemise vormist (nt erimaksud), võib abi osakaal olla kuni 100 %.
- (471) Üldist laadi müügienduskampaaniate korral, millele on osutatud punkti (468) alapunktis d (koostoimes punkti (460) alapunktiga b), ei tohi abi osakaal ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

1.3.5. Abi äärepoolseimatele piirkondadele ja Egeuse mere väikesaartele

- (472) Komisjon peab äärepoolseimatele piirkondadele ja Egeuse mere väikesaartele antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (473) Käesolevat jagu kohaldatakse kogu punkti (33) alapunktis 9 määratletud põllumajandussektori suhtes.
- (474) Määruse (EL) nr 228/2013 artikli 23 lõike 4 kohaselt ei kohaldata äärepoolseimate piirkondade puhul aluslepingu artikleid 107, 108 ja 109 järgmise abi suhtes, mida liikmesriigid annavad kooskõlas kõnealuse määrusega:
- (a) meetmed kohalike põllumajandustoodete tootmise soodustamiseks vastavalt kõnealuse määruse IV peatükile;
 - (b) Prantsusmaa poolt kõnealuse määruse artikli 23 lõike 3 kohaselt suhkrusektorile antav abi;

⁷⁰ Näiteks kasvuhoonete kütmisest tulenevad heitkogused.

- (c) kõnealuse määruse artikli 24 kohaselt taimetervise programmideks antav abi;
 - (d) Hispaania poolt kõnealuse määruse artikli 28 kohaselt Kanaari saartele tubaka tootmiseks antav abi.
- (475) Välja arvatud nendel juhtudel, kohaldatakse äärepoolseimate piirkondadega seotud meetmete suhtes riigiabi eeskirju, ilma et see piiraks määruse (EL) nr 228/2013 artikli 23 lõike 1 kohaldamist.
- (476) Määruse (EL) nr 229/2013 artikli 17 lõike 3 kohaselt ei kohaldata Egeuse mere väikesaarte puhul aluslepingu artikleid 107, 108 ja 109 maksete suhtes, mida Kreeka teeb kõnealuse määruse III ja IV peatüki alusel kooskõlas kõnealuse määrusega.
- (477) Välja arvatud nendel juhtudel, kohaldatakse Egeuse mere väikesaartega seotud meetmete suhtes riigiabi eeskirju, ilma et see piiraks määruse (EL) nr 229/2013 artikli 17 lõike 1 kohaldamist.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (478) Äärepoolseimates piirkondades ja Egeuse mere väikesaartel toodetud põllumajandustoodete täiendavad transpordikulud on hüvituskõlblikud järgmistel tingimustel:
- (a) abisaajate tootmistegevus toimub äärepoolseimates piirkondades või Egeuse mere väikesaartel;
 - (b) abi on eelnevalt objektiivselt kindlaksmääratav kindla summa või tonn/kilomeetri suhte või muu asjakohase ühiku alusel;
 - (c) täiendavad transpordikulud arvutatakse toodete teekonna alusel asjaomase liikmesriigi piirides, kasutades abisaajale kõige vähem kulusid tekitavat transpordivahendit ja võttes arvesse keskkonnaga seotud väliskulusid;
 - (d) äärepoolseimate piirkondade puhul võivad rahastamiskõlblikud täiendavad transpordikulud hõlmata põllumajandustoodete transportimise kulusid nende tootmiskohast sellistesse äärepoolseimate piirkondade kohtadesse, kus neid edasi töödeldakse.
- (479) Plaanid anda äärepoolseimate piirkondade ja Egeuse mere väikesaarte vajaduste rahuldamiseks riigiabi muude kulude kui täiendavate transpordikulude katteks vaatab komisjon läbi igal üksikjuhul eraldi kooskõlas käesolevate suuniste I osa 3. peatükis esitatud tingimustega ja nende piirkondade suhtes kohaldatavate konkreetsete õigusnormidega ning võttes asjakohastel juhtudel arvesse asjaomaste meetmete kokkusobivust vastavaid piirkondi hõlmavate ÜPP strateegiakavadega ning nende meetmete mõju konkurentsile nii asjaomastes piirkondades kui ka muudes liidu osades.

1.3.6. Abi põllumajandusmaa korralduseks

- (480) Komisjon peab põllumajandusmaa korralduseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (481) Rahastamiskõlblikud kulud on piiratud maakorraldusega seotud õigus-, haldus- ja mõõdistamiskuludega.

Abi osakaal

(482) Abi osakaal ei tohi ületada 100 % tegelikest kuludest.

1.3.7. Abi teadus- ja arendustegevuseks põllumajandussektoris

- (483) Komisjon peab põllumajandussektoris teadus- ja arendustegevuseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (484) Põllumajandussektori teadus- ja arendustegevuseks antavat abi, mis ei vasta käesolevas jaos esitatud tingimustele, hinnatakse kooskõlas teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistikuga.
- (485) Käesolevat jagu kohaldatakse kogu punkti (33) alapunktis 9 määratletud põllumajandussektori suhtes.
- (486) Abi saav projekt peab olema kõigi asjaomases põllumajandussektoris või allsektoris tegutsevate ettevõtjate huvides.
- (487) Enne abi saava projekti alguskuupäeva tuleb internetis avaldada järgmine teave:
- (a) abi saava projekti alguskuupäev;
 - (b) abi saava projekti eesmärgid;
 - (c) abi saava projekti eeldatavate tulemuste avaldamise ligikaudne kuupäev;
 - (d) abi saava projekti eeldatavate tulemuste internetis avaldamise koht;
 - (e) viide, et tulemused on tasuta kättesaadavad kõigile asjaomases põllumajandussektoris või allsektoris tegutsevatele ettevõtjatele.
- (488) Abi saava projekti tulemused tuleb teha internetis kättesaadavaks projekti lõppkuupäeval või kuupäeval, mil neid tulemusi käsitlev teave antakse mis tahes konkreetse organisatsiooni liikmetele, olenevalt sellest, kumb on varasem. Tulemused peavad olema internetis kättesaadavad vähemalt viie aasta jooksul alates abi saanud projekti lõppkuupäevast.
- (489) Abi tuleb anda otse teadus- ja teadmiste levitamise organisatsioonile. Meede ei või sisaldada põllumajandussektoris tegutsevatele ettevõtjatele põllumajandustoodete hinna alusel abi andmist.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (490) Rahastamiskõlblikud kulud on järgmised:
- (a) personalikulud, mis on seotud teadlaste ning tehniliste ja muude tugitöötajatega, sel määral, kui nad tegelevad konkreetse projektiga;
 - (b) vahendite ja seadmete kulud sel määral ja sellise ajavahemiku jooksul, mil neid kasutatakse projekti jaoks. Kui vahendeid ja seadmeid ei kasutata projektis kogu nende kasutusea vältel, loetakse rahastamiskõlblikuks vaid amortisatsioonikulud, mis vastavad projekti kestusele ja on arvatud üldtunnustatud arvestustava kohaselt;
 - (c) hoonete ja maaga seotud kulud sel määral ja sellise ajavahemiku jooksul, mil neid kasutatakse projekti jaoks; hoonete puhul loetakse rahastamiskõlblikuks üksnes amortisatsioonikulud, mis vastavad projekti kestusele ja on arvatud üldtunnustatud arvestustava kohaselt; maa puhul on rahastamiskõlblikud äritingimustel võõrandamise kulud või tegelikult kantud kapitalikulud;

- (d) reaalturutingimustel välisallikast ostetud või litsentsitud lepinguliste teadusuuringute, teadmiste ja patentide kulud ning üksnes projekti jaoks kasutatavate nõustamisteenuste ja muude sarnaste teenuste kulud;
- (e) täiendavad üldkulud ja muud tegevuskulud, sealhulgas materjali, varustuse ja samalaadsete toodete kulud, mida kantakse otseselt projekti tõttu.

Abi osakaal

- (491) Abi osakaal ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2. peatükk. Abi metsandussektorile

- (492) Metsandussektor ei kuulu aluslepingu artikli 42 ja I lisa kohaldamisalasse. Liikmesriikide poolt metsandussektorile antava abi suhtes kohaldatakse aluslepingu artikleid 107, 108 ja 109. Kuigi aluslepingu I lisa hõlmab loodusliku korgi (töötlemata, purustatud, granuleeritud või jahvatatud), korgijäätmete (CN-rubriik 4501) ja kastanite (*Castanea spp.*, CN-kood 08024100) tootmist, võib nende puudega seotud metsandustegevuseks antav abi kuuluda käesoleva peatüki kohaldamisalasse.
- (493) Määruse (EL) 2021/2115 artikli 5 punktist b ning artikli 6 lõike 1 punktidest d–f ja h tuleneb, et kestlikuks ja kliimasõbralikuks maakasutuseks antav abi võib hõlmata metsaalade arendamist ja metsade kestlikku majandamist. Käesoleva peatüki eesmärk on ühelt poolt tagada kooskõla määrusega (EL) 2021/2115, selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktidega ning teiselt poolt riigiabi üldpõhimõtetega seoses metsandussektorile antava abiga. Need põhimõtted mõjutavad käesoleva peatüki kohaseid rahastamiskõlblikke kulusid ja abi osakaale.
- (494) Käesoleva peatüki sätteid ei piira võimalust anda metsandussektorile riigiabi liidu õigusaktide alusel, mis on ühised kõigile sektoritele või kaubandus- ja tööstussektorile, nagu on osutatud punktis (32). Energiatõhususe ja taastuveneergetika valdkonnas investeringuteks ettenähtud abi ei kuulu käesoleva peatüki kohaldamisalasse, kuna selline abi peab olema kooskõlas kliima-, keskkonnakaitse- ja energiaalase riigiabi 2022. aasta suunistega, välja arvatud juhul, kui see abi on teatamiskohustusest vabastatud. Käesolevaid suuniseid ei kohaldata metsandusele tuginevate tööstusharude suhtes.
- (495) Käesolev peatükk hõlmab punkti (21)(b) alapunkti b kohaselt metsandussektorile antavat abi.
- (496) Kooskõlas käesoleva peatükiga tunnistab komisjon metsandussektorile üksnes riigi vahenditest antava riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui abi vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja jagudes 2.1–2.9 esitatud erinõuetele.
- (497) Kui metsandussektorile antavat abi kaasrahastatakse EAFRDst, tunnistab komisjon sellise riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui see vastab järgmistele tingimustele:
 - (a) abi sisaldub määruse (EL) 2021/2115 kohaselt koostatud ÜPP strateegiakavas kas EAFRDst kaasrahastatava abina või seda abi täiendava riikliku rahastamisena;
 - (b) abi ei anta käibekapitali jaoks, välja arvatud juhul, kui abi antakse rahastamisvahendite vormis;

- (c) abi ei anta tegevusabina, välja arvatud juhul, kui asjaomastes liidu õigusaktides on selgesõnaliselt sätestatud erandid;
- (d) abi ei anta punkti (33) alapunktis 63 määratletud raskustes olevatele ettevõtjatele;
- (e) abi ei anta ettevõtjale, kellele komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnustatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks;
- (f) abi vastab punktis (496) esitatud tingimustele.

2.1. *Investeeringud metsaalade arendamisse ja metsade elujõulisuse parandamisse*

- (498) Komisjon peab metsaalade arendamisse ja metsade elujõulisuse parandamisse tehtavateks investeeringuteks ettenähtud abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (499) Käesolevas jaos käsitletakse metsastamiseks ja metsamaa rajamiseks, agrometsandussüsteemide rajamiseks, uuendamiseks või taastamiseks, metsapõlengutest, loodusõnnetustest, ebasoodsatest ilmastikutingimustest, katastroofidest, kliimamuutustega seotud sündmustest, kahjurite levikust ja haiguspuhangutest tingitud metsakahjustuste ennetamiseks ja kõrvaldamiseks, metsa ökosüsteemide vastupidavuse ja keskkonnaväärtuse parandamisse ning kliimamuutuste leevendamise potentsiaali suurendamisse investeerimiseks ning metsandustehnoloogiasse ja metsatoodete töötlemisse, varumisse ja turustamisse investeerimiseks antavat abi.
- (500) Järgmised kulud ei ole rahastamiskõlblikud:
 - (a) käibekapital;
 - (b) toetusõiguste ostmine;
 - (c) maa ostmine summas, mis ületab 10 % asjaomase tegevuse rahastamiskõlblikest kogukuludest, välja arvatud maa ostmine keskkonnakaitseks ja süsinikurikaste muldade säilitamiseks, mis võib olla rahastamiskõlblik rohkem kui 10 % ulatuses;
 - (d) laenuintress, välja arvatud abi puhul, mida antakse intressitoetusena või tagatistasu toetusena.

2.1.1. *Abi metsastamiseks ja metsamaa rajamiseks*

- (501) Komisjon peab metsastamiseks ja metsamaa rajamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (502) Metsastamise ja metsamaa rajamise kontekstis kohaldatakse järgmisi keskkonnavalaseid miinimumnõudeid:
 - (a) istutatavate sortide ning kasutatavate maa-alade ja meetodite valimisel välditakse tundlike elupaikade, nagu turbaalade ja märgalade ebasobivat metsastamist ning negatiivseid tagajärgi kõrge ökoloogilise väärtusega aladele, sealhulgas kõrge loodusliku väärtusega põllumajandusaladele; direktiivi 92/43/EMÜ ja direktiivi 2009/147/EÜ kohaselt määratud Natura 2000 aladel võib lubada üksnes asjaomaste alade majandamisesmärkidega koosõlas

- olevat ja liikmesriigi Natura 2000 rakendamise eest vastutava asutusega kokku lepitud metsastamist;
- (b) puude liikide, sortide, ökotüüpide ja päritolu valimisel tuleb võtta arvesse vastupidavust kliimamuutusele ja loodusõnnetustele ning asjaomase ala mullastiku- ja hüdroloogilisi tingimusi, samuti liikide võimalikku invasiivsust liikmesriikide määratletud kohalikes tingimustes; abisaaja on kohustatud metsa kaitsma ja hooldama vähemalt selle aja vältel, mille eest makstakse toetust hoolduskulude ja saamata jäänud põllumajandustulu hüvitamiseks; see peab hõlmama metsa edaspidise arengu jaoks vajalikku hooldus- ja harvendusraiet või karjatamist, puude ja rohttaimede konkurentsi reguleerimist ning kergesti süttiva alustaimestiku tekke vältimist; kiirekasvuliste liikide puhul peavad liikmesriigid määrama kindlaks minimaalse ja maksimaalse raievanuse; minimaalne raievanus ei tohi olla alla 8 aasta ja maksimaalne raievanus ei tohi ületada 20 aastat;
 - (c) kui raskete mulla-, keskkonna- või ilmastikutingimuste, sealhulgas keskkonnaseisundi halvenemise tõttu ei võimalda mitmeaastaste puittaimeliikide istutamine tõenäoliselt saavutada metsaga kaetust, nagu see on määratletud kooskõlas kohaldatavate siseriiklike õigusaktidega, võib asjaomane liikmesriik lubada toetusesaajal rajada muu puittaimkatte, mis hõlmab näiteks kohalike tingimustega sobivaid põõsaid; sel juhul peab abisaaja tagama samaväärse hooldamise ja kaitse taseme mis metsa puhul;
 - (d) kui metsastamise puhul rajatakse mets, mis on ulatuslikum kui liikmesriikide määratav teatav künnis, peab tegevus hõlmama ühte järgmistest:
 - i) selliste ökoloogiliselt kohastunud ja/või asjaomasel biogeograafilisel alal kliimamuutustele vastupidavate liikide istutamine, mis mõjuhinnangu kohaselt ei ohusta elurikkust ja ökosüsteemi teenuseid ega avalda negatiivset mõju inimeste tervisele;
 - ii) sellise segapuistu istutamine, mis sisaldab vähemalt 10 % laialehist metsa asjaomase ala kohta või vähemalt kolme puuliiki või -sorti, kus kõige vähem esindatud liik/sort moodustab asjaomasest alast vähemalt 10 %.
- (503) Komisjonile esitatav teatis peaks sisaldama nõuetekohast kirjeldust punktis (504) esitatud tingimuste täitmise kohta ning võimalike erandite põhjendusi.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (504) Abi antakse metsa istutamiseks ja metsamaa rajamiseks nii põllumajandusmaale kui ka mittepõllumajandusmaale. Iga-aastase hektaritoetusena võib lisaks abi anda hooldusega seotud kulude, sealhulgas kevadise ja sügisese sanitaarraie kulude ning saamata jäänud põllumajandustulu hüvitamiseks liikmesriigi poolt kindlaksmääratud maksimaalse ajavahemiku jooksul. Metsastamise ja metsamaa rajamise seadmetega seotud kulusid võib toetada ainult jao 2.1.5 kohaselt. Rajamiskulud võivad hõlmata surnud taimede asendamist esimesel aastal. Hoolduskulud võivad hõlmata väikeses mahus surnud taimede asendamist esimestel istutamisele järgnevatel aastatel. Suures mahus surnud taimede asendamise kulusid võib toetada ainult jao 2.1.3 kohaselt.
- (505) Abi ei või anda lühikese raieringiga madalmetsa puude, jõulupuude ega energia tootmiseks kasutatavate kiire kasvuga puude istutamiseks ega metsastamisse tehtavateks investeeringuteks, mis ei ole vastavuses kliima- ja keskkonnavalade eesmärkidega ega kestliku metsamajandamise põhimõtetega, mis on välja töötatud

üleeuroopalistes metsastamise ja taasmetsastamise suunistes⁷¹. Istutatavad liigid peavad olema kohastunud piirkonna keskkonna- ja kliimatingimustega ning vastama punktis (504) esitatud keskkonnavalastele miinimumnõuetele.

Abi osakaal

(506) Abi ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.1.2. Abi agrometsandussüsteemide rajamiseks, uuendamiseks ja taastamiseks

(507) Komisjon peab agrometsandussüsteemide rajamiseks, uuendamiseks ja taastamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.

(508) Abi võib anda punktis (33)(10) määratletud agrometsandussüsteemide rajamiseks.

Rahastamiskõlblikud kulud

(509) Abi antakse agrometsandussüsteemi rajamis-, uuendamise- või taastamiskulude katmiseks; liikmesriigi poolt kindlaksmääratud maksimaalse ajavahemiku jooksul võib anda iga-aastaselt hektaritoetust hoolduskulude katmiseks.

(510) Liikmesriigid peavad määrama kindlaks agrometsandussüsteemi struktuuri ja koosseisu, võttes arvesse kohalikke mullastiku-, kliima- ja keskkonnatingimusi, metsataimede liike ning vajadust tagada maa kestlik põllumajanduslik kasutamine.

Abi osakaal

(511) Abi ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.1.3. Abi metsakahjustuste ennetamiseks ja kõrvaldamiseks

(512) Komisjon peab metsapõlengutest, loodusõnnetustest, loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, muudest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, taimekahjustajatest, invasiivsete võõrliikide levikust, katastroofidest ja kliimamuutustega seotud sündmustest tingitud metsakahjustuste ennetamiseks ja kõrvaldamiseks ning metsade hea seisundi säilitamiseks investeerimiseks antavat abi vastavalt aluslepingu artikli 107 lõike 2 punkti b või artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.

Rahastamiskõlblikud kulud

(513) Abi võib hõlmata investeerimiskulusid, mis on seotud ennetus- ja taastamismeetmetega, näiteks:

⁷¹ Vastu võetud 12.– 13. novembril 2008. aastal toimunud metsade kaitset käsitleval ministrite konverentsil (<https://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/08/Pan-EuropeanAfforestationReforestationGuidelines.pdf>).

- (a) kaitsetaristu loomine; tuletõkestusvööndite puhul võib abi hõlmata ka hoolduskulude katmist; abi ei või anda põllumajandusega seotud tegevuseks II osa jaos 1.1.4 osutatud põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostustega hõlmatud valdkondades ;
 - (b) metsapõlengute ja muude loodusõhtude vastu võetavad kohalikud väikesemahulised ennetusmeetmed, sealhulgas karjatatavate loomade kasutamise kulud, näiteks varjualused, kastmine, tarad ja loomade transport;
 - (c) metsapõlengute, taimekahjustajate, invasiivsete võõrliikide ja haiguste seire- ja teavitustahendite hankimine ja täiustamine;
 - (d) metsapõlengute, loodusõnnetuste, loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste, muude ebasoodsate ilmastikutingimuste, taimekahjustajate, invasiivsete võõrliikide, katastroofide ja kliimamuutusega seotud sündmuste tõttu kahjustatud metsamajandusliku potentsiaali taastamine; loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, taimekahjustajatest või invasiivsetest võõrliikidest tingitud kahju korral, mis on seotud kliimamuutustega, peaksid abisaajad püüdma taastamise käigus rakendada kliimamuutustega kohanemise meetmeid, et minimeerida tulevikus sarnaste sündmuste tõttu kantavat kahju;
 - (e) metsade hea seisundi säilitamisega seotud investeeringute kulud.
- (514) Punkti (515) alapunktis (d) osutatud metsamajandusliku potentsiaali taastamiseks võib abi anda tingimusel, et asjaomase liikmesriigi pädev asutus on ametlikult tunnistanud, et vähemalt üks selles punktis osutatud sündmustest on aset leidnud ning abisaajad on esitanud tõendid asjakohaste riskijuhtimisvahendite kohta kahju põhjustava sündmuse edaspidise esinemise ennetamiseks, kui see on asjakohane. Sellised asjakohased riskijuhtimisvahendid võivad hõlmata kindlustuskatet, ühisfondi pakutavat kaitset või selliseid ennetusmeetmeid, mis on sobilikud teatavat liiki kahju põhjustava sündmuse ärahoidmiseks.
- (515) Taimekahjustajatest või invasiivsetest võõrliikidest tingitud metsakahjustuste ennetamiseks antava abi korral tuleb taimekahjustajate või invasiivsete võõrliikide esinemise ohu kohta esitada teaduslikud tõendid ja riikliku teadusorganisatsiooni kinnitus. Asjakohasel juhul tuleb teatistes esitada selliste kahjulike organismide loetelu, millest võib saada taimekahjustaja.
- (516) Rahastamiskõlblik tegevus peab olema kooskõlas liikmesriigi kehtestatud metsakaitsekavaga, kui see tegevus on seotud metsapõlengutest või biotilistest mõjuritest tingitud kahjuga.
- (517) Metsapõlengute ennetamiseks võib abi anda ainult metsaalade puhul, mis on hõlmatud asjaomases liikmesriigis kehtestatud metsakaitsekavaga.
- (518) Abi ei või anda põlengute, loodusõnnetuste, loodusõnnetusega võrreldavate ebasoodsate ilmastikutingimuste, muude ebasoodsate ilmastikutingimuste, taimekahjustajate, invasiivsete võõrliikide, katastroofide ja kliimamuutusega seotud sündmuste tõttu saamata jäänud tulu hüvitamiseks.

Abi osakaal

- (519) Abi võib anda kuni 100 % ulatuses rahastamiskõlblikest kuludest.
- (520) Punkti (515) alapunktis (d) osutatud rahastamiskõlblike kulude jaoks antav abi ja võimalikud muud abisaaja saadud maksed, sealhulgas muude riiklike või liidu

meetmete või kindlustuslepingute alusel samade rahastamiskõlblike kulude eest tehtud maksed ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.1.4. Abi metsa ökosüsteemide vastupidavuse ja keskkonnaväärtuse parandamisega seotud investeeringuteks

- (521) Komisjon peab metsa ökosüsteemide vastupidavuse ja keskkonnaväärtuse parandamisega seotud investeeringuteks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (522) Abi võib anda investeeringuteks, mille eesmärk on täita võetud keskkonnavalasid kohustusi seoses ökosüsteemi teenuste osutamisega, asjaomase piirkonna metsa ja metsaala üldkasutusväärtuse suurendamisega või ökosüsteemidele omase kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutustega kohanemise potentsiaali tõhustamisega, välistamata majandusliku kasu saamise võimalust pikaajalises perspektiivis.

Abi osakaal

- (523) Abi ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.1.5. Abi metsandustehnoloogiasse ning metsatoodete töötlemisse, varumisse ja turustamisse investeerimiseks

- (524) Komisjon peab abi, mida antakse metsandustehnoloogiasse ning metsatoodete töötlemisse, varumisse ja turustamisse investeerimiseks, aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (525) Abi võib anda metsandustehnoloogiasse investeerimiseks või seoses metsatoodetele lisandväärtust andva töötlemise, varumise ja turustamisega.
- (526) Investeeringud metsade majandusliku väärtuse suurendamisse peavad olema põhjendatud metsade oodatava parendamisega ühel või mitmel metsakinnistul ning need võivad sisaldada investeeringuid pinnast ja ressursse säästvasse metsatehnikasse ja töövõttesse.
- (527) Investeeringud, mis on seotud puidu kasutamisega tooraine või energiaallikana, peavad piirduma tööstuslikule töötlemisele eelneva tegevusega.

Abi osakaal

- (528) Abi osakaal ei tohi ületada 65 % rahastamiskõlblikest kuludest. Abi osakaalu võib suurendada kuni 80 %ni äärepoolseimates piirkondades või Egeuse mere väikesaartel tehtavate investeeringute puhul ning investeeringute puhul, mis on seotud ühe või

mitme määruse (EL) 2021/2115 artikli 73 lõike 4 punkti a alapunktis i osutatud keskkonna- ja kliimaalase erieesmärgiga.

2.1.6. Abi metsanduse arendamise, ajakohastamise või kohandamisega seotud taristusse investeerimiseks

- (529) Komisjon peab metsanduse arendamise, ajakohastamise või kohandamisega seotud taristusse investeerimiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (530) Abi hõlmab investeeringuid materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse, mis on seotud metsade arendamise, ajakohastamise või kohandamisega seotud taristuga, sealhulgas metsamaale juurdepääsuga, maakorralduse ja -parandusega, metsanduse digiteerimisega, ajutiste ladustamisrajatiste ehitamisega, säästva energiaga varustamisega, energiatõhususega, veega varustamisega ning vee säästmisega ja kariloomade kasutamisega masinate asemel.

Abi osakaal

- (531) Mittetootlike investeeringute puhul, selliste investeeringute puhul, mille ainus eesmärk on parandada metsade keskkonnaväärtust, ning investeeringute puhul metsateedesse, mis on mõeldud avalikuks tasuta kasutamiseks ja täidavad metsa mitmekülgse kasutuse eesmärki, ei tohi abi osakaal ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- (532) Abi osakaalu ei tohi ületada 80 % ni äärepoolseimates piirkondades või Egeuse mere väikesaartel tehtavate investeeringute puhul ning investeeringute puhul, mis on seotud ühe või mitme määruse (EL) 2021/2115 artikli 73 lõike 4 punkti a alapunktis i osutatud keskkonna- ja kliimaalase erieesmärgiga.
- (533) Kõigil muudel juhtudel ei tohi abi osakaal ületada 65 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.1.7. Abi metsades asuva kultuuri- ja looduspärandi säilitamise eesmärgil tehtavateks investeeringuteks

- (534) Komisjon peab metsades asuva kultuuri- ja looduspärandi säilitamise eesmärgil tehtavateks investeeringuteks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti d alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (535) Abi tuleks anda sellise loodusmaastikest ja hoonetest moodustuva kultuuri- ja looduspärandi jaoks, mille liikmesriigi pädev asutus on ametlikult tunnistanud kultuuri- või looduspärandiks.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (536) Rahastamiskõlblikud on järgmised kulud kultuuri- ja looduspärandi säilitamiseks:

- (a) investeringud materiaalsesse varasse;
- (b) kapitaliseeritud tööd.

Abi osakaal

- (537) Abi ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest. Kapitaliseeritud töödeks antava abi maksimaalne summa on 10 000 eurot aastas.

2.1.8. Metsanduses ühisfondidesse sissemaksete tegemiseks antav abi

- (538) Komisjon peab abi, mida antakse metsanduses ühisfondidesse sissemaksete tegemiseks, aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (539) Käesolevat jagu kohaldatakse metsanduses tegutsevate ettevõtjate suhtes.
- (540) Asjaomane ühisfond peab:
- (a) olema liikmesriigi pädeva ametiasutuse poolt akrediteeritud vastavalt siseriiklikele õigusaktidele;
 - (b) rakendama läbipaistvat sisse- ja väljamaksete poliitikat;
 - (c) rakendama selgeid eeskirju võimalike tekkinud võlgade eest vastutuse omistamiseks.
- (541) Liikmesriigid peavad määrama kindlaks ühisfondide loomise ja juhtimise eeskirjad, eelkõige hüvitiste maksmise ning kõnealuste eeskirjade haldamise ja järgimise järelevalve kohta. Liikmesriigid peavad tagama, et fondi reeglites nähakse ette karistused abisaaja hooletuse korral.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (542) Rahastamiskõlblikud kulud on sissemaksed ühisfondidesse, millest metsavaldajatele ja metsamajandajatele hüvitatakse metsapõlengutest, loodusõnnetustest, loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, muudest ebasoodsatest ilmastikutingimustest, taimekahjustajatest, invasiivsete võõrliikide levikust, katastroofidest ja kliimamuutustega seotud sündmustest tingitud kahju, millele on osutatud punktis (514), ning kaitsealuste loomade poolt metsades tekitatud kahju, millele on osutatud jaos 2.8.5. Sissemaksed võivad olla seotud üksnes summadega, mida ühisfond maksab metsanduses tegutsevatele ettevõtjatele rahalise hüvitisena.
- (543) Abi puhul, mida antakse keskkonnajuhtumitest tingitud kahju hüvitamiseks ühisfondidesse sissemaksete tegemiseks, peab asjaomase liikmesriigi pädev asutus keskkonnajuhtumi toimumist ametlikult tunnistama.
- (544) Liikmesriigid võivad asjakohasel juhul eelnevalt kehtestada kriteeriumid, mille kohaselt punktis (545) osutatud ametlik tunnistamine loetakse toimunuks.

Abi osakaal

- (545) Abi ei tohi ületada 70 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.2. *Abi metsaaladel teatavatest kohustuslikest nõuetest tulenevate piirkondlike ebasoodsate tegurite hüvitamiseks*

- (546) Komisjon peab direktiivide 92/43/EMÜ, 2009/147/EÜ või 2000/60/EÜ rakendamisest tulenevatest nõuetest tingitud piirkondlike ebasoodsate tegurite hüvitamiseks antavat abi, mis aitab kaasa määruse (EL) 2021/2115 artikli 6 lõikes 1 sätestatud ühe või mitme erieesmärgi saavutamisele, aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (547) Käesoleva jao kohast abi tuleb anda aastapõhiselt metsamaa hektari kohta, et täielikult või osaliselt hüvitada abisaajate kantud lisakulud ja saamata jäänud tulu, sealhulgas tehingukulud, mis on tingitud ebasoodsatest teguritest asjaomastel aladel.

Abisaajad

- (548) Abi võib anda metsavaldajatele, metsamajandajatele ja nende ühendustele.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (549) Abi võib anda järgmiste alade puhul:
- (a) direktiivi 92/43/EMÜ ja direktiivi 2009/147/EÜ kohaselt määratud Natura 2000 metsaalad;
 - (b) muud piiritletud looduskaitsealad, kus metsade puhul kohaldatakse keskkonnapiiranguid seoses direktiivi 92/43/EMÜ artikli 10 rakendamisega, tingimusel et kõnealuste alade pindala ei ületa 5 % ÜPP strateegiakava territoriaalsesse kohaldamisalasse kuuluvatest Natura 2000 aladest.

Abi osakaal

- (550) Punktis (549) nimetatud lisakulud ja saamata jäänud tulu tuleb arvutada direktiividest 92/43/EMÜ, 2009/147/EÜ ja 2000/60/EÜ tulenevate piirangute alusel.
- (551) Abi osakaal ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.3. *Abi metsanduse keskkonna- ja kliimateenuste ning metsakaitse jaoks*

- (552) Komisjon peab metsanduse keskkonna- ja kliimateenuste jaoks ning muude majandamiskohustuste täitmiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (553) Abi hõlmab vabatahtlikke majandamiskohustusi, mida peetakse kasulikuks ühe või mitme määruse (EL) 2021/2115 artikli 6 lõikes 1 sätestatud kliima- ja keskkonnavalase erieesmärgi saavutamiseks ning mis on rangemad asjaomastest kohustuslikest nõuetest, mis on kehtestatud siseriiklikes metsandusalastes õigusaktides või muudes asjaomastes siseriiklikes või liidu õigusaktides. Asjaomaseid kohustuslikke nõudeid tuleb komisjonile esitatavas riigiabi teatises kirjeldada.
- (554) Kohustused tuleb võtta viieks kuni seitsmeks aastaks. Vajaduse korral ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võivad liikmesriigid teatavat liiki kohustuste

jaoks siiski ette näha pikema ajavahemiku. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, näiteks metsanduse geneetiliste ressursside puhul, võivad liikmesriigid riigiabi teatistes määrata lühema, vähemalt ühe aasta pikkuse ajavahemiku. Abi võib anda ka majandamismeetmete jaoks, mis on vajalikud ainult üks kord või mõni kord metsatsükli jooksul.

Rahastamiskõlblikud kulud ja abi andmise viisid

- (555) Rahastamiskõlblikud kulud võib arvutada kas:
- (a) summana, millega hüvitatakse abisaajatele nende võetud kohustustest tingitud lisakulud ja saamata jäänud tulu tervikuna või osaliselt. Vajaduse korral võib abiga katta ka tehingukulusid kuni 20 % ulatuses metsanduse keskkonnakohustuste eest makstavast abisummast. Abi võib hõlmata ühiseid kavasid ja tulemuspõhiseid maksekavasid, näiteks süsinikku siduva põllumajanduse kavasid, et julgustada abisaajaid märkimisväärselt parandama keskkonna kvaliteeti suuremas ulatuses või mõõdetaval viisil. Lisaks hüvitisele võib teha stimuleeriva makse, mis ei tohi ületada 20 % hüvitisest;
 - (b) metsanduse keskkonna- ja kliimateenuste väärtuse põhjal, mida turg ei hüvita, sealhulgas ühiste kavade ja tulemuspõhiste maksekavade, näiteks süsinikku siduva põllumajanduse kavade alusel.
- (556) Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, näiteks keskkonnakaitsega seotud tegevuse puhul, võib puude ja metsade ärilisest kasutusest loobumise kohustusega seoses abi anda kindlasummalise maksena või ühekordse maksena ühiku kohta, mis arvutatakse lisakulude ja saamata jäänud tulu alusel.
- (557) Abi võib anda metsanduse geneetiliste ressursside säilitamise ja edendamise eesmärgil ellu viidavaks tegevuseks, mis ei ole hõlmatud punktidega (554)–(558).
- (558) Metsanduse geneetiliste ressursside säilitamisega seotud tegevus peab hõlmama järgmist:
- (a) sihtotstarbeline tegevus: metsa geneetiliste ressursside *ex situ* ja *in situ* säilitamist, kirjeldamist, kogumist ja kasutamist edendav tegevus, sealhulgas *in situ* (sh metsakinnistul) säilitatavate geneetiliste ressursside veebipõhiste loetelude ning *ex situ* kogude ja andmebaaside pidamine;
 - (b) kooskõlastatud tegevus: tegevus, millega edendatakse liidu metsanduses geneetiliste ressursside säilitamise, kirjeldamise, kogumise ja kasutamisega seotud teabevahetust liikmesriikide pädevate organisatsioonide vahel;
 - (c) kaasnev tegevus: teavitus-, levitamis- ja nõuandetegevus, millesse kaasatakse vabaihendusi ja teisi asjaomaseid sidusrühmi, koolituskursused ja tehniliste aruannete koostamine.

Abi osakaal

- (559) Abi maksimaalne osakaal on järgmine:
- (a) kuni 120 % rahastamiskõlblikest kuludest elurikkuse, kliima, vee või mullaga seotud teenuste, ühiste kavade ja tulemuspõhiste maksekavade, näiteks süsinikku siduva põllumajanduse kavade puhul;
 - (b) selliste metsanduse keskkonna- ja kliimateenuste väärtus, mida turg ei hüvita, kui tegemist on kavadega, mille raames arvutatakse rahastamiskõlblikud kulud punkti (557) alapunkti (b) alusel;

- (c) kuni 100 % rahastamiskõlblikest kuludest metsanduse geneetiliste ressursside säilitamiseks ja edendamiseks ning kõigil muudel juhtudel.

2.4. Abi metsandussektoris teadmiste vahetamiseks ja teavitustegevuseks

- (560) Komisjon peab metsandussektoris teadmiste vahetamiseks ja teavitustegevuseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (561) Liikmesriigid peavad tagama, et käesoleva jao alusel toetatavad meetmed on kooskõlas ÜPP strateegiakavas esitatud põllumajanduse teadmussiirde ja innovatsioonisüsteemi kirjeldusega.
- (562) Käesoleva jao kohane abi võib hõlmata selliste asjaomaste innovatsiooni, koolituse, kavade koostamise ja ajakohastamise, uuringute tegemise ning teadmiste ja teabe vahetamise ja levitamise meetmete kulusid, mis aitavad saavutada üht või mitut määruse (EL) 2021/2115 artikli 6 lõikes 1 sätestatud erieesmärki.
- (563) Abi võib hõlmata ka lühiajalisi metsamajandamisalaseid vahetusi ja metsakülastusi. Sellised kavad ja külastused peavad keskenduma eelkõige kestlikele metsandusmeetoditele või tehnoloogilistele lahendustele, uute ärivõimaluste ja tehnoloogiliste lahenduste arendamisele ning metsade vastupidavuse parandamisele. Tutvustustegevuseks antav abi võib hõlmata asjaomaseid investeerimiskulusid.

Abi osakaal

- (564) Abi osakaal ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.5. Abi metsandussektoris nõustamisteenuste kasutamiseks

- (565) Komisjon peab metsandussektoris nõustamisteenuste kasutamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (566) Liikmesriigid peavad tagama, et käesoleva jao alusel toetatavad meetmed on kooskõlas ÜPP strateegiakavas esitatud põllumajanduse teadmussiirde ja innovatsioonisüsteemi kirjeldusega.
- (567) Nõustamisteenused peavad hõlmama majanduslikku, keskkonnaalast ja sotsiaalset mõõdet ning nendega tuleb pakkuda ajakohast tehnilist ja teaduslikku teavet, mis on välja töötatud teadusuuringute ja innovatsiooni abil.
- (568) Metsavaldajate nõustamine peab olema seotud vähemalt ühe määruse (EL) 2021/2115 artikli 6 lõikes 1 sätestatud erieesmärgiga ning hõlmama vähemalt direktiividest 92/43/EMÜ, 2009/147/EÜ ja 2000/60/EÜ tulenevaid asjaomaseid kohustusi. Nõustamine võib hõlmata ka metsakinnistuga seotud majandus- ja keskkonnategevuse tulemuslikkusega seotud küsimusi.
- (569) Liikmesriigid peavad tagama, et nõustamine on erapooletu ja et nõustajatel ei ole huvide konflikti.
- (570) Abi tuleb anda subsideeritud teenustena.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (571) Abi eesmärk on võimaldada metsavaldajatel kasutada nõustamisteenuseid, et parandada oma metsakinnistute, ettevõtete või investeeringute majanduslikku ja keskkonnavalast tulemuslikkust ning kliimasõbralikkust ja vastupidavust. Abi võib anda ka metsamajandamiskavade koostamiseks.

Abi osakaal

- (572) Abi osakaal ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest ja maksimaalne abisumma on 200 000 eurot ettevõtja kohta kolme aasta jooksul.

2.6. Abi metsandussektoris koostöö edendamiseks

- (573) Komisjon peab metsandussektoris koostöö edendamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (574) Abi võib anda üksnes sellise koostöö edendamiseks, mis aitab saavutada üht või mitut määruse (EL) 2021/2115 artikli 6 lõikes 1 sätestatud eesmärki.
- (575) Abi tuleks anda selleks, et edendada koostöövorme, millesse on kaasatud vähemalt kaks osalejat, olenemata sellest, kas nad tegutsevad metsandussektoris või metsandus- ja põllumajandussektoris, kuid tingimusel, et koostööst saab kasu üksnes metsandussektor või metsandus- ja põllumajandussektor. Koostöö võib toimuda eelkõige järgmistes vormides:
- (a) koostöö metsandussektori eri ettevõtjate ning muude põllumajandus- ja metsandussektoris tegutsevate osalejate, sealhulgas tootjarühmade ja ühistute vahel, kes aitavad kaasa määruse (EL) 2021/2115 artikli 6 lõikes 1 sätestatud ühe või mitme erieesmärgi saavutamisele;
 - (b) klastrite ja võrgustike loomine.
- (576) Abi ei või anda koostööks, millesse on kaasatud üksnes teadusasutused.
- (577) Abi võib anda eelkõige järgmise tegevusega seotud koostööks:
- (a) katseprojektid;
 - (b) metsandussektoris uute toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiliste lahenduste arendamine;
 - (c) metsandussektori väikeettevõtjate koostöö ühiste tööprotsesside korraldamisel ning vahendite ja ressursside jagamisel;
 - (d) tarneahelas osalejate vaheline horisontaalne ja vertikaalne koostöö lühikeste tarneahelate ja kohalike turgude loomiseks ja arendamiseks;
 - (e) kohaliku tasandi müügiedendustegevus seoses lühikeste tarneahelate ja kohalike turgude arendamisega;
 - (f) ühised meetmed kliimamuutuste leevendamiseks või nendega kohanemiseks;
 - (g) muude kui määruse (EL) 2021/1060 artiklis 32 osutatud kohaliku arengu strateegiate rakendamine, eelkõige muude kui määruse (EL) 2021/1060 artikli 31 lõike 2 punktis b osutatud avaliku ja erasektori partnerite rühmade poolt.
- (578) Abi klastrite ja võrgustike loomiseks antakse üksnes hiljuti moodustatud või enda jaoks uut tegevust alustavatele klastritele ja võrgustikele.

- (579) Punkti (579) alapunktides (d) ja (e) osutatud abi lühikeste tarneahelate loomiseks ja arendamiseks võib anda ainult selliste tarneahelate jaoks, mis hõlmavad kõige rohkem ühte vahendajat metsavaldaja või -majandaja ja tarbija vahel.

Rahastamiskõlblikud kulud ja abi osakaal

- (580) Abiga kaetakse järgmised rahastamiskõlblikud kulud, kui need on seotud metsandustegevusega:
- (a) asjaomase piirkonna uuringute ja teostatavusuuringute kulud ning äriplaani või muu kui määruse (EL) 2021/1060 artiklis 32 osutatud kohaliku arengu strateegia koostamise kulud;
 - (b) koostööga seotud jooksvad kulud, nagu näiteks koordinaatori töötasu;
 - (c) teostatava tegevuse kulud;
 - (d) müügiedendustegevuse kulud;
 - (e) metsamajandamiskavade või samaväärsete dokumentide koostamise kulud.
- (581) Abi võib anda maksimaalselt seitsme aasta vältel, välja arvatud punkti (579) alapunktis g osutatud tegevuse puhul ning nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ühiste keskkonna- ja kliimameetmete puhul, et saavutada määruse (EL) 2021/2115 artikli 6 lõike 1 punktides d, e ja f sätestatud keskkonna- ja kliimaalased erieesmärgid.
- (582) Punkti (582) alapunktis c osutatud investeerimises seisneva tegevuse kulud, eelkõige metsamajandamiskava või samaväärse dokumendi rakendamisega seotud konkreetsete projektide otsesed kulud, peavad piirduma rahastamiskõlblike kuludega ja metsandussektoris investeeringuteks ettenähtud abi ülemmääraga, mis on esitatud käesoleva osa investeeringuteks ettenähtud abi käsitlevas jaos 2.1.
- (583) Abi osakaal ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.7. Stardiabi metsandussektori tootjarühmadele ja -organisatsioonidele

- (584) Komisjon peab metsandussektori tootjarühmadele ja -organisatsioonidele antavat stardiabi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja käesoleva jao tingimustele.
- (585) Abi võivad saada ainult tootjarühmad või -organisatsioonid, mida asjaomase liikmesriigi pädev asutus on esitatud äriplaani alusel ametlikult tunnustanud. Abi võib anda tingimusel, et liikmesriik kohustub kontrollima, kas äriplaani eesmärgid on saavutatud viie aasta jooksul alates tootjarühma või -organisatsiooni tunnustamise kuupäevast.
- (586) Tootjarühma või -organisatsiooni raames sõlmitud kokkulepped, tehtud otsused ja muu tegevus peavad olema kooskõlas määruse (EL) nr 1308/2013 artiklite 206–210a kohaselt kohaldatavate konkurentsieeskirjadega.
- (587) Abi ei või anda:
- (a) tootmisorganisatsioonidele, üksustele või asutustele, nagu äriühingud või ühistud, mille eesmärk on ühe või mitme metsakinnistu majandamine ning mida seetõttu tuleb käsitada üksiktootjatena;
 - (b) muudele metsandusühendustele, mis täidavad selliseid ülesandeid nagu vastastikune abi ja majandamisteenused oma liikmete metsakinnistutel, ilma et nad oleksid kaasatud toodangu ühisesse turunõuetele kohandamisse.

Abisaajad

- (588) Abi võib anda tootjarühmadele või -organisatsioonidele või sama kogusumma ulatuses otse tootjatele, et hüvitada nende osamaksed rühma või organisatsiooni tegevuskulude katmiseks esimese viie aasta jooksul alates rühma moodustamisest.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (589) Rahastamiskõlblikud kulud võivad hõlmata sobivate ruumide rentimise, kontoriinventari soetamise ja haldustöötajatega seotud kulusid, üldkulusid, õigus- ja halduskulusid, arvuti riistvara soetamise kulusid ning arvutitarkvara, pilvelahenduste ja sarnaste lahenduste soetamise või kasutustasude kulusid. Ruumide soetamisel peavad rahastamiskõlblikud kulud piirduma turuhindadele vastavate rendikuludega. Abi ei tohi maksta kulude katteks, mida kantakse viie aasta möödumisel kuupäevast, mil liikmesriigi pädev asutus tootjarühma või -organisatsiooni viimase äriplaani alusel tunnustas.
- (590) Kui abi makstakse iga-aastaste osadena, peavad liikmesriigid viimase osa välja maksma alles pärast seda, kui on kontrollinud, kas äriplan on nõuetekohaselt rakendatud.

Abi osakaal

- (591) Abi osakaal ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.
- (592) Abi kogusumma on kuni 500 000 eurot.

2.8. Ökoloogilistel, kaitse- ja puhke-eesmärkidel metsandussektorile antav muu abi

- (593) Komisjon peab riigiabimeetmeid, mille peamine eesmärk on säilitada, parandada või taastada metsade ökoloogilisi, kaitse- ja puhkefunktsioone, elurikkust ja heas seisundis metsaökosüsteemi, aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui need vastavad käesolevas jaos esitatud tingimustele.
- (594) Liikmesriigid peavad tõendama, et abimeetmed aitavad otseselt kaasa metsade ökoloogiliste, kaitse- ja puhkefunktsioonide, elurikkuse ja heas seisundis metsaökosüsteemi säilimisele või taastamisele.
- (595) Käesoleva jao alusel ei või anda abi metsatööstusettevõtetele või äriliselt tasuvaks metsamaterjali väljaveoks ja transpordiks või puidu või muude metsaressursside töötlemiseks, mille eesmärk on toodete või energia tootmine. Abi ei või anda puude langetamiseks, mille peamine eesmärk on äriliselt tasuv metsa ülestöötamine, ega lihtsaks taasmetsastamiseks.

Abi osakaal

- (596) Kõigi käesolevas jaos kirjeldatud meetmete raames ei tohi abi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.8.1. *Abi konkreetseteks metsandusmeetmeteks ja -sekkumisteks, mille peamine eesmärk on aidata kaasa metsa ökosüsteemi ja elurikkuse või traditsioonilise maastiku säilimisele või taastamisele*

- (597) Komisjon peab olemasolevates metsades puude ja muu taimestiku istutamiseks, kärpimiseks, harvendamiseks ja langetamiseks, mahalangenud puude kõrvaldamiseks ja kõnealuste meetmete kulude planeerimiseks antavat abi, kahjurite, puuhaiguste ja invasiivsete võõrliikide leviku ärahoidmise meetmete ja töötlemismetmete kulude katmiseks antavat abi ning kahjuritest, puuhaigustest ja invasiivsetest võõrliikidest tingitud kahju korvamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks, kui abi vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile ja punktides (595), (596) ja (597) esitatud üldeeskirjadele ning kui nimetatud meetmete peamine eesmärk on aidata kaasa metsa ökosüsteemi ja elurikkuse või traditsioonilise maastiku säilimisele või taastamisele.
- (598) Kahjurite, puuhaiguste ja invasiivsete võõrliikide leviku ärahoidmise meetmete ja töötlemismetmete kulude katmiseks ning kahjuritest, puuhaigustest ja invasiivsetest võõrliikidest tingitud kahju korvamiseks võib abi anda järgmiste rahastamiskõlblike kulude osas:
- (a) ennetus- ja töötlemismetmetega, sealhulgas taasistutamiseks pinnase ettevalmistamisega, ning selliste meetmete jaoks vajalike toodete, seadmete ja materjalidega seotud kulud; järgida tuleb direktiivi 2009/128/EÜ artiklis 14 ja III lisas sätestatud integreeritud taimekaitse põhimõtteid, eelkõige taimekaitsevahendite kasutamise puhul, nagu on nõutud määruse (EÜ) nr 1107/2009 artiklis 55;
 - (b) varu hävimisest ja taasmetsastamisest tulenevad kulud kuni selle varu turuväärtuseni, mis hävitati ametiasutuste käsul võitluses kõnealuse haiguse või kahjuriga; juurdekasvu kaotusega seotud kahju arvutamisel võib arvesse võtta hävinud varu potentsiaalset juurdekasvu kuni tavapärase raievanuseni.

2.8.2. *Abi mulla kvaliteedi säilitamiseks ja parandamiseks ning puude tasakaalustatud ja elujõulise kasvu tagamiseks metsandussektoris*

- (599) Komisjon peab metsandussektoris mulla kvaliteedi säilitamiseks ja parandamiseks ning puude tasakaalustatud ja elujõulise kasvu tagamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile, punktides (595), (596) ja (597) esitatud üldeeskirjadele ja käesoleva jao tingimustele.
- (600) Abi võib anda metsades mulla kvaliteedi säilitamiseks ja parandamiseks ning puude tasakaalustatud ja elujõulise kasvu tagamiseks.
- (601) Meetmed võivad hõlmata mulla seisundi parandamist väetamise ja muu töötlemise abil, et säilitada looduslik tasakaal, vähendada taimestiku liigset tihedust ning tagada piisav veemahutavus ja vajalik kuivendamine. Liikmesriigid peavad tõendama, et need meetmed ei vähenda elurikkust, ei põhjusta toitainete leostumist ega kahjusta looduslikke veeökosüsteeme või veekaitsealasid.
- (602) Abi võib anda ka selliste meetmete planeerimise kulude katmiseks.

2.8.3. *Looduslike teeradade, maastikuelementide, maastikule iseloomulike vormide ja loomade looduslike elupaikade taastamine ja hooldamine metsandussektoris*

- (603) Komisjon peab metsandussektoris looduslike teeradade, maastikuelementide, maastikule iseloomulike vormide ja loomade looduslike elupaikade taastamiseks ja hooldamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile, punktides (595), (596) ja (597) esitatud üldeeskirjadele ja käesoleva jao tingimustele.
- (604) Abi võib anda looduslike teeradade, maastikuelementide, maastikule iseloomulike vormide ja loomade looduslike elupaikade taastamiseks ja hooldamiseks, sealhulgas planeerimise kulude katmiseks.
- (605) Seda liiki abi ei hõlma direktiivi 92/43/EMÜ ja direktiivi 2009/147/EÜ rakendamiseks võetavaid meetmeid, mis tuleks kehtestada kooskõlas käesoleva osa jaos 2.2 esitatud tingimustega.

2.8.4. *Abi teede hooldamiseks metsapõlengute ärahoidmise eesmärgil*

- (606) Komisjon peab metsapõlengute ärahoidmise eesmärgil teede hooldamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile, punktides (595), (596) ja (597) esitatud üldeeskirjadele ja käesoleva jao tingimustele.
- (607) Teede hooldamiseks antava abi eesmärk peaks seisnema metsapõlengute ärahoidmises. Komisjonile esitatavas riigiabiteatistes tuleb esitada tõendid abi eesmärgi ja teede hooldamise vahelise seose kohta.

2.8.5. *Abi metsades kaitsealuste loomade tekitatud kahju korvamiseks*

- (608) Komisjon peab metsades kaitsealuste loomade tekitatud kahju korvamiseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile, punktides (595), (596) ja (597) esitatud üldeeskirjadele ja käesoleva jao tingimustele.
- (609) Selleks et vähendada konkurentsimoonutuste ohtu ja motiveerida abisaajaid riske minimeerima, tuleb abisaajatelt nõuda teatavat minimaalset osalust. See osalus peab väljenduma ennetavates meetmetes (näiteks võimaluse korral turvatarad), mis on proportsionaalsed kaitsealuste loomade põhjustatava kahju riskiga asjaomasel metsaalal. Kui mõistlikke ennetusmeetmeid ei ole võimalik rakendada, peab liikmesriik selleks, et abi tunnistataks siseturuga kokkusobivaks, komisjonile esitatavas riigiabiteatistes tõendama selliste ennetusmeetmete rakendamise võimatust.
- (610) Kindlaks tuleb teha kantud kahju ja loomade käitumise vaheline otsene põhjuslik seos.
- (611) Konkreetse kahju põhjustanud sündmusega seotud abikava tuleb kehtestada kolme aasta jooksul alates kahju põhjustanud sündmuse toimumise kuupäevast. Abi tuleb välja maksta nelja aasta jooksul pärast seda kuupäeva.
- (612) Kahju tuleb arvutada iga abisaaja kohta eraldi.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (613) Rahastamiskõlblikud kulud seisnevad kahju põhjustanud sündmuse otsesel tagajärjel kantud kahjus, mille suurust hindab avaliku sektori asutus, abi andva asutuse tunnustatud sõltumatu ekspert või kindlustusandja.
- (614) Kahju võib hõlmata järgmist:
- (a) elusate puude kahjustumine; abi võib anda varu hävimise ja taasmetsastamise kulude hüvitamiseks kaitsealuste loomade hävitatud varu turuväärtuse ulatuses; kaotatud juurdekasvu turuväärtuse arvutamisel võib arvesse võtta hävinud varu potentsiaalset juurdekasvu kuni tavapärase raievanuseni;
 - (b) muud abisaaja kantud kulud, mis on tekkinud kahju põhjustanud sündmuse tõttu, näiteks töötlemismeetmete, sealhulgas taasistutamiseks pinnase ettevalmistamise kulud ning selliste meetmete jaoks vajalike toodete, seadmete ja materjalide kulud;
 - (c) materiaalne kahju järgmistele varadele: metsandusseadmed, masinad ja hooned; materiaalse kahju arvutamisel tuleb võtta aluseks remondikulud või kahjustatud vara majanduslik väärtus enne kahju põhjustanud sündmust; see ei tohi ületada remondikulusid ega kahju põhjustanud sündmuse tõttu õiglase turuväärtuse vähenemist, s.t vahet vara väärtuste vahel vahetult enne ja vahetult pärast sündmust.
- (615) Seda summat tuleb vähendada kulude võrra, mis ei ole tingitud kahju põhjustanud sündmusest ja mida abisaaja oleks igal juhul kandnud.
- (616) Kaitsealuste loomade poolt metsades tekitatava kahju ennetamise meetmeid võib toetada jao 2.1.4 alusel elupaikade kaitse ja elurikkusega seotud meetmetena.
- (617) Abi kaitsealuste loomade poolt metsadele tekitatud kahju kõrvaldamiseks võib anda juhul, kui on täidetud jaos 2.1.3 esitatud tingimused.
- (618) Abi ja võimalikud muud kahju hüvitamiseks saadud maksed, sealhulgas riiklike või liidu meetmete kohased maksed või kindlustuslepingutest tulenevad maksed, ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.9. Põllumajanduse abimeetmetega ühtlustatud abi metsandussektorile

- (619) Komisjon on varem kehtestanud tegevuspõhimõtted, mille kohaselt konkreetsete vähem moonutatavate abimeetmete puhul kohaldatakse põllumajandus- ja metsandussektori suhtes ühiseid eeskirju.
- (620) Seetõttu peab komisjon metsandussektoris teadus- ja arendustegevuseks antavat abi ning metsamaakorralduseks antavat abi siseturuga kokkusobivaks, kui on täidetud jagudes 2.9.1 ja 2.9.2 esitatud tingimused.
- (621) Abi osakaal ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.9.1. Abi teadus- ja arendustegevuseks metsandussektoris

- (622) Komisjon peab metsandussektoris teadus- ja arendustegevuseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile, punktis (623) osutatud tingimusele ja käesoleva jao tingimustele.
- (623) Metsandussektoris teadus- ja arendustegevuseks antavat abi, mis ei vasta käesolevas jaos esitatud tingimustele, hinnatakse kooskõlas teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistikuga.

- (624) Abi saav projekt peaks olema kõigi asjaomases metsandussektoris või allsektoris tegutsevate ettevõtjate huvides.
- (625) Enne abi saava projekti alguskuupäeva tuleb internetis avaldada järgmine teave:
- (a) abi saava projekti alguskuupäev;
 - (b) abi saava projekti eesmärgid;
 - (c) abi saava projekti eeldatavate tulemuste avaldamise ligikaudne kuupäev;
 - (d) abi saava projekti eeldatavate tulemuste internetis avaldamise koht;
 - (e) asjaolu, et abi saava projekti tulemused on tasuta kättesaadavad kõigile asjaomases metsandussektoris või allsektoris tegutsevatele ettevõtjatele.
- (626) Abi saava projekti tulemused tuleb teha internetis kättesaadavaks projekti lõppkuupäeval või kuupäeval, mil neid tulemusi käsitlev teave antakse mis tahes konkreetse organisatsiooni liikmetele, olenevalt sellest, kumb on varasem. Tulemused peavad olema internetis kättesaadavad vähemalt viie aasta jooksul alates abi saanud projekti lõppkuupäevast.
- (627) Abi tuleks anda otse teadus- ja teadmiste levitamise organisatsioonile ning meede ei või sisaldada metsandussektoris tegutsevatele ettevõtjatele metsandustoodete hinna alusel abi andmist.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (628) Abi on piiratud järgmiste rahastamiskõlblike kuludega:
- (a) personalikulud, mis on seotud teadlaste ning tehniliste ja muude tugitöötajatega, sel määral, kui nad tegelevad konkreetse projektiga;
 - (b) vahendite ja seadmete kulud sel määral ja sellise ajavahemiku jooksul, mil neid kasutatakse projekti jaoks. Kui vahendeid ja seadmeid ei kasutata projektis kogu nende kasutusea vältel, loetakse rahastamiskõlblikuks vaid amortisatsioonikulud, mis vastavad projekti kestusele ja on arvatud üldtunnustatud arvestustava kohaselt;
 - (c) hoonete ja maaga seotud kulud sel määral ja sellise ajavahemiku jooksul, mil neid kasutatakse projekti jaoks. Hoonete puhul loetakse rahastamiskõlblikuks üksnes amortisatsioonikulud, mis vastavad projekti kestusele ja on arvatud üldtunnustatud arvestustava kohaselt. Maa puhul on rahastamiskõlblikud äritingimustel võõrandamise kulud või tegelikult kantud kapitalikulud;
 - (d) reaalturutingimustel välisallikast ostetud või litsentsitud lepinguliste teadusuuringute, teadmiste ja patentide kulud ning üksnes projekti jaoks kasutatavate nõustamisteenuste ja muude sarnaste teenuste kulud;
 - (e) täiendavad üldkulud ja muud tegevuskulud, sealhulgas materjali, varustuse ja samalaadsete toodete kulud, mida kantakse otseselt projekti tõttu.

Abi osakaal

- (629) Abi osakaal ei tohi ületada 100 % rahastamiskõlblikest kuludest.

2.9.2. Abi metsamaa korralduseks

- (630) Komisjon peab metsamaa korralduseks antavat abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab käesolevate suuniste I osa 3. peatükile, punktis (623) osutatud tingimusele ja käesoleva jao tingimustele.

Rahastamiskõlblikud kulud

- (631) Rahastamiskõlblikud kulud on piiratud maakorraldusega seotud tegelikult tekkinud õigus-, haldus- ja mõõdistamiskuludega.

3. peatükk. Maapiirkondades antav abi, mida kaasrahastatakse EAFRDst või antakse selliselt kaasrahastavate sekkumiste raames täiendava riikliku rahastamisena

- (632) Käesolevat peatükki kohaldatakse järgmise suhtes:
- (a) abi põhiteenuste jaoks maapiirkondades⁷²;
 - (b) stardiabi maapiirkondades põllumajandusega mitteseotud ettevõtluseks;
 - (c) abi põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste täitmiseks, mida antakse maapiirkondades muudele abisaajatele kui põllumajandustootjad;
 - (d) abi teatavatest kohustuslikest nõuetest tulenevate piirkondlike ebasoodsate tegurite hüvitamiseks, mida antakse muudele abisaajatele kui põllumajandustootjad;
 - (e) abi puuvilla või toiduainete kvaliteedikavade ning nende kasutamise edendamiseks ja toetamiseks põllumajandustootjate poolt;
 - (f) abi maapiirkondades koostöö edendamiseks, sealhulgas kogukonna juhitud kohaliku arengu projektides või põllumajanduse tootlikkust ja kestlikkust käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse tööühmade projektides osalemiseks;
 - (g) abi ühisfondide loomiseks.
- (633) Komisjon peab punktis (634) osutatud abi aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobivaks juhul, kui see vastab järgmistele tingimustele:
- (a) abi sisaldub määruse (EL) 2021/2115 kohaselt koostatud ja sellega kooskõlas olevas ÜPP strateegiakavas kas EAFRDst kaasrahastatava abina või seda abi täiendava riikliku rahastamisena;
 - (b) abi ei anta käibekapitali jaoks, välja arvatud juhul, kui abi antakse rahastamisvahendite vormis;
 - (c) abi ei anta tegevusabina, välja arvatud juhul, kui asjaomastes liidu õigusaktides on selgesõnaliselt sätestatud erandid;
 - (d) abi ei anta punkti (33) alapunktis 63 määratletud raskustes olevatele ettevõtjatele;
 - (e) abi ei anta ettevõtjale, kellele komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnistatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks.
- (634) Käesoleva peatüki sätteid ei piira võimalust anda maapiirkondadele riigiabi liidu õigusaktide alusel, mis on ühised kõigile sektoritele või kaubandus- ja tööstussektorile.
- (635) Käesolevat peatükki ei kohaldata energia säästmise ja taastuvenergeetika valdkonnas tehtavate investeeringute suhtes. Selline abi peab olema kooskõlas kliima-,

⁷² Aluslepingu artikleid 107, 108 ja 109 kohaldatakse maapiirkondades põhiteenuste jaoks antava abi suhtes niivõrd, kuivõrd see kujutab endast riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, võttes arvesse ka riigiabi tõlgendust komisjoni teatise riigiabi mõiste kohta (ELT C 262, 19.7.2016, lk 1).

keskkonnakaitse- ja energiaalase riigiabi 2022. aasta suunistega, välja arvatud juhul, kui see abi on teatamiskohustusest vabastatud.

III OSA. MENETLUSKÜSIMUSED

1. Abikavade kestus ja hindamine

- (636) Järgides oma varasemates suunistes sätestatud tava ning selleks, et tagada kõigi olemasolevate abikavade läbipaistvus ja korrapärane läbivaatamine, annab komisjon loa ainult piiratud kestusega abikavadele. Kavad, mis hõlmavad riigiabi sekkumisteks, mida kaasrahastatakse EAFRDst kooskõlas määrusega (EL) 2021/2115, peaksid piirduma programmitöö perioodiga 2023–2027. Kui liidu õigusaktid seda lubavad, võivad liikmesriigid kooskõlas kõnealustes õigusaktides sätestatud tingimustega jätkata uute maaelu arenguga seotud kohustuste võtmist määruse (EL) 2021/2115 ning selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide alusel. Sel juhul kohaldab komisjon käesolevaid suuniseid ka uute kohustuste suhtes. Muid abikavasid ei tohiks kohaldada kauem kui seitse aastat.
- (639) Konkurentsi- ja kaubandusmoonutuste vähendamise tagamiseks võib komisjon nõuda punktis (640) osutatud abikavade järelhindamist. Hinnatakse abikavasid, millega võivad kaasneda eriti suured konkurentsi- ja kaubandusmoonutused, s.t kavasid, millega võib kaasneda konkurentsi märkimisväärse piiramise või moonutamise oht, kui rakendamist õigel ajal läbi ei vaadata.
- (640) Järelhindamist võidakse nõuda suure eelarve või uudsete omadustega abikavade puhul või juhul, kui on ette näha olulisi muutusi turul, tehnoloogias või õigusraamistikus. Hindamine on igal juhul nõutav abikavade puhul, mille riigiabi eelarve või arvestuslikud kulutused on suuremad kui 150 miljonit eurot mis tahes aastal või 750 miljonit eurot kogukestuse jooksul, s.t abikava ning võimaliku sarnast eesmärgi ja geograafilist piirkonda hõlmanud varasema abikava kombineeritud kestuse jooksul, alates 1. jaanuarist 2023. Võttes arvesse hindamise eesmärgi ja selleks, et vältida liikmesriikide ebaproportsionaalset koormamist, nõutakse ainult nende abikavade järelhindamist, mille kogukestus on pikem kui kolm aastat alates 1. jaanuarist 2023.
- (641) Järelhindamise nõudest võib loobuda abikavade puhul, mis järgnevad vahetult sarnast eesmärgi ja geograafilist ala hõlmavale kavale, mida on hinnatud, mille kohta on esitatud komisjoni heakskiidetud hindamiskavale vastav lõplik hindamisaruanne ning mille kohta ei ole tehtud ühtegi negatiivset järeldust. Kavad, mille lõplik hindamisaruanne ei vasta heakskiidetud hindamiskavale, tuleb viivitamata peatada.
- (642) Hindamise eesmärk peaks olema kontrollida, kas täidetud on abikava siseturuga kokkusobivuse aluseks olevad eeldused ja tingimused, eelkõige abimeetme vajalikkus ja tulemuslikkus, võttes arvesse selle üld- ja erieesmärgi. Samuti tuleks hinnata abikava mõju konkurentstile ja kaubandusele.
- (643) Abikavade puhul, mille suhtes kohaldatakse punktis (640) osutatud hindamisnõuet, peavad liikmesriigid esitama hindamiskava projekti, mis moodustab lahutamatu osa komisjoni hinnangust abikavale, järgmiselt:
- a) koos abikavaga, kui abikava riigiabi eelarve ületab 150 miljonit eurot mis tahes aastal või 750 miljonit eurot kava kogukestuse jooksul;

- b) 30 tööpäeva jooksul pärast olulist muudatust, mille tulemusena kava eelarve ületab 150 miljonit eurot mis tahes aastal või 750 miljonit eurot kava kogukestuse jooksul;
 - c) 30 tööpäeva jooksul pärast mis tahes aasta kohta 150 miljonit eurot ületavate kava kulutuste kajastamist ametlikes raamatupidamisaruannetes.
- (644) Hindamiskava projekt peab olema kooskõlas komisjoni esitatud ühiste metoodikapõhimõtetega⁷³. Liikmesriigid peavad komisjoni heakskiidetud hindamiskava avaldama.
- (645) Järelhindamise peab hindamiskava alusel läbi viima abi andvast asutusest sõltumatu ekspert. Iga hindamise kohta tuleb koostada vähemalt üks vahearuanne ja üks lõplik hindamisaruanne. Liikmesriigid peavad avaldama mõlemad aruanded.
- (637) Lõplik hindamisaruanne tuleb esitada komisjonile aegsasti, et võimaldada hinnata abikava võimalikku pikendamist, ja hiljemalt üheksa kuud enne abikava lõppemist. Seda ajavahemikku võib lühendada kavade puhul, mille hindamise nõue tekib kava viimase kahe rakendamisaasta jooksul. Iga hindamise täpne ulatus ja korraldus määratakse kindlaks abikava heakskiitmise otsuses. Võimalikust järgnevast sarnase eesmärgiga abimeetmest teatamisel tuleb kirjeldada, kuidas on hindamise tulemusi arvesse võetud.

2. Läbivaatamisklausel

- (638) II osa jagude 1.1.4 ja 1.1.5, 1.1.8 ja 2.3 kohaselt ellu viidava tegevuse puhul peavad liikmesriigid ette nägema läbivaatamisklausli, et tagada tegevuse kohandamine juhul, kui muudetakse kõnealustes jagudes osutatud asjaomaseid kohustuslikke standardeid, nõudeid või kohustusi, millest nende jagude kohased kohustused peavad olema rangemad.
- (639) II osa jagude 1.1.4 ja 1.1.5, 1.1.8 ja 2.3 kohaselt ellu viidava tegevuse puhul, mis kestab kauem kui maaelu arengu programmitöö periood 2023–2027, tuleb ette näha läbivaatamisklausel, et tegevust oleks võimalik kohandada järgmise programmitöö perioodi õigusraamistikuga.
- (640) Kui abisaaja ei aktsepteeri või ei rakenda punktides (647) ja (648) osutatud kohandusi, siis vastav kohustus lõpeb ja abisummat tuleks vähendada summale, mis vastab perioodile enne kohustuse lõppemist.

3. Aruandlus ja järelevalve

- (641) Vastavalt nõukogu määrusele (EL) 2015/1589⁷⁴ ja komisjoni määrusele (EÜ) nr 794/2004⁷⁵ peavad liikmesriigid esitama komisjonile igal aastal aruandeid.
- (642) Aastaaruanne peab sisaldama ka teavet järgmise kohta:
- (a) II osa jao 1.2.1.3 kohased asjaomased loomataudid või taimekahjustajad;

⁷³ Komisjoni talituste töödokument „Riigiabi hindamise ühine metoodika“, Brüssel, 28.5.2014, SWD(2014) 179 final.

⁷⁴ Nõukogu 13. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT L 248, 24.9.2015, lk 9).

⁷⁵ Komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT L 140, 30.4.2004, lk 1).

- (b) meteoroloogiateave vastavalt II osa jagudes 1.2.1.1 ja 1.2.1.2 osutatud loodusõnnetuste või loodusõnnetustega võrreldavate ilmastikutingimuste liigi, aja, suhtelise ulatuse ja koha kohta.
- (643) Komisjon jätab endale õiguse nõuda olemasolevate abikavade kohta igal üksikjuhul eraldi lisateavet, kui see on vajalik aluslepingu artikli 108 lõikest 1 tulenevate kohustuste täitmiseks.
- (644) Liikmesriigid peavad tagama kõikide abi andmist hõlmavate meetmete kohta üksikasjalike andmete säilitamise. Need andmed peavad sisaldama kogu teavet, mis võimaldab teha kindlaks, kas asjakohastel juhtudel on peetud kinni käesolevate suuniste kohastest rahastamiskõlblikkuse ja abi ülemmäära kõigist tingimustest. Neid andmeid tuleb säilitada 10 aastat alates abi andmise kuupäevast ja need tuleb nõudmise korral komisjonile esitada.

4. Suuniste kohaldamine

- (645) Komisjon kohaldab käesolevaid suuniseid alates 1. jaanuarist 2023.
- (646) Komisjon kohaldab käesolevaid suuniseid kõigi teatatud abimeetmete suhtes, mille kohta ta peab tegema otsuse pärast 1. jaanuari 2023, isegi kui abist teatati enne seda kuupäeva. Heakskiidetud abikavade alusel antavat üksikabi, millest on komisjonile teatatud tulenevalt kohustusest teatada sellisest abist eraldi, hinnatakse siiski üksikabi aluseks oleva heakskiidetud abikava suhtes kohaldatavate suuniste alusel.
- (647) Ebaseaduslikku abi hinnatakse abi andmise kuupäeval kehtinud eeskirjade alusel. Ebaseadusliku abikava alusel antud üksikabi hinnatakse suuniste alusel, mida kohaldatai kõnealuse ebaseadusliku abikava suhtes ajal, mil üksikabi anti.
- (648) 2014. aasta suunistes riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades,⁷⁶ punktis 737 on sätestatud, et kõnealuseid suuniseid kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2022. 2014. aasta suunised riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades asendatakse nende kehtivuse lõppemisel käesolevate suunistega. EAFRDst kaasrahastatavate maaelu arengusse sekkumiste puhul võivad liikmesriigid siiski juhul, kui liidu õigus seda lubab, ja kooskõlas kohaldatavates maaelu arengu eeskirjades sätestatud tingimustega jätkata uute kohustuste võtmist vastavalt 2014. aasta suunistele riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades kooskõlas nende suuniste punktiga 719.
- (649) Komisjon võib otsustada käesolevad suunised igal ajal läbi vaadata või neid muuta, kui see on vajalik konkurentsipoliitikaga seotud põhjustel või selleks, et võtta arvesse muid liidu poliitikavaldkondi, näiteks põllumajanduse ja maaelu arengu või inimeste ja loomade tervise, taimekaitse, keskkonna- ja kliimapoliitikaga seotud kaalutlusi, ning rahvusvahelisi kohustusi, või mis tahes muul põhjendatud juhul.

5. Ettepanekud asjakohaste meetmete kohta

- (650) Kooskõlas aluslepingu artikli 108 lõikega 1 teeb komisjon ettepaneku, et liikmesriigid muudaksid oma olemasolevaid abikavasid, et viia need käesolevate suunistega vastavusse hiljemalt 30. juuniks 2023.

⁷⁶ ELT C 204, 1.7.2014, lk 1.

- (651) Liikmesriikidel palutakse väljendada oma selget ja tingimusteta nõustumist esitatud asjakohaste meetmetega kahe kuu jooksul alates käesolevate suuniste avaldamisest *Euroopa Liidu Teatajas*. Vastuse puudumise korral eeldab komisjon, et liikmesriik ei ole esitatud meetmetega nõus.